

bb 92. halálos balesetek

1 ms/fk/ny la

1972. április 18.

Szerencsen mudri István 62 éves bekecsi nyugdíjas kerékpárjával egy mellékútról szabálytalanul a magasabb rendű útvonalon haladó autóbusz elé hajtott, amely elütötte. Sérüléseibe a kórházba szállítás közben belehalt.

Dánszentmiklóson Verorszki Ferencné testvérével, Tabányi András segédmunkással egy fát vágott ki. egy rongykötéllel akarták a fát kidönteni. közben a fa rádőlt a villanyvezetésekre és mindketten áramütést szenvedtek.

A Szabolcs-Szatmár megyei tuzséron, az Erdért telepén vasúti kocsikat kapcsolt össze Bunkóczi János 27 éves komoróimávdolgozó. eközben az ütközők közé szorult és a helyszínen meghalt. a rendőrség vizsgálatot indított a felelősség megállapítására.

/mti/

-60-
v é g e .

21.10/ny

1b 2025

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fiume-utca 5-7. Telefon: 159-480, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1972. április 19.

bb 1. kapcsolat 120 ország nőmozgalmával - a magyar nők országos tanácsának 1972. évi nemzetközi tevékenysége

1 gy/fk-ju hi hgy

1972. április 19.

120 európai és tengerentúli ország nőmozgalmával tart fenn élénk kapcsolatot a magyar nők országos tanácsa. a kiterjedt nemzetközi tevékenység idei terveiről, vándor vera a nemzetközi kapcsolatok osztályának vezetője a következőket mondta el:

- a testvérszervezetekkel való kapcsolatok bővítése, ápolása, a személyes és írásos tapasztalat-cserék éves munkatervünk szerkesztésének részeként alkotják. a kölcsönös tájékoztatások segítségével itthoni munkánkban jól tudjuk kamatoztatni az új módszereket, ismereteket, hasznos kezdeményezéseket. az utóbbi esztendőkből több olyan levél érkezik hozzánk, amelyekben a magyar nők érdekében hozott párhuzamos megvalósításával kapcsolatos tapasztalatokról kérnek tájékoztatást. legutóbb például egy angol nőszervezet kérte: készítsünk ismertetőt arról, hogyan élnek és milyen támogatásban részesülnek Magyarországon a gyermeküket egyedül nevelő anyák. a kérésnek örömmel teszünk eleget, hiszen itt is szép eredményekről, egyre több hasznos kezdeményezésről számolhatunk be. s mire ugyancsak büszkék vagyunk: a gyermekgondozási segély hatásáról, a magyar édesanyák körében szerzett tapasztalatokról japán kérésre készítünk átfogó „jelentést”, „ugyanakkor évről-évre sok olyan felmérés érkezik hozzánk, amelyekben a különböző földrészekben működő nőmozgalmak tájékoztatnak bennünket a saját munkájukról, aktuális eseményeikről.

/ folyt. köv. /

1b

bb 1. / kapcsolat 120 ország ... 1. folyt./-ju

- a személyes találkozók is hasznos állomásai kapcsolataink építésének. ezekben a napokban például a bengáli népi köztársaság nőmozgalma alakuló konferenciáját tartja, amelyen részt vesz a magyar nőtanács képviselője is. célunk az, hogy továbbra is figyelemmel kísérjük a fiatal bengáli nőmozgalom törekvéseit és tájékoztassuk egymást elért eredményeinkről.

- április 21-én az iraki nőszövetség kongresszusára vagyunk hivatalosak. ugyancsak ezen a napon utazik az nszk-ba egy magyar delegáció, a nők helyzetéről szóló tapasztalat-cserére. várhatóan április 30-án tanácskozik a nemzetközi demokratikus nőszövetség. az ülés napirendjén ezuttal „a fiatal nők helyzete és az ifjúság bevonása a mozgalmi munkába”, című téma szerepel. az esztendő másik nemzetközi eseménye lesz júniusban, svájcban a szülők ismétlése nemzetközi szövetségének konferenciája, amelyen ugyancsak részt vesz nőtanácsunk delegációja. /mti/

bb 2. déryné emlékünnepe jászberényben

vid/ká-ju -cz

1972. április 19.

déryné, széppataki róza halálának századik évfordulójára emlékeznek az idén szülővárosa, jászberény. a város népművelési szervei, a hazafias népfronttal karöltve az ünnepséget előkészítő operatív bizottságot hívtak életre. a tervek szerint a jászberényi ünnepségsorozat megnyitása a megyei honismereti napok keretében kerül sor. felkutatják, összegyűjtik a nagy művésznő életére, művészetére vonatkozó emlékeket. színháztörténeti előadásokat tartanak, s bemutatják a „déryné”, című filmet, amelyre meghívják a film főszereplőit. a színháztörténeti társulattal együttműködve déryné művészi pályáját felölelő kiadvány készítését tervezik. a színésznő korának bemutatására pályázatot hirdetnek az irodalmi színpadok részére. /mti/

- 2 -

bb 3. a chemokomplex az olefin-program második szakaszára készül

bnj/pá-ju 1e hgy

1972. április 19.

mintegy 30 ajánlat érkezett külföldről a chemokomplex külkereskedelmi vállalat felhívására, az olefin program második szakaszában felépítendő három üzem gépi berendezéseinek szállítására.

a korszerű petrokémiai ipar megteremtését szolgáló program első szakaszában készül el az etilént előállító leninvárosi üzem, ahonnan csővezeték juttatja majd el az alapanyagot a második szakasz során a borsodi vegyikombinátban, kazincbarcán épülő három üzembe. a céltermék, a pvc előállításához szükséges klórt a klóraelektrolízis üzem szolgáltatja, a klór és az etilén a vinilklorid-monomer üzemben válik feldolgozható nyersanyaggá. az itt termelt 160 ezer tonna vinilkloridból 40 ezer tonna kerül exportra, 120 ezer tonnát pedig a szintén itt épülő pvc üzem dolgoz fel. a tervek szerint ez az üzem évi 120 ezer tonna pvc előállítására lesz képes.

mint ismeretes, a népgazdaság fejlesztésében kiemelt fontosságú olefin-program első szakaszában a müncheni Linde cég - a chemokomplex-szel kötött mintegy 37 millió dolláros szerződés értelmében - komplett olefin üzemot szállít a tisztai vegyikombinátba. az üzem évi 250 ezer tonna etilén gyártására lesz alkalmas. a szovjetunióval kötött magyar olefin egyezmény keretében 1975-től évi meghatározott mennyiségű olefin nyersanyagot szállítunk a szovjetunióbéli kalus-ba; ezért Magyarországon nem gyártott petrokémiai termékeket kapunk cserébe.

a leninvárosi üzem felépítése fokozott figyelmet követel nemcsak fontossága miatt, de azért is, mert rendkívül rövid idő alatt kell üzembe helyezni, jelentős részben ugyanis az általa szolgáltatott nyersanyagra támaszkodik az 1975-re már elkészülő kalusi gyár. /mti/

..-

bb 4. tovább korszerűsítik a 8-as főutvonalat és a balaton-vidék utahálózatát

vid/ká-ju -cz

1972. április 19.

az idei tél megkímélte a bakony és a balatonfelvidék közutjait. a téli fagykárokat mindössze 3 millió forintba becsülték; ami elenyésző az 1969-70-es tél 100 millió forintos károsodásaihoz képest.

/ folyt. köv./

17.05/ju

- 3 -

bb 4. / tovább korszerűsítik ... 1. folyt./-ju

az enyhe időjárás lehetővé tette, hogy veszprém megye csaknem 2 000 kilométernyi uthálózatán korábban hozzáláthassanak az idei évre tervezett felújításokhoz. program szerint folytatják a 8-as számú országos főközlekedési útvonal szakaszos korszerűsítését. még a tavasszal befejezik a várpalotán átvezető szakasz felújítását, majd a 8-as ut veszprémen átvezető szakaszának bővítését és korszerűsítését. veszprém-alsóörs között a tehervonat közlekedés megszűntével lebontják a veszprémi vasuti felüljárót és szélesítik a forgalmas utnak ezt a szűk és kanyargós szakaszát. az idén - terv szerint - befejeződik a városlódi völgyhid korszerűsítése és megerősítése.

szélesítik az utat veszprém és csopak között, s új aszfaltszönyeggel látják el a 71-es ut vonarcvashegy és keszthely közötti szakaszát. ez évben hozzálátnak a 71-es ut badacsonytól a hegymagasi elágazóig tartó szakaszának korrekciójához, a serpentinzerűen kiképzett utat „ kiegyenesítik,,. /mti/

--

bb 5. a dózsa és petőfi évforduló országos vándorkiállításokon - nő a z érdeklődés a vándorkiállítások iránt

i nn/pá-ju hi hgy

1972. április 19.

az 1972. év 27 vándorkiállításának összeállításánál a központi muzeum igazgatóság - a művelődéspolitikai konkrét feladatai, elsősorban a természettudományos ismeretterjesztés mellett - nem feledkezett meg az év kiemelkedő évfordulójáról, a petőfi és dózsa-jubileumokról sem. a petőfi irodalmi muzeum például emlékkiállítás szervez, amelyet az ország számos részében bemutatnak. a hajdubihar megyei muzeumok pedig a „ dózsa a képzőművészetben,, című vándorkiállítást forgalmazzák majd. nógrád megyében „ 1514. nógrádban,, címmel készül tárlat, amelyet a megye több fontos helységében szerepeltetnek. a magyar munkásmozgalmi muzeum rendezésében művelődési házakban, üzemekben láthatják majd az érdeklődők azt a kiállítást, amely a magyar partizánok, a fegyveres ellenállási mozgalom magyarországi és külföldi harcát szemlélteti, borsod abauj-zemplén megyében négy vándorkiállítás is utra kel a következő hetekben, amelyre többek között karcsán, ricsén, cigádon, tiszakarádon, bodroghalmon kerül sor. borsod megye műemlékeit többek között kazincbarcikán, edelényben, sajszentpéteren, szerencsen, encsen nézhetik meg a látogatók, a megye őskorát ismertető anyagot pedig október és december között leninvárosban és miskolcon láthatják. az „ istenek és népek,, című vándorkiállítás nyékládházán, bükk-ábrányban, mezőkövesden és mezőcsáton szerepel majd.

/ folyt. köv./

- 4 -

hónapokban. különleges ex libriseket sorakoztat fel az a

beutató

bb 5. / a dózsa és ... 1. folyt./-ju

a budapesti művészeti hetek alkalmából a petőfi irodalmi muzeum vándorkiállítást készít a magyar felvilágosodás irodalmáról, s a nyugati irónemzedékről. a szépművészeti muzeum az antik kisművészeteket viszi el a tömegek közé, a nagytétényi kastélymuzeum a hopp ferenc kelet-ázsiai muzeum értékeit szemlélteti majd fotók segítségével. a fővárosi műszaki emlékeket gyűjtő csoport számítógép-történeti bemutatón ismerteti meg az érdeklődőkkel a xx. század fontos gépeinek kialakulását, történetét, szerepét. pest megyében vándorkiállítások szemléltetik a közép-kelet művészetét, engednek bepillantást a repülés és az alumínium történetébe, komárom megyében a táj műemlékeiről készült vándorkiállítás, illetve a megyei galéria képzőművészeti kiállítása keres fel több kulturális otthont. vas megye a helyi munkásmozgalmi hagyományok dokumentumaiból állított össze utaztatható tárlatot. tolna megyében a kerámia történetével ismertetik meg az érdeklődőket.

évről-évre nő az érdeklődés a vándorkiállítások iránt. 1970-ben 32 kiállítást 136 helyen mutattak be, s az összelátogatók száma meghaladta a 255 ezret; tavaly már 280 ezren tekintették meg azt a 29 tárlatot, amely mintegy 240 helyen szerepelt. a központi muzeumi igazgatóság hathatósan támogatja a hasonló akciókat. /mti/

--

bb 6. virágzik a lisztes kankalin

vid/ká-ju -cz

1972. április 19.

a tapolcai medence láprétjein kibontotta szirmai hazánk egyik ritka virága, a lisztes kankalin. a jégkorszak utáni időszak maradványnövénye az országban csak két helyen, tapolca és sopron környékén tenyészik. /mti/

--

bb 7. az április 25 az észt televízió napja a magyar televízióban

i nn/gg-ju hgy

1972. április 19.

nagyszabású vállalkozásra készül a magyar televízió: folyamatosan bemutatja a szovjetunió valamennyi szocialista köztársaságát. a sort április 25-én az észt szszk napja nyitja meg. a magyar közönség a változatos programban megismerkedhet a mai észt falvak életével, mezőgazdaságával; egy másik dokumentumfilm „ készült észtországban,, címmel az ottani ipar leghiresebb termékeit mutatja be, egy további produkció az ország történelmével, népeinek életével, szokásaival, nem utolsósorban festői vidékeivel ismerteti meg a nézőket.

/ folyt. köv./

- 5 -

bb 7. / az április 25 ... 1. folyt./-ju

Láthatjuk azt a kisfilmet is, amelyet a tallinniak készítettek testvérvárosukról, szolnokról. nem hiányzik a műsorból a könnyűzene sem, amelynek szövegei között ott találjuk a nálunk is népszerű georg osts-ot. természetesen az esti mese is „észt”, lesz ezen a napon, s a tervek szerint a tévé-híradó is külön észt műsorral jelentkezik, amely a tallinni televízióba kalauzolja a nézőket. az est főműsorában két észt tv-film szerepel: „a sziget foglyai”, egy munkásszanatóriumban játszódó szellemes, fordulatos vígjáték, az „akwarellek egy nyárról”, - lírai történet.

az április 25-1 programban néhány magyar észt vonatkozású alkotás is képernyőre kerül. így levetítik kende mártá dokumentumfilmjét „kale-fia utódai”, címmel. egy másik riportfilm a nemrég nálunk járt tartui akadémia színház vendégjátékát idézi, s beszélgetés hangzik el epp kaiduval, a színház igazgatójával és rendezőjével. dr. gulya jános, az mta nyelvtudományi intézetének főmunkatársa előadást tart a finn-ugor nyelvrokonságról. /mti/

..-

bb 8. mosható ingvelur, impregnált autós sátor - a könnyűipar a bnv-n

1 ol/pá-ju 1e hgy

1972. április 19.

a könnyűipar kiállítása az idei bnv-n főként a ruházati cikkek bemutatására összpontosul, de így is több mint 100 minisztériumi és tanácsi vállalat, valamint kisipari szervezet vonultatja fel termékeit. a butor- és lakberendezési bemutató most elmarad, mivel ősszel már nemzetközi jellegű lesz az otthon kiállítás.

a bemutatásra szánt termékek ilyen módon most két pavilonban kapnak helyet, az egyik a könnyűipari csarnok, a másik a győri pamutszövő és műbörgyár önálló kiállítása. a kiállítás szervezésében az az alapelv érvényesült, hogy az eddigieknél jobban összehangolják az exportra szóló és a belföldi áruajánlatot, s főleg olyan cikkek mutatnak be, amelyek, bármely piacon értékesíthetők. ügyelnek arra is, hogy az új termékek köre csak akkor helyet foglaljon el a kiállításon, amekkora helyet a gyártmányok csoportjában, - s a boltok kínálatában betöltenek. / folyt. köv./

- 6 -

bb 8. / mosható ... 1. folyt./-ju

a gyártmányfejlesztés eredményeit jól tükrözik a vásárdíjra benevezett új termékek. a főváros nagydíjára és a bnv díjakra összesen 110 textil- és textilruházati, valamint 48 bőr-ruházati cikket ajánlanak. új kikészítési eljárásokat, új technológiák eredményeit tükrözi egyebek között a lörinci vattagyár voltex nevű, malipol gépen bolyhozott, műszőrméhez, teddybőrhez hasonló lakástextil anyaga. a férfi fehérneműgyár nyomott mintás, kötött-hurkolt kelmeiből mutat be férfi ingeket és női blúzokat. általában több ujjfajta, könnyen mosható, vasalást nem igénylő ágynemű- és ruhaanyag szerepel a vásári kollekcióban. a lenfonó- és szövőipari vállalat maratott eljárással készült asztal- és kenderfonó- és szövőipari vállalat egyebek között ujmintázatu interprint hurkolt kelmeiket mutat be. a magyar posztógyár és a hazai fésűsfonó - és szövőgyár tiszta élő gyapjuból készülő, a legjobb angol szövetekkel vetélkedő új termékekkel jelentkezik. a budapesti bőripari vállalat a külföldi piacokon legújabb feltűnt mosható ingvelurt állítja ki. a kenderfonó- és szövőipari vállalat újdonságai: a különleges eljárással impregnált autós kempingsátor, a kender-polipropilén keverékből szőtt liszteszsák, valamint a tripoklán nevű ponyva, amelyből felfújható raktársátor készül.

a kiállítást divatbemutató egészíti ki, amely kapcsolódva pest-buda centenáriumi ünnepeivel, korhű milliőt ad; alkalmat nyújt a száz év előtti és a napi divat összehasonlítására. /mti/

..-

bb 9. befejeződtek a nagyrozvágyi ásátások - késő bronzkori leletek kerültek felszínre

vid/ká-ju hgy

1972. április 19.

a borsod megyei nagyrozvágy község határában a múlt év telén az országos talajjavító vállalat munkásai az ugynevezett egyházasdombon lévő mocsaras terület rendezés közben a gépekkel felforgatott földben nagymennyiségű cseréptöredéket találtak, majd különböző bronztárgyakra, rovátkolt diszítésű karperecekre, két bronz gyűrűre, valamint háromszög átmetszetű bronzhuzalra bukkantak. felfedezésüket jelentették a miskolci múzeumnak. hellebrandt magdolna régész irányításával azonnal hozzákezdtek a terület feltárásához, a felszínre került további értékes tárgyak, tör töredék, két darab körbordás tü teteje, egy hold alakú ruhára tűzhető ékszer - ugynevezett lunula - alapján megállapították, hogy egy nagyobb mocsaras területtel körülvárt késő bronzkori településre bukkantak. április elején további értékes leletek kerültek napfényre, köztük örlőkövek, tűzhelymaradványok, s újabb nagymennyiségű cseréptöredék. az ásátást befejezték. a muzeológusok megállapítása szerint az összegyűjtött cseréptöredékekből több korabeli edényt, használati tárgyat rekonstruálhatnak. /mti/

..-

- 7 -

bb 10. 40 millió forinttal gazdálkodik az idén az orvos- egészségügyi dolgozók szakszervezete

1 vt/tm-ju hi hgy

1972. április 19.

az orvos- egészségügyi dolgozók szakszervezetének központi vezetősége megtárgyalta és jóváhagyta a szakszervezet 1972. évi költségvetését: a/ z idén több mint 40 millió forintból gazdálkodhatnak. a költségvetés az alapszervezetek számára - közvetlen és közvetett formában - a tagdíjbevétel 64.33 százalékát biztosítja.

szociális kiadásokra az alapszervezeteknél 11.5 milliót meghaladó összeget irányoz elő a költségvetés, amit további 2,856.000 forint központi támogatás egészít ki. kulturális és sportcélokra az alapszervezeteknél felhasználható összeg meghaladja az ötmilliót, s ehhez újabb 2 millió forint központi támogatás járul. a kulturális célú előirányzat 365.000 forinttal több a múlt évinél. a központi könyvtár gyarapítására csaknem 200.000 forintot fordítanak. /mti/

--

bb 11. nagyszabású nemzetközi dzsesszfesztivál székesfehérvárott - világhírű együttesek látogatnak magyarországra

1 nn/gk-ju hi hgy

1972. április 19.

számos világhírű dzsessz-együttes látogat az idén az alba regia dzsesszfesztiválra, amely - tekintettel a város alapításának ezredik évfordulójára - nemzetközi érdeklődésre tarthat számot. a magyar rádió szervezésében lebonyolított seregszemle június 2- és 4. között lesz a székesfehérvári vörösmarty színházban. a programban közreműködik a dutch swing college band, jean-luc ponti experience-együttese, a johnny thompson singer vokál-együttes, gustav brom zenekara, a belgrádi rádió big band-je, dusko gojkovics és peter montolju kvintettje, albert nicholas, vjacseszlav ganyelin triója, valamint a legjobb magyar szólós-ták és együttesek. a háromnapos seregszemlét a rádió egyenesben közvetíti, a tévé pedig későbbi időpontban felvételtől számol be a fesztiválról. /mti/

--

- 8 -

bb 12. százezer tonna áruszállítás terven felül a dél-alföldről - egymillió forint fuvarköltség visszatérítés

vid /ká-ju -cz

1972. április 19.

a szegedi máv igazgatóságon értékelték az elmúlt negyedév áruszállítási feladatainak teljesítését: száztizenegy százalékos kiemelkedő eredményről adhattak számot, ami azt jelenti, hogy az előirányozottnál százezer tonna áruval többet raktak vagonba és szállítottak el a dél-alföldről az ország más vidékére. a továbbított árumennyiségben jelentős sullyal szerepelnek a sertések, a szarvasmarhák és más élőállatok. az elszállított gabona több mint 40.000 tonnával haladta meg a tervezett mennyiséget.

a területre érkezett áru is jóval több volt, mint amennyit előirányoztak, illetve amennyit az elmúlt években átlagosan oda-szállítottak. csak építkezési kavicsból, kőből 50.000 tonnával szárnyaltak túl a tervet. ebben jelentős mértékben közrejátszott az a körülmény, hogy az ugynevezett előszállítási szerződéseket kötötték a legnagyobb építőipari vállalatokkal. ez azt jelenti, hogy jelentős árkedvezményben részesítették azokat a vállalkatokat, amelyek a téli hónapokban az átmenetileg szükségesnél is nagyobb mennyiségű építőanyagot szállítottak, s így jobban kihasználhatták a télen kevéssé igénybevett vagonparkot. ezek a vállalatok együttesen annyi kavicsot és más anyagot szállítottak terven felül, amelyért egymillió forintos fuvarköltség visszatérítést kaptak a szegedi máv igazgatóságtól.

erre a negyedévre jóval nagyobb feladatra, csaknem 1,2 millió tonna áru szállítására készült fel az igazgatóság. a legnagyobb feladatot most a zöldségfélék továbbítása jelenti, máris naponta 15-20 vagon indítanak, a következő hetekben pedig 50-60, majd 100 vagon friss zöldséget továbbítanak naponta a területről, főként szentes-csongrád környékéről. előkészítették a hűtővagonokat, gyarapítják a kocsiállományt, s a felvásárló vállalatokkal együttműködve szervezik a zöldséges gyorsvonatokat, hogy az esti órákban berakott zöldségfélét hajnalban a budapesti nagyvásártelepre kerülhessen. /mti/

--

- 9 -

bb 13. központi vásárcsarnok tatabányán - közös beruházásból

vid/ká-ju -cz

1972. április 19.

a tatabányai városi tanács végrehajto bizottsága határozatot hozott egy új központi vásárcsarnok felépítésére. jelenleg két csarnok van a városban, de már egyik sem felel meg az igényeknek. a vb döntésére korszerű, 2800 négyzetméter alapterületű bevásárló központot építenek ki a gyorsan fejlődő újvárosban. az új csarnok közös beruházásból készül, a 21 millió forintos költségből részt vállalnak a társépítők, a sütőipari, az élelmiszer, az iparcikk, a husipari vállalat és a még is. 18 üzletet és egy kisebb sütődét is nyitnak a csarnokban.

a tanács megbízására az év végéig elkészítik az új létesítmény terveit, s az építkezést a jövő év elején kezdik meg.
/mti/

--

bb 14. aranygyűrűs pékmesterek

vid/ká-ju -cz

1972. április 19.

a szegedi sütőipari vállalat emblémás, monogrammos arany pecsétgyűrűvel jutalmazza azokat az idős pékeket, akik negyedszázadot töltöttek el a vállalatnál. az aranygyűrűt eddig huszonhárman kapták meg. a fiatalabbakat, az új házasságokat ház- és lakásépítési kölcsönrel segítik, a fiatalabb dolgozóknak, a harmadéves ipari tanulóknak pedig méltányos összeget juttatnak a nyereségrészesedésből. a vidékről bejárók részére jól berendezett munkásszállót létesítettek.

a munkafeltételeket korszerűsítésekkel javítják. rövidesen megkezdik az új, földgázfűtéses kenyérgyár építést, a meglévő épület átlakításával pedig napi 120.000 kiló sült, automatizált kifligyárat hoznak létre. /mti/

--

- 10 -

MTI.

Kiadja a Magyar Távírási Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-480. 359-590.

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti belpolitikai különkiadás

1972. április 19.

parlament

bkk 1. kállai - expozé

szb zs

1972. április 19.

rendelkezésre bocsátjuk kállai gyula elvtárs beszédét, amely az országgyűlés szerdai ülésén hangzik el. embargó: feloldásig!

x x x

tisztelt országgyűlés!

kedves képviselőtársaim!

az alkotmány módosításának előkészítésére a múlt év június 24-én kiküldött országgyűlési bizottság, pártunk x. kongresszusának utmutatása szerint, teljesítette megtisztelő megbízatását. elkészítette és a kormánnyal egyetértésben az országgyűlés elé terjesztette az 1949. évi xx. törvény módosításáról és a magyar népköztársaság alkotmányának egységes szövegéről szóló törvényjavaslatot.

bizottságunk munkáját széleskörű társadalmi támogatással végezte. a múlt év szeptemberi ülésén elfogadott módosítási tervezetet - megvitatás és véleményezés céljából - megküldötte a hazafias népfront országos tanácsának, a szakszervezetek országos tanácsának, a kommunista ifjúsági szövetség központi bizottságának, a magyar nők országos tanácsának, a magyar tudományos akadémia elnökségének, a magyar jogász szövetség elnökségének, az országos szövetkezeti tanácsnak, valamint a fővárosi és megyei tanácsok végrehajtóbizottságának. ily módon lehetőség nyílt arra, hogy állampolgáraink demokratikus elveinknek megfelelően, már a módosítási javaslat elkészítésének kezdeti stádiumában széles körben véleményt nyilvánítsanak.

/folyt.köv./

-1-

parlament

bkk 1. /kállai -... 1. folyt./-szb

a módosított alkotmány javasolt szövegét március 20-án nyilvánosságra hoztuk, hogy további lehetőséget adjunk elfogadásra kerülő alaptörvényünk megismerésére és a véleménynyilvánításra.

mielőtt a végzett munkáról beszámolnék, engedjék meg, hogy az előkészítő bizottság minden tagja nevében köszönetet mondjak a megtisztelő megbízatásért, a benne megnyilvánuló bizalomért.

tisztelt országgyűlés!

alaptörvényünk javasolt módosításaiban kifejezésre jutnak dolgozó népünk több mint két évtizedes munkájának sikerei, politikai, társadalmi vívmányai, s azok legfőbb eredménye és záloga: a munkásosztály vezetésével kivívott és megszilárdult néphatalom.

ez ma már hazánkban mindenki számára természetes dolog. több mint negyedszázada, hogy végleg a történelem süllyesztőjébe került, s emlékezetünkben is egyre halványabban él az ugynevezett „ősi”, „történelmi”, „ezeréves”, alkotmány korzaka, amely tulajdonképpen nem is volt alkotmány. a szent korona tanában gyökerező alkotmány eszméjének, amelyről a volt uralkodó osztályok annyit szónokoltak, egyébként a II. világháború végén elorzott és külföldön őrzött nemzeti ereklyénkhez semmi köze sincs. azokról a jogszokásokról és törvényekről van itt szó, amelyek kizárólag a lakosság elenyésző kisebbségét jelentő uralkodó osztályok jogait, kiváltságait biztosították; a nép számára viszont sem jogokat, sem védelmet nem nyújtottak. ellenkezőleg: évszázadokon át jogfosztottságot, az elnyomás és a kizsákmányolás súlyos terheit és kínzó bilincseit, verböczi' hirhedt szavai szerint az alábbállóknak csak fenytést jelentettek.

a magyar nép hő fia! a nagy történelmi sorsfordulók idején mindig felemelték szavukat az ezeréves alkotmány hamis és reakciós mítosza ellen és nem egyszer tettek kísérletet arra, hogy az ország népének igazi alkotmányt adjanak. a magyar jakobinus mozgalom vezetői az első írott polgári alkotmánytervezetet is elkészítették. /folyt.köv./

parlament

bkk 1. /kállai -... 2. folyt./-szb

az 1848/49. évi szabadságharc forradalmi mozgalma is célul tűzte ki az alkotmánytörvény megalkotását, amelyben a forradalom vívmányait kívánták szentesíteni. táncsics Mihály egyike volt az új alkotmány követelőinek és kidolgozta javaslatait. kossuth Lajos az emigrációból küldte haza alkotmánytervezetét.

az első írott alkotmányt, amely tényleg hatályba is lépett, a tanácsköztársaság alkotta meg 1919. június 28-án. ez szocialista alkotmány volt. alaptételeinek nagy része az 1944-ben elfogadott alkotmányban is szerepelt és a most előterjesztett alkotmánymódosításban is helyet kap. deklarálta a munkáshatalmat, célul tűzte ki a kizsákmányolás megszüntetését, a termelőeszközök társadalmi tulajdonba vételét. az alkotmányt áthatotta a szocialista internacionalizmus eszméje. a tanácsköztársaság, mint a történelem második szocialista állama, e téren is nagyogó példát mutatott.

tisztelt országgyűlés!

az 1848/49-es szabadságharc és a tanácsköztársaság vívmányai csak rövid időre szakították meg a kizsákmányoló osztályok uralmát. a magyar nép számára 1945 hozta meg a végleges felszabadulást. a szovjetunió hős katonái, súlyos véráldozatok árán kizűték az országból a német fasisztákat, megsemmisítették a hazai reakció hadi- és állami gépezetét. népünk lehetőséget kapott arra, hogy döntő csapást mérjen a magyar uralkodó osztály hatalmára. oly sok harc és áldozat után, népünk előtt megnyílt a szabad, demokratikus és szocialista fejlődés útja.

a felszabadulás utáni években a forradalmi harcokban megedződött munkásosztály, és forradalmi élcsapata: a kommunista párt vezetésével történelmi fordulat következett be hazánk politikai, társadalmi és gazdasági életében. a forradalmi átalakulás egyik legjelentősebb intézkedéseként, már a felszabadító harcok kezdetén, meghirdettük s nemsokára ezután államosítottuk a bankokat, a bányákat és a nagyüzemeket. a győzelmes vörös hadsereg nyomában a földosztó parasztok a feudális világi és egyházi nagybirtokokon leverték a megyekarókat, s ezzel a népelnyomó állam legrégebbi és legszilárdabb alapzatát semmisítették meg. nehéz harcokban létrejött a munkásosztály és a dolgozó parasztság szilárd és tartós szövetsége, és ennek alapján a dolgozó parasztsággal szövetséges munkásosztály lett a hatalom kizárólagos birtokosa. a volt kizsákmányoló osztályok gazdasági hatalmának széthuzásával megérték a feltételek arra, hogy az 1946. évi I. törvénnyel kihirdetett magyar tanácsköztársaság tovább fejlődjék magyar népköztársasággá s megalkossuk e fejlődést kifejező és a továbbfejlődést meg-alapozó 1949. évi alkotmányunkat.

/folyt.köv./

bkk 1. /kállai.... 3. folyt./-szb

Érdemes felidézni az 1949-es, már történelmi távlatba került országgyűlés hangulatát. azon az ülésen, amelyen a parlament az alkotmányt elfogadta, a napi gondokról és eredményekről is sok szó esett. fél év telt el a 100 munkásnál többet foglalkoztató üzemek államosítása óta, a frissen kinevezett munkásigazgatók még a folyamatos termelés biztosításának gondjaival küzdöttek. jelentős eredménynek számított már az is, hogy az országban 587 termelőcsoport működött, bár területük csupán a szántóterület 1 százalékát tette ki. a mezőgazdaságban fellelhető 11 ezer traktorból 3 ezer volt a gépállomások és állami gazdaságok birtokában. az egykori parlamenti jegyzőkönyvekből érzékelhetők a személyi kultusz kezdődő káros jelenségei, mégis lenyűgöző az az erő és akarat, amellyel népünk a boldogabb élet, a szocializmus építésének irányában elindult. a képviselők megnyilatkozásában a felszabadult nép ereje és önérzete tükröződött. különösen vonzó és rokonszenves az a többször is visszatérő megállapítás, hogy ezt az alkotmányt nem valakitől „felülről”, kapta a magyar nép, hanem - éppugy, mint 1919-ben önmaga alkotta meg alaptörvényét, amely szerint élni, és fejlődni akart. ezért volt jó, helyes és igaz eddigi alkotmányunk. az azóta eltelt több mint huszonkét esztendő fényesen bizonyítja, hogy ekkor alkotott alaptörvényünk megfelelt feladatának, kiállta az idők próbáját, s valóban újabb, nagy történelmi jelentőségű győzelmek forrása lett.

tisztelt országgyűlés!

a bevezetőben említettem már, hogy alkotmányunk egységes új szövegének javaslatát a társadalom széleskörű támogatásával készítettük. érdemes kiemelni előkészítő munkánk néhány fontos tapasztalatát:

- a viták lehetőséget nyújtottak számunkra a széleskörű tájékozódásra, annak vizsgálatára, hogy társadalmunk különböző osztályai és rétegei hogyan ítélik meg az elmúlt több mint két évtized fejlődését, milyen eredményeket tekintenek alaptörvényünkbe foglalható vívmánynak és milyen nagy társadalmi célokért kívánnak munkálkodni.

- a vitában résztvevők a módosítás elveivel, fő irányával nagymértékben egyetértettek és ezeknek az elveknek a megvalósítása érdekében tették meg javaslataikat. az eszmecserék gondolatokban rendkívül gazdagok voltak, jól mutatták azt a felelősséget, tiszteletet és szeretetet, amelyet az állampolgárok alaptörvényünk iránt éreznek.

/folyt.köv./

ugyan már

bkk 1. /kállai ... 4. folyt./bsz

- az alkotmánymódosítással kapcsolatos javaslatok ismét megmutatták, milyen mély népünkben a szocialista demokratizmus iránti igény. a módosítási javaslatok egyben a helyes közgondolkodás, a politikai hozzáértés fejlődését is tanúsították.

- ennek megfelelően az alkotmánymódosítást előkészítő bizottság szakértők bevonásával gondosan megvizsgált és mérlegelt minden észrevételt és javaslatot. bizonyára sokan vannak, akik az alkotmány új szövegét olvasva, rátalálnak a helyesebb, pontosabb formulákra, amelyek az ő indítványaik alapján kerültek alaptörvényünkbe.

- voltak természetesen olyan jó szándéku javaslatok is, amelyeknek elfogadására a helyzet még nem érett meg, illetve, amelyeknek alkotmányi szintű szabályozása nem indokolt. a javaslattevők megbecsülése azt kívánja, hogy ezeket is röviden áttekintsük.

- sokan indítványozták, hogy alkotmánymódosítás helyett új alkotmány készüljön, valamint azt is, hogy változtassuk meg államunk elnevezését „magyar szocialista köztársaság”, - ra. ilyen mértékű változtatásra a helyzet még nem érett meg. az 1949. évi alkotmány a hatalom jellegét, a társadalmi berendezkedést, a fejlődés célját ma is érvényes módon fejezi ki, ezért még az elért hatalmas fejlődés ellenére sem új alkotmány kidolgozása, hanem több mint két évtized távlatában is csak az alkotmány módosítása vált időszerűvé.

- elhangzottak olyan javaslatok is, hogy bizonyos kérdéseket részletesebben szabályozzunk az alkotmányban. a javaslatokkal szemben azt tartjuk helyesnek: alkotmányunk csak az alapvető kérdéseket rendezze és semmi olyasmit ne tartalmazzon, aminek a párt, a kormány és a tömegszervezetek programjában kell szerepelnie, vagy amit nem az alkotmánynak, hanem törvénynek kell szabályoznia. ezért szerepel több helyen a törvényjavaslatban, hogy a kérdést külön törvény szabályozza.

- indítványozták, hogy a kommunista ifjúsági szövetség, valamint a szervezetek szövetségeinek helyét és szerepét is külön tartalmazza az alkotmány. az előkészítő bizottság úgy foglalt állást, hogy e szervek helyét társadalmunkban az ifjúsági törvény, illetve az egységes szervezeteti törvény már az alkotmány módosítására irányuló javaslatok szellemének megfelelően rendezte, s ezért szerepük alkotmányi rögzítése nem indokolt.

/folyt. köv./

fontosabb kérdéseknél

bkk 1. /kállai ... 5. folyt./bzs

- felmerült az az igény, hogy az alkotmány határozot-
tabban különítse el az országgyűlés és az elnöki tanács hatá-
körét, illetve korlátozza az elnöki tanács helyettesítő jog-
körét. az utóbbi években már jelentős előrehaladást tettünk
abban az irányban, hogy fejlődésünk alapvető kérdéseit ne tör-
vényerejű rendeletekkel, hanem törvényekkel szabályozzuk. en-
nek az egészséges fejlődésnek garanciája, hogy a vii. fejezet
kimondja „a magyar népköztársaságban törvény állapítja meg az
állampolgárok alapvető jogaira és kötelelességeire vonatkozó jog-
szabályokat, a bizottság ezért úgy foglalt állást, hogy a
köt testület jogalkotó tevékenységi körének tételen elkülöníté-
se túl merev volna és ezért nem indokolt.

- javasolták, hogy az országgyűlés válasszon alkotmány-
jogi bizottságot, amely az alkotmányosság megtartása fölött or-
kődik. az alkotmányosság megtartásának ellenőrzését és biztosí-
tását nem lehet csupán egy bizottságra bízni, ez az országgyű-
lés egészének a feladata. ez szilárdabb garancia, mintha e nagy-
fontosságú feladat megoldását csak egy bizottság köteletségévé
tennék!

- figyelemre méltó javaslat volt, hogy a törvény-kez-
deményezési jogkört ki kell terjeszteni a társadalmi szervek-
re, a legfelsőbb bíróság elnökére, a legfőbb ügyészre, va-
lamint a fővárosi és a megyei tanácsokra. az előkészítő bizott-
ság állásfoglalása szerint a törvény-kezdeméyzési jogkört nem
azzal szélesítjük, hogy formálisan minél több szervet ruház-
zunk fel e jogkörrel, hanem azzal, hogy e szervek - élve a le-
hetőségekkel - a törvényelőkészítés menetében az illetékes ál-
lami szerveknek javaslatokat tesznek.

összességében megállapítható, hogy az alkotmány mó-
dosításának társadalmi vitája eredményes volt. az alkotmánymó-
dosítás elvi kérdéseit - mint ismeretes - megvitatta és elfogad-
ta a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága s a mó-
dosítás tervezetével egyetért a minisztertanács is - hangsú-
lyozta kállai gyula, s köszönetet mondott mindazoknak, akik ja-
vaslataikkal, gondolataikkal segítettek elkészíteni alkotmányunk
módosítását.

/folyt. köv./

10

bkk 1. /kállai ... 6. folyt./bzs

ezután így folytatta:

- népünk áldozatos, jó munkájának eredményeként két
évtized alatt újabb minőségi változások következtek be társa-
dalmunk életében. alkotmányunk több tétele ma már nem fejezi
ki kellőképpen társadalmi, gazdasági és politikai vívmányain-
kat, s előfordul az is, hogy célként jelölt meg már elért ered-
ményeket.

- a konzultációk alapján határozta el az előkészítő bi-
zottság, az alkotmány megszületése óta végbement változásokat
a módosított alkotmány bevezető szövegében is meg kell fogal-
mazni. a bizottság a preambulum elején, a széles társadalmi
igénnyel egyetértve, olyan kiegészítést javasol, amely tömören
szól népünknek a társadalmi haladásért, az ország független-
ségéért vívott évezredek küzdelmeiről. a bevezető mint tör-
ténelmünk új korszakának nyitányáról szól arról, a népünk sze-
mében soha el nem halványuló tetről, amellyel a szovjetunio
felszabadította hazánkat. méltatja az 1919-es szocialista for-
radalom tapasztalatainak jelentőségét, az ország ujjáépítést.
társadalmi fejlődésünkkel összhangban pedig kimondja, hogy a
munkásosztály, szövetségben a dolgozó parasztsággal, együtt-
működve a haladó értelmiséggel, kivívta és megszilárdította
a dolgozó nép hatalmát. rögzíti elért legfőbb eredményeinket,
azt, hogy leraktuk a szocializmus alapjait, utal a szocialis-
ta országok közösségére. további feladatainkat pedig úgy jelöli
meg, hogy a magyar nép, nemzeti egységbe tömörülve, a szocia-
lizmus teljes felépítésén munkálkodik.

alkotmányunk, bár jelenlegi szövegében is jól hatá-
rozza meg államunk osztály-jellegét, mégis kiegészítésre szo-
rul azoknak a változásoknak a figyelembevételével, amelyek a
társadalom osztályszerkezetében végbementek. a szocialista ter-
melési viszonyok győzelmével a munkásosztály - társadalmunk
legforradalmibb osztálya - kivívta a társadalom által elis-
mert vezető szerepet, számbelileg is az első helyre került,
a nemzeti jövedelem legnagyobb részét termeli. magatartása,
szemlélete kihat az egész társadalomra. a mezőgazdaság átszer-
vezésével kialakult a termelőszövetkezeti parasztság s ezzel
új tartalmat nyert a munkás-paraszt szövetség, amely tovább-
ra is államunk politikai alapja. a termelés, a tudomány, a
kultúra fejlődésével egyidejűen megnövekedett hazánkban az
értelmiség számaránya, szerepe és felelőssége is. /folyt. köv./

hogy 10

bkk 1. /kállai ... 7. folyt./-szb

jelentősen megerősödött népünk összeforrottsága, a szocialista nemzeti egység. a régi, széttagolt, egymással szemben álló osztályok eltűntek társadalmunkból. megszűnt a többpártrendszer, de e pártok volt tagjainak nagy többsége és néphez hű vezetői, a pártonkívüli dolgozók milliós tömegei itt állnak mellettünk, velünk egy sorban, szilárdabb és megbonthatatlanabb egységben, mint valaha. minden politikai-gyakorlati lépés, amit a szocializmus építése irányában teszünk, erősíti népünk összeforrottságát, egységes szocialista nemzetté formálódásának folyamatát.

jelentősen fejlődött az elmúlt huszonkét esztendő alatt szocialista államunk. több mint két évtizedes munkánk eredményeként ma már joggal deklaráljuk: a magyar népköztársaság szocialista állam. a hatalmat - a szövetkezetekbe tömörül parasztsággal szövetségben, az értelmiséggel és a társadalom többi dolgozó rétegével együtt - a munkásosztály gyakorolja. államunk változatlanul betölti a proletárdiktatura funkcióit. a jelentős változás abban áll, hogy a munkáshatalom társadalmi bázisa nagymértékben kiszélesedett. ma már a munkásosztály a hatalom gyakorlásában, a szocializmus építésében az egész népet meghitt, hű szövetségeseinek tekinti. a kizsákmányoló osztályok megszüntetése következtében beállott társadalmi változások hatására csökkent az állam elnyomó szerepe, ugyanakkor növekedett a gazdasági szervező és kulturális nevelő funkció fontossága. mindezek következtében előtérbe került a szocialista demokrácia továbbfejlesztése. erősödött az állami munkában a képviselői szervek szerepe, növekszik a tanácsok gazdasági önállósága, s kibontakozóban van tevékenységük önkormányzati jellege. az egyéni választókerületi rendszer bevezetésével közvetlenebb kapcsolat alakult ki a képviselők és a választók között. a szocialista demokrácia fejlődése tükröződik abban is, hogy alkotmányba iktatjuk a közvetlen demokrácia intézményét, azt a tényt, hogy az állampolgárok nemcsak küldötteik útján gyakorolják a hatalmat, hanem munkahelyükön és lakóhelyükön, egyre nagyobb számban, közvetlenül is résztvesznek az állam tevékenységében, a közügyek intézésében. ezért indokolt az alkotmányban is a közvetlen demokrácia és népképviselői demokrácia egységbe foglalása.

/folyt.köv./

/b

bkk 1. /kállai ... 8. folyt./-szb

alaptörvényünk megalkotása óta erősödött hazánkban a munkásosztály marxista-leninista pártjának vezető szerepe, nőtt befolyása és tekintélye. a szocializmus teljes felépítésének programja, amely korábban pártprogram volt, s amelyet a kommunisták állítottak egyetlen, igaz, lelkesítő célként néplink elé, most már nemzeti programmá, egész társadalmunk közös ügyévé lett.

az 1949. évi alkotmány csak közvetett formában szól a pártokról, az „élcsoportok által irányított munkásosztály”, kifejezést használja. az alkotmány új szövege most közvetlenül és egyértelműen fogalmazza meg: a munkásosztály marxista-leninista pártja a társadalom vezető ereje. ebben kifejezésre jut az a történelmi tény, hogy a kommunisták pártja immár fél-évszázada folytatja áldozatos harcát a szocialista magyarországi megteremtéséért, népünk felemelkedéséért. ebben kifejezésre jut a pártnak a társadalomban, a szocializmus építésében betöltött szerepe, s az a meghitt viszony, amely a párt és a népkapcsolataiban a szocializmus építése során kialakult. az elért eredmények hatására nagymértékben megnövekedett azoknak a pártonkívülieknek a tábora, akik nemcsak elfogadják a magyar szocialista munkáspárt helyes programját, nemcsak dolgoznak a program megvalósításán, de közben gondolkodás módjukban, szemléletükben a marxizmus-leninizmus eszméihez közelednek, sőt magukévá is teszik azokat.

a társadalmi szervezetek szerepének erősödése szükségszerűen igényli ennek alkotmányi megfogalmazását is. a javasolt módosítás a jelenlegi helyzetnek megfelelően körvonalazza a társadalmi szervezetek általános szerepét, s külön is szól a hazafias népfront, valamint a szakszervezetek jelentőségéről, a szocializmus felépítésében reájuk háruló feladatokról. a hazafias népfront ma már a társadalom összes erőit tömöríti a szocializmus teljes felépítésére, s közreműködik a képviselői szervek megválasztásában és munkájában. megtalálták helyüket és növekvő szerepet töltenek be társadalmunkban a tömegszervezetek. a szakszervezetek feladata a néphatalom erősítése, a dolgozók érdekeinek képviselése és védelme. társadalmunk politikai rendszerében fontos szerepük van a szövetkezeteknek is, amelyek nem csupán gazdasági közösségek, hanem egyben a lakosság jelentős részének társadalmi tömörülései is.

/folyt.köv./

/b

bkk 1. /kállai -... 9. folyt./-szb

a magyar népköztársaság nemzetközi tevékenységének szocialista alapelvei alkotmányos meghatározása is kiegészítésre szorult. a magyar nép, a párt, a kormány mindenkor hu barátja és szövetségese volt a szovjetuniónak, a többi szocialista országnak, az egész szocialista közösségnek, és az marad a jövőben is. ezért alkotmányunkban szólni kell a szocialista országokkal való baráti kapcsolataink fejlesztéséről, erősítéséről. és kifejezésre kell juttatni a világ valamennyi népével való együttműködési készségünket a béke és az emberi haladás érdekében.

- az 1949. évi alkotmányunk csak programként tartalmazta a tőkés elemek kiszorítását a gazdaságból, valamint a mezőgazdaság szocialista átalakítását. azóta nemcsak az iparban és a népgazdaság egyéb ágaiban számoltuk fel a tőkés gazdálkodást, hanem sikeresen befejeztük a mezőgazdaság szocialista átszervezését is.

a mezőgazdaság szocialista átszervezése, egész népünk érdeklődésétől és rokonszenvétől kísérve, nagyrészt közvetlenül az ellenforradalom támadása után, 1958 és 1961 között ment végbe. parasztságunk életében rövid időn belül ez volt a második történelmi, s joggal forradalminak minősíthető, sorsfordulat. ugyanaz a parasztság, amely 1945-ben ezeréves harc és sovárgás után kapta meg ősi jussát, a földet, rövid idő múlva, ha nehezen, önmagával vívódva is, mégis képes volt újabb forradalmi változtatásokra. a termelőszoövetkezeti mozgalom győzelme volt a szocialista termelési viszonyok uralkodóvá válásának zárlékve.

amikor ezeket az eredményeket számba vesszük, tisztelettel kell megemlékeznünk a magyar munkásosztály áldozatkészségéről és felelősségéről, amelyet nemcsak az üzemek korszerűsítésével, a termelés fellendítésével bizonyított, hanem azzal a segítséggel is, amelyet dolgozó parasztságunknak nyújtott. ebben a történelmi jelentőségű időszakban parasztságunk is nagy felelősségről, politikai érzékről és érettségről tett tanúságot.

/folyt.köv./

16

bkk 1. /kállai - ... 10. folyt./-szb

gazdasági rendünk alapja egyértelműen a termelési eszközök társadalmi tulajdona lett. hazánkban megszűnt a kizsákmányolás, uralkodóvá váltak a szocialista termelési viszonyok.

az alkotmány új szövege a társadalmi rendről szóló fejezetben tárgyalja a gazdasági rend kérdéseit. a szövetkezeti földtulajdon minőségi változást jelent a tulajdonviszonyokban. a társadalmi tulajdon két alapvető formája, az állami és a szövetkezeti tulajdon egyenrangúságát fejezi ki a módosított szöveg, amikor kimondja, hogy a magyar népköztársaság fejleszti és védi a társadalmi tulajdon

minden formáját.

alkotmányunkban tükröződnie kell annak az alapvetően fontos szerepnek, amelyet szocialista termelési viszonyaink között az állami vállalatok és gazdálkodo szervek, valamint a szövetkezetek töltenek be. az állami vállalatok és gazdálkodo szervek vonatkozásában a módosítás legfontosabb elemeként a társadalom általános érdekeinek szolgálatát, ebben fennálló felelősségüket, valamint a gazdálkodási önállóság új vonását emeli ki, a részletes szabályok megállapítását pedig törvényre bizza. a szövetkezetekről szóló új alkotmányos rendelkezések is megfelelnek a korszerű szocialista szövetkezeti elveknek.

tisztelt országgyűlés!

a módosított alkotmány következő fejezetei az állam szervezetével és az állami szervek működésével foglalkozik. a módosítási javaslatok azt a célt is szolgálják, hogy az államéletben kialakult eddigi helyes módszerek és tapasztalatok alap-törvényünkben a tényleges helyzetnek megfelelően legyenek meghatározva.

az országgyűlés nemcsak államhatalmi, hanem a nép által választott képviselői szerv is, a népszuverenitás kifejezője. ezért helyesebb az országgyűlést legfelsőbb államhatalmi és népképviselői szervnek nevezni.

/folyt.köv./

16

bkk 1. /kállai- ... 11. folyt./-szb

az országgyűlésnek a népszuverenitást megtestesítő és kizárólagos alkotmányozó jogából következik az az alapvető feladata is, hogy biztosítsa a társadalom alkotmányos rendjét. ezzel összefüggésben indokolt kimondani, hogy az országgyűlés ellenőrzi az alkotmány megtartását; megsemmisíti az állami szervek alkotmányba ütköző, vagy a társadalom érdekeit sértő rendelkezését.

az országgyűlésnek az állami-kormányzati tevékenység irányának meghatározásában megillető jogát juttatja kifejezésre többek között az a kiegészítés is, hogy az országgyűlés megvitatja és jóváhagyja a kormány programját, jóváhagyja az állami költségvetést és zárszámadást és nemzetközi szerződéseket erősít meg.

hasonló szellemben fogantak a magyar népköztársaság elnöki tanácsa, minisztertanácsa és a tanácsok jogkörével kapcsolatos módosítások.

az országgyűlés jogköréből az elnöki tanács jogkörébe kerül a közkegyelem gyakorlása. az alkotmányosság igényével jobban összhangban álló új rendelkezés az, hogy a hivatásos bírákat az elnöki tanács választja meg. a törvény most új intézményként alkotmányba iktatja az államtitkári intézményt és az elnöki tanács jogkörébe utalja az államtitkárok kinevezését is.

a magyar népköztársaság biztonságát szolgálja az az új rendelkezés, mely szerint háboru vagy az állam biztonságát súlyosan fenyegető veszély esetére az elnöki tanács rendkívüli hatáskörrel felruházott honvédelmi tanácsot hozhat létre, továbbá az állam biztonságát súlyosan fenyegető veszélyt, illetve annak megszüntetését az elnöki tanács állapítja meg és hirdeti ki.

tisztelt országgyűlés!

az eddig érvényben levő alkotmányunk a minisztertanácsot csupán az államigazgatás legfelsőbb szerveként említi. a kormány szerepe valójában ennél jóval jelentősebb, az állami, kormányzati munka vitelének legfőbb operatív testülete is. /folyt.köv./

bkk 1. /kállai -... 12. folyt./-szb

észt helyesebb a címben „a magyar népköztársaság minisztertanácsa”, elnevezés, a fejezetben pedig a jelenlegi helyzetnek megfelelően az eddiginél szélesebben kell rögzíteni a kormány fő feladatait.

alkotmányunknak a tanácsokról szóló fejezete elokészítésénél és megfogalmazásánál viszonylag könnyű dolga volt az elokészítő bizottságnak. a tanácsi rendszer továbbfejlesztésére vonatkozó rendelkezéseket új törvény szabályozza, s most annak alapvető elemeit kellett kiemelni. ezért hangsúlyozom a módosított alkotmány a tanácsok helyi képviselői és önkormányzati szerepét és megnövekedett gazdasági önállóságát. a tanácsok tehát, mint szocialista államunk kipróbált és jól bevált intézményei, az alkotmányban is lefektetett jogot kapnak a további fejlődés önálló és aktív kialakításához.

a közigazgatás korszerű elveivel összhangban kormányfeladatként szól a tanácsok irányításáról, törvényességi felügyeletéről, s arról, hogy a kormány megsemmisíti a tanácsoknak a társadalom érdekeit sértő jogszabályait, határozatait.

tisztelt országgyűlés!

a bírói szervezetekről és az ügyészségről szóló fejezetek, amellett, hogy nagyrészt a hatályos alkotmány szövegét vették át, lényeges módosításokat is tartalmaznak. szocialista államunkban a törvényes rend szilárd, érvényesül az a helyes alapelv, hogy aki vét a törvények ellen, büntetlenül ne maradjon, ugyanakkor a becsületes állampolgárok számára a törvények biztosítsák a nyugodt, félelem nélküli életet. a javasolt módosítások azt célozzák, hogy ez a helyes elv a továbbiakban is következetesen érvényesüljön.

a tervezet az ügyészségről szóló fejezetben mellőzi azt a korábbi rendelkezést, amely szerint a törvényesség megtartása felett a magyar népköztársaság legfőbb ügyésze őrködik. a módosított szöveg tükrözi azt az elvi jelentőségű szemléletbeli változást és kialakult gyakorlatunkat, amely szerint valamennyi állami, társadalmi és szövetkezeti szervnek, továbbá minden állampolgárnak is alkotmányos kötelessége a törvények megtartása, illetőleg megtartatása. /folyt.köv./

bkk 1. /kállai -... 13. folyt./-szb

az ügyészségnek az a kötelessége, hogy a maga eszközeivel, a büntetőeljárások üldözésével, a vád képviselésével és más módon biztosítsa a törvényesség megtartását, továbbra is megmarad, sőt fokozódik.

a módosítás szerint a legfelsőbb bíróság elnökét és a legfőbb ügyészt az országgyűlés a jövőben négy évi időtartamra választja, a korábbi öt, illetve hat év helyett. ez összhangban van az országgyűlés megbízási idejével.

tisztelt országgyűlés!

alkotmányunk szocialista társadalmi és állami életünk fejlődésének igényei szerint alkotmányos szintre emeli az állampolgári jogok és kötelességek egységének elvét. szocialista társadalmi rendünk alapintézményei közé sorolja a házasság és a család védelmét, az ifjúság szocialista nevelését, az állampolgárok életének és testi épségének védelmét. a magyar népköztársaság tiszteletben tartja és védi az emberi jogokat, de természetes követelményként támasztja az állampolgárokkal szemben az igényt, hogy jogaikat a szocialista társadalom érdekeivel összhangban gyakorolják és a jogaik gyakorlása elválaszthatatlan az állampolgári kötelességeik teljesítésétől.

a javasolt módosítás, abból kiindulva, hogy a munkanélküli jövedelemből élők osztálya megszűnt, megszűnteti a dolgozók és az állampolgárok fogalma közötti megkülönböztetést. az 1949-ben elfogadott alkotmányban a „dolgozó”, kifejezésnek még volt jól körülhatárolható jelentősége, hiszen társadalmunkban jelen voltak, ha csökkent számban és jelentőségben is, a nem dolgozók, a tőkésék. ma már helyesebb és igazabb az állampolgár kifejezést használni, annál is inkább, mert ebbe a fogalomba beletartoznak azok is, akik jól végzett munkájuk után nyugalomba vonultak, továbbá a még tanuló, önálló keresettel még nem, de állampolgári jogokkal már rendelkező fiatalok is, akiknek száma évről évre örvendetesen gyarapszik. az „állampolgár”, kifejezés használata mellett szól az a társadalmi megbecsülés is, amely a gyermekeiket nevelő anyák, háziasszonyok iránt mindinkább megnyilvánul. a szocialista társadalom humánus magatartása jut kifejezésre abban a kiegészítésben is, hogy a betegek, az öregek és a munkaképtelenek anyagi ellátásának elvét állampolgári jogként rögzíti.

/folyt.köv./

bkk 1. /kállai -... 14. folyt./-szb

indokolt volt a nők egyenjogúságával kapcsolatban a munkafeltételek mellett a munkalehetőségek megfelelő biztosításának kimondása, valamint a szülő anyáknak járó kedvezményekről való alkotmányos intézkedés. ugyancsak indokolt volt a nemzetiségi jogok pontosabb meghatározása.

tisztelt országgyűlés!

kedves képviselőtársaim!

törvényelőkészítő bizottságunk az írásban ismertetett és a most előterjesztett változtatásokat az 1949. évi xx. törvény érintetlenül maradó szakaszaival egységes szerkezetbe foglalta és így készítette el a javasolt alkotmány teljes szövegét. az egységes szerkezetben történő elfogadás és kihirdetés teljes áttekintést biztosít majd a hatályos alkotmányról. megkönynyíti a hivatkozást alaptörvényünk rendelkezéseire és elősegíti, hogy mindazok, akik az alkotmányt tanulmányozzák, jobban és könnyebben megismerhessék alkotmányunk hatályos szövegét.

az országgyűlés mostani ülészakán szocialista törvényalkotásunk újabb, jelentős állomásához érkeztünk. a történelem írói szívesen különböztetnek meg egy-egy kiemelkedő eseményt valamilyen tiszteletreméltó jelzővel. ebben a pillanatban, erről a helyről nehéz megítélni, miként nevezik, miként értékelik majd a most megszülető alkotmányt. de bárhogyan nevezzék is, történelmi jelentősége van annak, hogy a szocializmus teljes felépítése most a magyar népköztársaság alaptörvényében is biztosított, nagy társadalmi célunk lesz. az alaptörvény minden állampolgár kötelességévé teszi, hogy a szocializmus teljes felépítéséért legjobb tudása, ereje és képessége szerint munkálkodjék.

elmondhatjuk azt is, hogy elfogadásra kerülő alaptörvényünk az élet minden területén előrehaladásunk új erőforrása lesz. mindazok az intézkedések, megalkotott jogszabályok, amelyek az állami élet fejlesztése, a szocialista demokrácia kiteljesedése érdekében hoztunk, alkotmányunkban szilárd alapokra kerülnek. további lehetőségei nyílnak meg annak, hogy törvényalkotásunk még hatékonyabban segítse fejlődésünket.

/folyt.köv./

bkk 1. /kállai -... 15. folyt./-szb

az alkotmány új erőforrása lesz társadalmi, gazdasági és kulturális életünk továbbfejlődésének, annak a törekvésünknek, hogy szocialista tervgazdálkodásunk a nép általános jólétét és boldogságát mindenkinél munkája szerint szolgálja, hogy milyen gyorsan haladunk előre ezen az úton, elsősorban tőlünk, további lépések politikánktól, reális terveinktől, jó és felelősségteljes munkánktól függ. el kell érniünk, hogy a szocializmusnak ne csak az alapjai legyenek szilárdak, társadalmunkban ne csak a szocialista termelési viszonyok váljanak uralkodóvá, hanem minél előbb uralkodóvá váljanak a szocialista vonások az emberek mindennapi életében: a munkában, a közéleti tevékenységben, a gondolkodásmódban és az erkölcsi viszonyokban is.

alkotmányunk nagy erőforrása a szocialista hazafisággal összefonódó internacionalizmus kiteljesedésének is. annak a nemzetköziségnek, amely már az első, 1919-es alkotmányunkat is áthatotta. eddigi munkánkat és eredményeinket is nagymértékben befolyásolta a szocialista közösség egysége, összeforrottsága és a nemzetközi helyzet alakulása. számunkra, mint a világ minden haladó népe számára, rendkívüli jelentősége van annak, hogy véget vessünk az imperialista agressziónak, megszüntessük az újabb vérontással járó feszültségi göcöket, s Európában és a világ más térségeiben olyan nemzetközi kapcsolatokat hozunk létre, amelyek biztosítják a népek békéjét, önálló, szabad fejlődését. számunkra a szovjetunióhoz, a szocialista közösséghez, a világ haladó erőihez fűződő baráti viszony függetlenségünk, létünk, jövőnk záloga.

tisztelt országgyűlés!

kedves képviselőtársaim!

meggyőződésem, hogy pártunk, kormányunk, egész népünk a belső építő munkában és a nemzetközi kérdések megoldásában mindent megtesz azért, hogy még gyorsabban haladjunk előre azon a történelmi úton, amelyet az alkotmány kijelöl számunkra.

kérem, hogy a benyújtott törvényjavaslatot, az írásban szétosztott szövegponthoz módosításokat, ezzel az igénnyel s ezzel az elkötelezettséggel vitassák meg és fogadják el.

/mti/

--

-16-

bkk 2. dr. korom Mihály felszólalása

szb zs

1972. április 19.

rendelkezésre bocsátjuk dr. korom Mihály elvtárt felszólalását, amely az országgyűlés szerdai ülésén hangzik el.
 tárgya: feloldásig!

x x x

dr. korom Mihály

----- igazságügyminiszter előjáróban alárta: az 1949-ben elfogadott alkotmány minden mondatában kifejezésre jut a népünk alkotó erejébe vetett hit és az a meggyőződés, hogy a munkások, parasztok, értelmiségiek és a többi dolgozó tudják, akarják is építeni az új társadalmat. a dolgozó nép saját államhatalmának birtokában és annak felhasználásával kezdhette meg a szocializmus építését.

- az alapvető termelési eszközök társadalmi tulajdonba vétele, a tervgazdálkodás rendszerének kiépítése, az ország szocialista iparosítása, a mezőgazdaság szocialista átszervezése mind-mind fontos mérföldkő volt fejlődésünk útján. forradalmi intézkedéseink eredményeként tervszerűen emeltük a dolgozó milliók életszínvonalát, mind nagyobb mértékben elégitettük ki kulturális, egészségügyi, szociális szükségleteit. így igazolta az élet - hangsúlyozta a miniszter -, hogy a szocialista alkotmány, ellentétben a kapitalista államok ilyen törvényeivel, nem üres deklaráció, vagy be nem váltott ígéret gyűjteménye, hanem olyan dokumentum, amely jogi formákban konkrétan fejezi ki a társadalmi valóságot. a mi alkotmányunk olyan törvény, amely magában foglalja a nép munkájának, erőfeszítéseinek kézzel fogható tartalmát mindannyiunk érdekében, a dolgozó ember javára és boldogulására. ezért a jóléget munka tudatával emlékeztünk vissza mindarra, amit a társadalom forradalmi átalakításában eddig tettünk és emelt fővel adhatunk számot arról, hogy alkotmányos elveinket megtartottuk.

- ha törvényeink, jogszabályaink a valóságos társadalmi állapotot tükrözik is, az alap és a jogi felépítmény összhangja nem lehet mindenkor „naprakész”, állapotban. ez a társadalmi viszonyoknak a jogszabály megalakításának időpontját követő - és a szocialista körülmények közötti gyors - fejlődésével magyarázható. a társadalom fejlődése és a jogi szabályozás bizonyos idő elteltével ellentmondásba kerülhet egymással. az így keletkező ellentmondások feloldása elkerülhetetlen, mert ellenkező esetben a jog nem tudja hatékonyan betölteni szerepét. /folyt.köv./

-17-

bkk 2. /dr. korom ... 1. folyt./-szb

Alkotmányunk mostani módosításának, korszerűsítésének alapja az, hogy országunk minden tekintetben lényeges átalakuláson ment keresztül az elmúlt évtizedek alatt. történelmi idoszakkal mérve eredményeinket, a legdöntőbb, hogy hazánkban leaktuk a szocializmus alapjait, és dolgozó néplünk ma a szocialista társadalom teljes felépítésén munkálkodik.

- az alkotmány módosítására előterjesztett javaslatok teljes egészükben visszatükrözik jelenlegi helyzetünket, egyúttal pedig mutatják társadalmi fejlődésünk irányát, s annak feladatait az alaptörvény erejével fogalmazzák meg. a módosító javaslatoknak az a jellemzőjük, hogy megőrzik és megerősítik mindazokat a marandó értékeket, az élet tűzpróbájában sikeresen helytálló rendelkezéseket, amelyek a jövőben is jól szolgálgják szocialista ügyünket. e javaslatok ugyanakkor korszerű módon rögzítik társadalmi fejlődésünk fő eredményeit, s ezen az alapon hozzáigazítják alkotmányunkat a szocialista építés mai állapotához, így szolgálva hazánk szocialista viszonyainak szilárdítását, az alapvető állampolgári jogok és kötelességek fejlődését, népi államunk további erősítését.

- az országgyűlés elé terjesztett javaslatok egyik legfontosabb csoportja országunk társadalmi rendjével kapcsolatos. elsősorban a magyar népköztársaság társadalmi rendjéről szóló fejezetben vannak megfogalmazva azok a változások, amelyek hazánkban 1949 óta történtek. az országgyűlés - társadalmi küzdelmeink és vívmányaink eredményeként - ma joggal kimondhatja: a magyar népköztársaság szocialista állam. a munkásosztály szocialista állama a dolgozó nép hatalmát testesíti meg. a kizsákmányoló osztályok felszámolását követően uralkodóvá váltak hazánkban a szocialista termelési viszonyok, megszilárdult a munkásosztály hatalma, társadalmunk vezető osztálya hatalmát a termelőszövetkezeti parasztsággal szövetségben, az értelmiséggel és a társadalom többi dolgozó rétegével együtt gyakorolja. így és csakis így jöhettek létre azok a feltételek, amelyek biztosítják a társadalmi osztályok és rétegek alapvetően egységes érdekeit, a kölcsönös bizalmon és együttes munkán alapuló összefogását és együttműködését a szocialista magyarország teljes felépítésére. ez az alapja egyként annak is, hogy a javaslat az állampolgári jogokat egyformán és egyenlően biztosítja mindenkinek számára.

/folyt.köv./

1cb

bkk 2. /dr. korom ... 2. folyt./-szb

- néplünk saját tapasztalataiból ismeri, hogy társadalmi harcokban minden győzelmet, az ország építésében minden eredményt a munkásosztály marxista-leninista pártjának vezetésével ért el. a jövőben is csak a párt vezetésével oldhatjuk meg sikeresen a szocialista építés előttünk álló feladatait. történelmi tapasztalatainkat, társadalmunk valóságát fejezzük ki azzal, hogy mostani alkotmányozó munkánk során már nem közvetett formában, hanem egyértelműen és világosan törvénybe foglaljuk: a munkásosztály marxista-leninista pártja a társadalom vezető ereje.

- társadalmi alaptörvényünk új alkotmányos tétélekkel gazdagodik, amikor megfogalmazza a társadalmi- és tömegszervezetek szerepét a szocialista építőmunkában. külön-külön is alkotmányba iktatjuk a hazafias népfrent, a szakszervezetek, valamint a szövetkezetek - külön kiemelve a mezőgazdasági termelőszövetkezetek - társadalmunkban betöltött jelentős szerepét, a dolgozó emberek érdekében végzett munkáját.

- alaptörvényünk gazdagodását látom abban is, hogy a fejlődésünket előmozdító tudományos munkát, a haladást szolgáló művészetet, az állampolgárok képzettségének, műveltségének növelését, az ifjúság szocialista nevelését társadalmi rendszereink általános alapelvei közé sorolja. mindazok az új javaslatok, amelyek a társadalmi rendről szóló fejezetben szerepelnek, hűen fejezik ki társadalmunk demokratikus rendszerét és tükröződik bennük a szocialista demokrácia szélesítésében elért fejlődésünk. egyben előremutatnak, a szocialista demokrácia további szélesítését szolgálják, előtérbe állítva a néphatalom gyakorlásának azokat a formáit, amelyek lehetőséget adnak minden állampolgárnak, hogy részt vehessen társadalmi céljaink megvalósításában.

- a törvényjavaslat a társadalmi rendről szóló fejezetben fogalmazza meg a szocialista gazdasági rend jogi alapelveit. kifejezi, hogy gazdasági rendünk a termelési eszközök társadalmi tulajdonára épül, ezen az alapon megerősíti népgazdaságunk tervszerű fejlesztését, kiemeli a társadalmi tulajdon - az állami és szövetkezeti tulajdon - növelését a termelőerők fejlesztése, az ország véderejének fokozása, a dolgozók anyagi és kulturális színvonalának rendszeres emelése érdekében.

/folyt.köv./

bkk 2. /dr. korom... 3. folyt./-szb

- az alkotmányban továbbra is szerepel, hogy a magyar népköztársaság harcol az ember ember általi kizsákmányolásának minden formája ellen. vannak, akik ellentmondást vélnek felfedezni a szocialista termelési viszonyok uralkodóvá válása és e térel között. igaz, hogy a kizsákmányolás elleni küzdelem harcunkban elsősorban nem gyakorlati kérdés, de helyes, hogy az alkotmány újra deklarálja a proletárdiktatura államának e tevékenységét. ez olyan elvi, politikai állásfoglalás, amely államunk osztály-jellegéből fakad. kifejezi elkötelezettségünket, a kapitalista világ kizsákmányolt és elnyomott dolgozóival való солидарitásunkat is. alkotmányunk világosan kifejezésre juttatja azt a tényt, hogy népünk a szocialista közösség megbecsült és tevékeny tagjaként építi új társadalmát. ezért huzzuk alá, hogy államunk fejleszti, erősíti barátságát a szocialista országokkal, de azt is, hogy együttműködésre törekszünk minden néppel és országgal a béke megőrzésében, a háboru elhárításában és általában az emberi haladás érdekében. így fogalmazzuk meg alkotmányunkban is hazánk, népünk nemzeti és internacionalista feladatainak nagyszerű egységét.

- az alkotmány módosítására tett javaslatok nagy figyelmet szentelnek államéletünk fejlesztésére, korszerűsítésére. az állam alapvető intézményei változatlanul maradnak, mert azok jól kiállták az idő próbáját. ugyanakkor - a gyakorlati tapasztalatok és szükségletek alapján - az államszervezet tökéletesítését célzó módosítások elkerülhetetlenek. a szocialista állam legfőbb intézményei működésének, munkájának fejlesztése egyetlen célt szolgál: a népi hatalom erősítését. a proletárdiktatura mechanizmusának, egész államéletünknek egyik alappillére a demokratikus centralizmus, amely annál jobban érvényesül, minél nagyobb az állami szervek működésének társadalmi támogatása, az állampolgárok közéleti tevékenysége, a közügyekben való tevékeny részvétele. az államélet és a szocialista demokrácia fejlesztése elválaszthatatlan fogalmak, megvalósulásuk alkotmányos intézményeink keretében történik. alkotmányunk az államélet fejlesztését szolgálja azzal, hogy az eddigénél egyértelműbben határozza meg a legfőbb állami szervek és intézmények hatáskörét, felelősségét.

- köztudott, hogy a magyar népköztársaság kormányának ma nagyobb az ország életében betöltött szerepe, mint 1949-ben volt. jelenleg - és ezt alkotmányunk a jövőre nézve is szentesíti - a minisztertanács az állami irányítás és vezetés legfőbb operatív testülete, amely ennek megfelelő hatáskörrel és felelősséggel működik. /folyt.köv./

bkk 2. /dr. korom ... 4. folyt./-szb

e funkciójából következően a javaslatok új feladatokat adnak a kormánynak például az állami, társadalmi rend védelmében, az állampolgári jogok biztosításában, a gazdasági élet összhangolt fejlesztésében, vagy a tanácsok irányításában, tevékenységük törvényességi felügyeletében. a szocialista állam feladatai között mind nagyobb teret kap a tudomány, a kultúra, a szociális és egészségügyi ellátás rendszerének fejlesztése és az ahhoz szükséges személyi, anyagi feltételekről való gondoskodás. mindezek a feladatok a kormány hatáskörének bővítését teszik szükségessé. a gyakorlati élet a kormányzati munka operatívításának, hatékonyságának növelése érdekében kialakította a kormánybizottságok rendszerét. ezt a jól bevált rendszert a jövőben is fenn kívánjuk tartani, ezért célszerű az e bizottságokra vonatkozó alapvető rendelkezést az alkotmányba is beiktatni.

- a minisztertanács kötelességei között változatlan marad az a jelenlegi előírás, amely szerint gondoskodnia kell az alkotmány végrehajtásáról. az alkotmány végrehajtásához szükséges törvényjavaslatokat a jövőben is a minisztertanács terjeszti az országgyűlés elé. ilyen feladatokat az alkotmány kifejezetten meg is jelöl. de alkotmányunk rendelkezéseiből, egész szelleméből elsősorban a kormányra hárulnak az állami munka, az államigazgatás további egyszerűsítésének, a demokratizmus, a szocialista jelleg erősítésének, a bürokratikus jelenségek felszámolásának, az állami tevékenység színvonala fejlesztésének nem könnyű feladatai is. változatlanul fontos feladata a kormányunk a jövőben is a gazdasági építőmunka szervezése és irányítása, gazdaságirányítási reformunk további kibontakoztatása, az egészséges fejlődés biztosítása, a negatív tendenciák visszaszorítása. a kormány erős elhatározása e tennivalók következetes megoldása a szocialista rendszer adta lehetőségek maximális kihasználásával.

dr. korom Mihály a továbbiakban arról szolt, hogy az alkotmány egész jogrendszerünk legfőbb forrása, kiindulópontja. a törvények, jogszabályok az alkotmányra épülnek, ennél fogva minden jogszabály - bármilyen magas szintű is - csak úgy alkotmányos, ha annak rendelkezései összhangban vannak az alaptörvénnyel. az alkotmány, mint alaptörvény ugyanakkor magában foglalja az államszervezet működésének és az állampolgárok jogainak, kötelezettségeinek biztosítékait is. az alkotmányos garanciák közé - mondotta a miniszter - a javaslatok újakat is beiktatnak. az állampolgárok alapvető jogait és kötelezettségeit tartalmazó jogi szabályozást például a jövőben törvényben kell megalkotni. /folyt.köv./

parlament

bkk 2. /dr. korom... 5. folyt./-szb

ez a rendelkezés egyébként tovább erősíti az országgyűlés törvényalkotói tevékenységét is. fontos alkotmányos garanciát fogalmaz meg az alaptörvény azzal a rendelkezéssel is, amely kifejezi a kormány függőségét az országgyűléstől, mint legfelsőbb államhatalmi és népképviselői szervüktől.

- az alkotmánymódosítás előkészítése során - folytatta dr. korom mihály - megkülönböztetett figyelmet szenteltünk a szocialista törvényesség követelményeinek. ez jut kifejezésre azokban az új rendelkezésekben, amelyek vezérfonalát adják az állami szervek tevékenységének, az állampolgári jogok védelmének, az emberi jogok tiszteltetésének, az alkotmányos megerősítésének. fontos változtatás, hogy a módosítás tervezete kiterjeszti a törvényesség érvényesülésének biztosítékait.

- természetesen a törvények, így alaptörvényünk is csak akkor töltik be jól szerepüket, ha azok előírásainak megfelelően működik az állam minden szervezete és úgy élnek állampolgárai is. jelenlegi alkotmányunk sem engedte meg a hatalommal való visszaélést, a szocialista törvényesség megsértését, mégis volt időszak, amikor az sérelmet szenvedett. a magyar szocialista munkáspárt politikájának egyik sarkalatos elve és nagy sikere éppen a szocialista törvényesség helyreállítása, annak következetes biztosítása. a párt helyes marxista-leninista politikája a legfőbb biztosítéka a jövőre nézve is a törvényességnek, mindenfajta torulás, ferdülés, vagy ferdítés elkerülésének. ennek a politikának állami és jogi rendelkezései öltönek egyébként testet az említett módosításokban.

- alkotmányunk javasolt módosítása hazánk valóságos helyzetéből és a szocializmus teljes felépítésének feladataiból indul ki. e javaslatok megfelelnek a tudományos szocializmus követelményeinek, a hazánkban végbement nagy társadalmi átalakításokból adódó következtetéseknek. alkotmányunkban benne van a munka becsülete, rendszerünk igazi demokratizmusa, a szavak és tettek egysége. ezek alkotják alaptörvényünk aranyfedezetét. ugyanakkor a szocializmus ellenségei számára államunk a jövőben is a diktatura eszközeit veszi igénybe, és senkinek sem engedi meg a szocialista építőmunka megzavarását.

/folyt.köv./

parlament

bkk 2. /dr. korom ... 6. folyt./-szb

dr. korom mihály végezetül arról beszélt, hogy az alkotmány az állampolgári jogok megállapítása mellett kötelezettségeket is előír a jobb, eredményesebb, fegyelmezettebb munkára és magatartásra. amikor az alkotmány bővíti és gazdagítja a jogokat, egyben aláhúzza azok egységét az állampolgárok kötelezettségeivel. ebből következik, hogy jogait csak az követelheti, aki becsülettel teljesíti kötelességeit.

- a javasolt módosítások - zárta hozzászólását dr. korom mihály - megfelelnek pártunk x. kongresszusa határozatainak és jól szolgálják egész népünk érdekeit. ezért a forradalmi munkás-paraszt kormány nevében és megbízásából kérem a tisztelt országgyűlést, hogy az előterjesztett javaslatokat fogadja el és ünnepélyesen iktassa törvénybe. /mti/

bb 15. építés nélkül 150 új óvodai hely kecskeméten

Vid/ká-ju -cz

1972. április 19.

a kecskeméti üzemek, vállalatok elsők között kapcsolódtak be annakidején az óvodaépítési akcióba. a z általuk eddig felajánlott pénzösszeg és társadalmi munka együttes értéke meghaladja a 9.000.000 forintot. értékes támogatásuk azonban a városi tanács szűny pénzeszközeivel együtt többnyire csak a következő években realizálódhat. a tanács ezért rugalmas módon az utóbbi egy év alatt építés nélkül 150 hellyel bővítette a gyermekintézményeket: két régi óvodát kétműszakossá szerveztek át, az épülő széchenyi-városrészen pedig három lakásban ideiglenes óvodát nyitottak. /mtl/

--

10

bb 15. építés nélkül 150 új óvodai hely kecskeméten

vid/ká-ju -cz

1972. április 19.

a kecskeméti Üzemek, vállalatok elsők között kapcsolódtak be annakidején az óvodaépítési akcióba. a z általuk eddig felajánlott pénzeszeg és társadalmi munka együttes értéke meghaladja a 9.000.000 forintot. értékes támogatásuk azonban a városi tanács szűny pénzeszközeivel együtt többnyire csak a következő években realizálódhat. a tanács ezért rugalmas módon az utóbbi egy év alatt építés nélkül 150 hellyel bővítette a gyermekintézményeket: két régi óvodát kétműszakossá szerveztek át, az épülő széchenyi-városrészen pedig három lakásban ideiglenes óvodát nyitottak. /mti/

--

10

bb 16. átmenetileg felfüggesztették a budapesti ipari üzemek vízkorlátozását

1 don bh la

1972. április 19.

átmenetileg függesszék fel a napi 50 köbmétert meghaladó ivóvizet fogyasztó budapesti ipari üzemek és gyárak vízkorlátozását - indítványozta kedden a fővárosi vízművek a fővárosi tanácsnak. mint elmondták, a javaslat megtételére azért kerülhetett sor, mert a duna napról napra dagad. vízszintje az elmúlt négy napban több mint 80 centiméterrel emelkedett. a prognózis további növekedést ígér: csütörtökre például három és fél méteres dunai vízállást jeleznek. pénteken és szombaton újabb, várhatóan tíz-tíz centivel emelkedik majd a duna.

a vízszintnövekedés szinte biztosra vehető, mert - mint mondták - az alpokban, a duna vízgyűjtő területén havazik. a felső szakaszon egyébként az elmúlt négy napban 45 milliméteres csapadék hullott le, amely most ,, duzzasztja fel,, a dunát.

a vízművek tájékoztatása szerint a fővárosi tanács elnöke a budapesti ipari üzemek 25 százalékos vízkorlátozását átmenetileg felfüggesztette./mti/

--

bb 17. a fakanáltól a kerti butorig - faipari export kiállítást rendezett a hungarocoop

t ba/pá bh -cz

1972. április 19.

a husvágódeszkától az összecsukható ruhaszárítóig mintegy 180 féle fából készült háztartási exportcikk mutat be szerdán délelőtt nyílt kiállításán a szalay utcai bemutatóteremben a hungarocoop külkereskedelmi vállalat. a kiállítás szemléltetően bizonyítja, hogy a műanyagok előretörése korántsem jelenti a fa eltűnését. a hungarocoop külkereskedelmi vállalat 15 hazai szövetkezet, főleg bükkfából, gőzöléssel, illetve különleges megmunkálással kikészített faáruiból évente több mint egymillió dollárért exportál. 1971-ben 100 ezer összecsukható ruhaszárítót, négy millió fakanalat, negyedmillió nyújtófát és egymillió vállfát értékesítettek elsősorban tőkés piacokon. a legjobb vásárlók angliá, svédországra, hollandiára, és az NSZK-ra, de a magyar faáruk eljutottak a tengerentúlra is.

a magyar szövetkezetek export-bemutatóját számos meghívott külföldi vendég is megtekinti./mti/

--
- 12 -

10.06 bh

IV-1025

bb 18. kiállítás a dunántúli tájak népművészetéről

vid ká bh -cz

1972. április 19.

dunántúli tájak népművészete címmel kiállítást nyitottak szerdán komáromban a jókai téren. a kiállítás érdekessége, hogy szabadban felállított vitrinekben mutatják be a dunántúli vidékek gazdag, himzész kultúráját és a fazekasok szép munkáit. a helyi művelődési központ kezdeményezésére a jövőben a jókai téren sorozatosan kiállítják az ország különböző tájegységein élő népművészek alkotásait./mti/

--

bb. 19. rendőrségi hírek

rj bé- -cz

1972. április 19.

nagykanizsa belterületén egy teherautó tolatás közben elütött egy ismeretlen, körülbelül 70 év körüli nőt, aki olyan súlyosan megsérült, hogy kórházba szállítás után meghalt. a baleset okának tisztázása és az ismeretlen nő kilétének megállapítása folyamatban van.

a váci vasútállomáson a tehervagonok plombálását végző slezák ferenc 50 éves mív-alkalmazott, nagymarosi lakos ellenőrzés céljából felmászott egy vagon tetejére, ahol a magasfeszültségű vezetékhez ért és áramütés következtében a helyszínen meghalt. /mti/

--

bb 20. üzemi baleset

pá bé bh -cz

1972. április 19.

a beloiannisz híradástechnikai gyár galvanizáló üzemében meyeri jánosné 52 éves betanított munkás, martonvásári lakos nem tartotta be az előírt munkavédelmi szabályokat. a munkagép fogaskereke ruháját elkapta és a kövezetre rántotta. meyeri jánosné olyan súlyosan megsérült, hogy kórházba szállítás után sérüléseibe belehalt. az ügyben a rendőrség vizsgálatot folytat./mti/

--

10.35 bh

- 13 -

IV-1105

bb 21. tetten ért betörő
pá bé bh -cz

1972. április 19.

cserni jános 32 éves lakatos, büntetett előéletű budapesti lakos éjszaka behatolt a corvin áruházba, ahol körülbelül 50 ezer forint értékű műszaki árut csomagolt össze, elvinni azonban nem tudta, mert az áruház dolgozói tettenérték és elfogták. cserni jános ezenkívül többrendbeli betöréses lopást követett el. a rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte, s az eljárást lefolytatja./mti/

pp

--

bb 22. közlekedési balesetek
pá bé bh -cz

1972. április 19.

árki istván, 48 éves postai főtiszt budapesti lakos álló jármű előtt az uttestre lépett a ii. kerület kelemen lászló ut és pasaréti tér torkolatában és egy személygépkocsi elütötte. árki istvánt életveszélyes sérüléssel a mentők kórházba szállították.

a iv. kerület árpád ut és leibstücker mária utca kereszteződésében az uttesten kuti jenőné 52 éves betanított munkás budapesti lakost egy motorkerékpár elütötte. kuti jenőné a mentők sulyos, nem életveszélyes sérüléssel szállították kórházba./mti/

--

bb 23. kóczyán rajmund díjat kapott a balatonszentgyörgyi téglagyár

vid ká bh -cz

1972. április 19.

az alagutkemencés téglagyárak országos versenyében a tavalyi eredmények alapján a somogy megyei balatonszentgyörgyi téglagyár bizonyult a legjobbnak. s megkapta a kóczyán rajmund díjat. ezt a díjat az országos téglá és cserépipari vállalatok hat évvel ezelőtt alapították kóczyán rajmundnak, a pécsi téglaiipari vállalat elhunyt igazgatójának emlékére, s minden évben a legjobb vállalatnak ítélik oda. a balatonszentgyörgyi téglagyár a szocialista üzem megtisztelő címet is elnyerte.
/mti/

--

- 14 -

10.45 bh

NA 1110

bb. 24. borvilágversenyre készül a badacsonyi, a csopakai és a somlói - borverseny szentgyörgyhegyen

vid/ká/rj -cz

1972. április 19.

a budapesten nyáron sorra kerülő borvilágverseny előkészületeinek jegyében kezdődött meg szerdán a kétnapos veszprém megyei borverseny. a balatoni történelmi borvidék, badacsony, balatonfüred, csopak, valamint a somló legjobb borainak bírálatára ezúttal szentgyörgyhegyen, az ugynevezett tarányi pincében került sor. a tavalyi termés köztudottan kiváló minőségű volt, ennek ellenére az idén a szokásosnál nagyobb szelekciót hajtottak végre: a sakértők kevesebb mintát engedtek a megyei versenyre. a nagyobb minőségi követelménnyel már a borvilágverseny nemzetközi nivójához alkalmazkodnak.

a verseny értékelésére és díjkiosztására szombaton kerül sor szentgyörgyhegyen. /mti/

--

bb. 25. japán növényvédőszer bemutatója a balatonboglári állami gazdaságban

vid/ká/rj -cz

1972. április 19.

a somogy megyei balatonboglári állami gazdaságban szerdán bemutatták az új japán növényvédőszereket. a szakemberek részére a japán gyár képviselői tartottak előadást a padán, a topsin és daninon elnevezésű szerekről. a padán a burgonyabogár elleni védekezésnél használható sikerrel, a topsin az uborka lisztharommat ellenszere, míg a daninon atkaölő szerként alkalmazható.

/mti/

--

11.00 rj

- 15 -

NA 1120

bb. 26. csehszlovák árubemutató

t/ol/se/rj -cz

1972. április 19.

évente mintegy másfélmillió rubel értékű iro- nyomó-
műszaki- rotációs és speciális csomagoló papírokat, konfek-
cionált cikket importál hazánk csehszlovákiából. ezenkívül
a rendszeres áruválaszték-csere értéke megközelíti az egymillió ru-
belt. idej ajánlatát tárja a magyar partnerek elé a prágai ostap ke-
reskedelmi egyesülés és a lignimpex külkereskedelmi vállalat alkotmány
utca 4. sz. alatt szerdán megnyílt közös kiállítás. a papíripari
vállalat üzletkötő termében tartott megnyitón résztvett a külke-
reskedelmi és a könnyűipari minisztérium több vezető munkatársa,
ott voltak a felhasználó magyar vállalatok, nyomdák, továbbfel-
dolgozók és a hazai kereskedelem képviselői is. megjelent a meg-
nyitón frantisek hála a budapesti csehszlovák nagykövetség ke-
reskedelmi tanácsosa is.

a három napra tervezett árubemutató a központi helyet
a fatartalmú és famentes nyomópapírok, ügyvitelgépészeti kellé-
kek, különféle speciális irodai papírok, blokkok, kartonféle-
ségek, polietilén bevonatu termékek foglalják el. kiállították
az építőipar és a butoripar számára ma már nélkülözhetetlen méh-
sejtrendszerű papírfajtát, a különféle felületkezelésű csoma-
goló papírokat, és olyan papírdobokat, amelyek a drága fából ké-
szült hordókat vannak hivatva helyettesíteni. a megnyitót
megelőző vtájékoztató elmondották, hogy a bemutatott árukat
a választékcsereben azonnali szállítási lehetőséggel ajánlják fel
és remélik, hogy a hazai ipar minél nagyobb tételeket vásárol az
ostap egyesülettől. /mti/

--

bb. 27. ingyen virág a házak elé

vid/ká/rj -cz

1972. április 15.

a nagyforgalmu 8-as szám ut mentén fekvő körmendet virágdisz-
be öltöztetik. ajándékos székely lakói szinte valamennyien parko-
sitják a házak elejét. ehhez a tanács költségvetési üzemének ker-
teszete bárkinek díjmentesen ad virágot, azzal a megkötéssel, hogy
azt a házak előtt ültessék el. a lakóhelyüket szerető körmendiek
élnék is ezzel a lehetőséggel. /mti/

--

11.5 rj

NA 1125

- 16 -

bb 28. felhasználható 14 óra után!

együttműködés a tolna megyei tanács és a közgazdaságtudományi
egyetem között

vid ká bh -cz

1972. április 19.

Szerdán szocialista együttműködési szerződést kötött szek-
szárdon a tolna megyei tanács vb és a marx károly közgazdaság-
tudományi egyetem pécsi kihelyezett tagozatának kara. a megállá-
podás célja a tervszerű együttműködés elmélyítése a szakember-
képzés és a megye közgazdasági életének kibontakoztatása terén.

a szerződés szerint a megyei tanács elősegíti a hallgatók
nyári termelési gyakorlatának szervezését, az oktatók kutatási
témájának eredményes megoldását, s anyagilag támogatja a tago-
zatot. az egyetem - egyebek közt - előmozdítja a megfelelő
előképzettségű tanulók beiskolázását, a pályázatokkal meghirdetett
munkakörökbe irányítja hallgatóit, jól felkészült előadókat küld
közgazdasági, vagy vezetőképző tanfolyamok lebonyolítására, kon-
zultációkkal és szakvéleményekkel segíti a távlati és a terület-
fejlesztési terv kidolgozását. segítséget nyújt a vállalati
belső mechanizmus korszerűsítéséhez, a vállalati döntésrendszer
továbbfejlesztéséhez.

a szerződés alapján közös munkatervet készítenek. /mti/

--

bb. 29. egyetemi előkészítő tanfolyamokkal segítik a munkás-
paraszt fiatalok felkészülését csongrádban

vid/ká/rj -cz

1972. április 19.

a szakszervezetek aktívan közreműködnek a munkás-paraszt származású
tehetséges gyermekek továbbtanulásának előkészítésében - állapították
meg a szakszervezetek csongrád megyei tanácsának szerdai ülésén.
hódmezővásárhely és szentes két-két, makó és csongrád
egy-egy középiskolájában 39 tanfolyamot szerveztek az idei tan-
évre. több mint 400 harmad és negyed osztályos tanulót, magyar,
történelem, orosz, biológia, kémia, angol, politikai gazdaság-
tan tárgyakból külön konzultációkon készítenek fel az egyetemi,
főiskolai felvételi vizsgákra. a foglalkozásokat pedagógusok és
a szegedi egyetemre járó végzős hallgatók vezetik. a kémiát
és biológiát tanuló középiskolásoknak a tanévben kétszer, egy-egy
hetes, bentlakásos tanfolyamokat is szerveznek szegeden, a józsef
attila tudományegyetem természettudományi karán, ahol egyetemi
oktatók foglalkoznak velük.

/folyt.köv./

11.47 rj

NA 1205

- 17 -

bb. 29. / egyetemi... 1. folyt./rj

kulturális kérdésekkel foglalkozva rámutattak arra, hogy a megye szakszervezeti művelődési házait, könyvtárait, öntevékeny művészeti együtteseit az idén több mint 1 millió 200.000 forinttal támogatják a szakszervezetek. a könyvtárhálózat fejlesztésére 330 000 forintot költenek. a szakszervezetek szorgalmazzák, hogy az üzemi könyvtárak nyitvatartásának idejét a műszakváltások időszakában meghosszabbítsák, a könyvtárosok javítsák a kapcsolatot az olvasókkal, a szocialista brigádok tagjaival. az általános műveltséghez szükséges szépirodalmi kötetek mellett fokozzák a műszaki ismereteket terjesztő népszerű könyvek beszerzését. /mti/

--

bb 30. rekonstrukció a velencei növényvédő állomáson

vid ká bh -cz

1972. április 19.

nagyarányu rekonstrukció fejeződött be a velencei növényvédő állomáson: 14 millió forintos költséggel új központi épületet és laboratóriumot építettek. a legjelentősebb új létesítmény a biológiai laboratórium, amely lehetőséget nyújt országos jellegű kísérletekre is. többek között itt próbálják ki az új növényvédőszerket, vizsgálják a használatban lévő vegyszerek hatékonyságát, a különböző növényvédőszerke gyomnövényekre gyakorolt hatását. /mti/

--

bb 31. sajtótájékoztató a jelenkori csehszlovák zenei élet jelenségeiről és eseményeiről a budapesti csehszlovák klubban

t nn/pá bh -cz

1972. április 19.

szerdán dr. viktor jurina, a csehszlovák zenei információs központ vezető munkatársa a jelenkori csehszlovák zenei élet jelenségeiről, eseményeiről tájékoztatta a sajtó képviselőit a budapesti csehszlovák klubban. az ismert zenetudós többek között beszámolt az idei prágai tavasz seregszemle érdekességeiről, a cseh muzsikások nyári-őszi terveiről, az új zenei irányzatokról, az elmúlt időszakban feltűnt zenei tehetségekről. a baráti összejövettel jan tausinger csehszlovák zeneszerző „karcolások az égen”, című öt-tételes kamara-műve zárta. a magyarországi ősbemutatóra hazai művészek: mester ágnes /enek, sebestyén albert /zongora/, szebenyi jános /fuvola/, viola istván /basszus klarinét/ és kaszás mihály /ütőhangszerek/ tolmácsolásában került sor. /mti/

--

- 18 -

12.00 bh

MA 1210

bb 33. időjárásjelentés

bh -cz

1972. április 19.

a meteorológiai intézet jelenti szerdán délben:

változékony idő

nyugat-európában, közép-európa nagy részén, valamint a szovjetunió európai területének északi felén a hűvös levegő hatására általában erősen felhős az ég, többfelé esik az eső, a fehértenger és a finn-öböl térségében havazik. európa többi részén változóan felhős, túlnyomórészt száraz az idő. a legmagasabb nappali hőmérséklet kedden délkelet-európában 3-8 fokkal magasabb, közép-európa nagy részén viszont ugyanennyivel alacsonyabb volt a legutóbbi 10 év átlagánál. a következő 36 óra folyamán a kárpát-medence időjárását továbbra is a hűvösebb levegő határozza meg.

hazánkban kedden az északi megyékben borult volt az ég, máshol 1-3 órán át sütött a nap. elsősorban az északi és a keleti országrészben volt többfelé eső, néhány helyen zivatar kíséretében. a lehullott csapadék mennyisége általában csapadéknym és 8 mm között váltakozott, de egyes zivatargócokban elérte a 12-14 mm-t, sőt szeghalmon 22 mm-t mértek. a hőmérséklet napközben az ország nagy részén 11-18 fokig emelkedett; szerdán hajnalra 3-9 fokig hűlt le a levegő. ma délelőtt a nyugati és az északi megyékben borult, máshol változóan felhős idő volt. egy-két helyről jelentettek kisebb esőt. a hőmérséklet 11 orakor a nyugati megyékben 9-11, máshol 12-15 fok között volt.

budapesten kedden a hőmérséklet napi középértéke 12,1 fok volt, 0,6 fokkal magasabb, mint a százéves átlag.

ma 12 orakor budapesten a hőmérséklet 14 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 757 mm, gyengén emelkedik.

várható időjárás csütörtök estig:

időnként borultságig növekvő felhőzet, szórványosan előforduló eső. gyenge, napközben kissé élénkebb változó irányú szél. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 4-9, legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön 12-17 fok között.

a duna vízállása budapestnél 290 centiméter. /mti/

--

- 19 -

12.55 bh

MA 1330

ubbzá32. az országos erdészeti egyesület titkárainak tanácskozása
nyiregyházán

vid ká bh -cz

1972. április 19.

husz év után új alapszabályt készít a fennállásának 106. évébe lépett országos erdészeti egyesület. az alapszabálytervezet megvitatására az egyesület helyi csoportjai titkárainak részvételével szerdán kétnapos tanácskozás kezdődött nyiregyházán, a technika házában. a vitaindító előadást király pál, az országos erdészeti egyesület főtitkára tartotta./mti/

--

kbb 34. mit ígér a televízió a jövő hétre?

i nn/pá bh hgy

1972. április 19.

a magyar televízióban április 25-én kedden először kerül sor szovjet köztársasági tévéest rendezésére. az éjszakai szocialista köztársaság estjének egyik filmje „a sziget foglyai”, címmel egy vidám tengerparti szanatóriumba vezet el a nézőt, az „akvarellek egy nyárról”, pedig szép lírai éjszakai televíziós film. a budapesten nemrég vendégszerepelt vanemuine állami akadémiai színházról riportműsort készült, amelyben részleteket láthatnak „az ember tragédiája”, előadásukból.

érdekesnek ígérkezik az a kisfilm, amelyet kende mártá készített „kalev-fia utódai”, címmel, tallinnról. tallinn testvérvárosáról, szolnokról pedig az éjszakai televízió munkatársai készítettek filmet, amelyet szintén bemutatnak.

április 26-án, szerdán este ismét jelentkezik a „forum”, amelyben népgazdasági témakörben várják a nézők kérdéseit. szerdától kezdve naponta jelentést adnak a hazafias népfront kongresszusáról.

április 27-én, csütörtökön az „érdekházasságok”, befejező része után kerül sor a „radar”, különkiadására, amelynek témája: „ifjúság és turizmus”, riporterek: feledi péter és wisinger istván.

/folyt. köv./

- 20 -

13.15 bh

Nr 13⁴⁵

bb 34. /mit ígér a folyt./ bh

április 28-án, pénteken illés béla három novellájából készült tévéfilmet mutatnak be „pofonok”, címmel. a rendező hajdufy miklós, a főbb szerepekben bálint andrást, kern andrást, avar istvánt, sinkó lászlót, haumann pétert és tahi toth lászlót láthatják. a „jogi esetek”, e napi adása a lakásügyek jogi kérdéseivel, a társbérletekkel és az albérletekkel foglalkozik.

április 29-én, szombaton kerül sor a „ki mit tud?”, előzetesére. a vetélkedő-műsor május 4-én indul. ennek menetrendjét ismerteti a műsor, felvillantva a legutóbbi „ki mit tud?”, emlékezetes pillanatait.

este mutatja be a tévé „a stomfay család”, című zenés vígjátékot, amely csiky gergely színművéből készült, tamássy zdenkó zenejével. rendező: horváth tibor. a főbb szerepeket bulla elma, gobbi hilda, kovács zsuzsa, tábori nóra, rajz jános, sinkó lászló, márton andrás alakítja. az éjszakai előadás filmje a „smog”, - magyarul beszélő amerikai film enrico maria salernoval a főszerepben, valamint annie girardot és renato salvatori közreműködésével.

április 30-án, vasárnap délelőtt ismét jelentkezik a „televízió”, iskolaelőkészítő tanfolyam. este kerül vetítésre a „sárika drágám”, című magyar film. rendező: sándor pál. „csillagos ötös”, címmel az elmúlt év legszebb operafelvételeiből készült összeállítás; a nézők ágay karolát, házy erzsébetet, komlóssy erzsébetet, melis györgyöt, simándy józsefet hallhatják. rendező: szitányi andrás. a műsort antal imre vezeti./mti/

--

bb 35. dr. lenárt lajos mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes hazaérkezett

pá e bh hgy

1972. április 19.

moszkvából, ahol aláírta azt az egyezményt, amelynek értelmében a kácsi tagországok élelmiszeripari-, és csomagolóipari fejlesztési koordinációs központot létesítenek. a központ székhelye varsó lesz./mti/

--

- 21 -

13.25 bh

Nr 13⁵⁰

bb 36. vietnami szolidaritási gyűlés egerben

vid kz bh -cz

1972. április 19.

egerben a ho si minh tanárképző főiskolán szerdán ifjúsági szolidaritási gyűlést rendeztek. az intézmény dolgozói és hallgatói egyúttérzésükről biztosították a hős vietnami népet. dr. molnár józsef főiskolai tanár felszólalásában kiemelte, hogy az egri főiskola kerekén tíz éve tart fenn testvéri kapcsolat a vdk egyik súlyosan szenvedő vietnami városa - vinh - tanárképző főiskolájával. az együttműködés jegyében több vietnami fiatal tanul egerben. a ho si minh tanárképző főiskola dolgozói és hallgatói az amerikai egyesült államok budapesti nagykövetségéhez tiltakozó táviratot intéztek, amelyben követelik, hogy az amerikai légierő azonnal és feltétel nélkül szüntesse be agresszív tevékenységét és az amerikai csapatokat vonják ki dél-vietnamból és indokina egész területéről./mti/

--

bb 37. kgst tanácskozás a papír- és cellulózipar távlati fejlesztéséről

ol/mné ie bh hgy

1972. április 19.

a budapesti sportszállóban bolgár, csehszlovák, jugoszláv, lengyel, magyar, ndk-beli, román és szovjet szakértők - delegációnak részvételével szerdán megkezdődött a kgst vegyipari állandó bizottsága cellulóz és papíripari munkacsoportjának ülése. az értekezleten, amelyet sárosi sándorné könnyűipari miniszterhelyettes nyitott meg, megvitatják a kgst komplex programjának keretében megvalósítandó feladatokat. megtárgyalják a kgst-országok cellulóz- és papíripari távlati fejlesztésének prognózisát, amely 1990-ig tartalmazza a legfontosabb termelési és felhasználási előirányzatokat és a meglévő nyersanyag bázis alapján kijelölik a fejlesztés legfontosabb irányait. a prognózist - a komplex program alapján - az egyes országok szakértőinek elképzeléseire támaszkodva magyar szakértőbizottság dolgozta ki.

az értekezleten megvitatják továbbá újabb cellulógyártó kapacitások optimális kialakításának lehetőségeit. az új üzemek a kgst országok közös erőfeszítésével épülnének fel. meghatározák azokat a legfontosabb tudományos kutatási irányokat, amelyek a leghatékonyabban biztosítják a nyersanyagbázis bővítését. megvitatják továbbá azokat a módszereket, amelyekkel eredményesebbé tehetik a cellulóz- és papíripar termelését a szakosítás és a nemzetközi kooperáció kiszélesítése után./mti/

--

- 22 -

14.35 bh

17-1440

bb 38. kétszáz fős óvoda épül a xi. kerületben

1 ró/pá-ju hgy

1972. április 19.

szerdán a budapesti műszaki egyetem rektori tanácsstermében dr. perényi imre rektor, és grubics istván, a xi. kerületi tanács vb elnöke együttműködési szerződést írtak alá 200 fős óvoda létesítésére.

az ország legnagyobb óvodája a xi. kerület kanizsai ut 25. szám alatt fog felépülni, tervezését a „lakóterv”, végzi, kivitelezője a 43-as számú építőipari vállalat lesz. a jelentős beruházás létesítési és üzemeltetési költségei fele-fele arányban oszlanak meg az egyetem és a xi. kerületi tanács között. az épület, - amely az elfogadott óvoda-típusok egyike - panelekből készül és előreláthatóan jövő év szeptemberében adják át rendeltetésének. különöse jelentőséget ad létesítésének, hogy a nők helyzetre vonatkozó párthatározat szellemében fogant: a műegyetemi oktatásban felelősségteljes munkát végző anyák gondjait könnyíti meg./mti/

--

vbb 39. a mahart közli,

pá-ju hgy

1972. április 19.

hogy április 20-tól szentendre hajóállomást a személyforgalomba bekapcsolja./mti/

--

bb 40. palmasol-kísérlet - vegyszeres pernyelektés a pécsi ,, sivatagban,,

vid/kz-ju hgy

1972. április 19.

a pécsi hőermő szomszédságában, tüskésrétén óriás kazetta-rendszer gyűjti, nyeli el az üzemből kikerülő mellékterméket, a vízzel szállított pernyét. felülete amikor megszárad, valóságos sivataggá válik, szeles időben porözönnel szennyezi a várost.

/ folyt. köv./

15.15/ju He 1645

- 23 -

bb 40. palmasol-kísérlet... 1. folyt./-ju

Locsolással, elárasztással eddig is védekeztek, a telt kazettákat földdel takarták le. mindez azonban igen költséges és hatása mégsem kielégítő. végleges megoldást a vegyszeres eljárás ígér, amelynek kísérletei a héten kezdődtek meg a hőerőmű zagyterén. az országos gumiipari vállalat által gyártott palmasol nevű gumi alapanyagú vegyszert permeteznek a kísérleti területre. a műanyag és olaj keveréke szivacsos hálós szerkezetet hoz létre, amely 20 milliméter vastagon megkötí a felületet, az így kezelt területet mindjárt füvesíteni lehet. a palmasol kedvező tulajdonsága ugyanis, hogy elősegíti a növényzet meghonosodását. erre biztató tapasztalatok vannak. a vegyszeres kezelésnek többféle rendeltetése lesz. a tervek szerint a még üzemelő kazettákban ideiglenesen, az újra töltésig kötik meg a pernyét, hogy addig se porozzon, amelyiket viszont végleg lezárják ott mindjárt füvesítenek is. ilyen módon többszáz ezer négyzetméter zöld területet nyerhet a város, a szennyeződéstől pedig mentesül.

a pécsi hőerőmű az elmúlt években több mint 100 millió forintot áldozott a kéményeiből áramló pernye leválasztására. az új rendszerű zagyteri pernyekekötéssel újabb példát mutat a levegő tisztaságvédelméért. /mti/

--

bb 41. megvalósították a gépesített termelést, új technológiák a növényolajiparban - miniszteri értekezlet a mém-ben

t bé/mné-ju le hgy

1972. április 19.

dr. gergely istván mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter-helyettes elnökletével szerdán a mém-ben kibővített miniszteri értekezletet tartottak, amelyen a növényolajtermelés színvonalának helyzetét vitatták meg a szakma kiváló ismerőinek bevonásával. ezt a tanácskozást az tette indokolttá, hogy a legújabb orvosi kutatások eredményei szerint az állati zsírok fokozott fogyasztásával járó érrendszeri megbetegedéseket az étolaj nemcsak meggátolja, hanem gyógyítja is, tehát a korszerű táplálkozásban fokozott szerepe van. a növényolaj gyártás a hazai mosószer gyártásunknak is alapja.

/folyt. köv./

15.30/ju Hc 16 4^r

- 24 -

bb 41. / megvalósították a ... 1. folyt./-ju

a miniszteri értekezlet megállapította, hogy a korábban rendkívül kézimunka igényes olajnövény-termesztés gépesítését megoldották. a napraforgó, az őszi káposztarepce és az olajlen korszerű technológiájának kifejlesztésére bázisgazdaságok alakultak. leszögezték továbbá, hogy a fokozódi igényekkel összhangban vannak a közgazdasági mutatók, amelyek elsősorban az olajtartalmu napraforgó termesztését ösztönözték. a serkentő hatás oly sikeres volt, hogy az összes olajnövény termő terület 80 százalékán napraforgót termelnek. eredményes a növény-nemesítés is, amely rövidesen új nagyhozamu fajtákkal jelentkezik. amíg a termelést rendkívül színvonalasnak ítélték, addig a növényolajipari technológiákat viszonylagosan elmaradottnak tartotta a miniszteri értekezlet. a fejlődés üteme azonban megfelelő, s így rövidesen kétharmadával nő az étolajgyártási kapacitás, ugyanakkor emelkedik a technológiai színvonal is. a legfejlettebb technológiákat nem budapesten, hanem a természet vidéken, elsősorban szabolcs-szatmár megyében valósítják meg. ez az elképzelés segíti a megye iparosítását is. /mti/

--

bb 43. ellend ajándéka pécsnek - 56 fokos melegvíz a mecsekaljai város szomszédságában

vid/kz-ju hgy

1972. április 19.

az örökké szomjazó pécsnek a természet alig adhatott volna hasznosabb ajándékot, mint a várostól tizenöt kilométerre, ellenden talált 56 fokos melegvizet. a múlt év májusában megkezdett, sokak által reménytelennek tartott kutató-fúrás során, mintegy 900 méter mélységből tört fel az értékes víz. a fúrás hozama percenként ötszáz liter enyhén kénes víz, de kompresszorozással növelhető ez a mennyiség, akár csak újabb fúrásokkal is.

a festői szépségű erdővel övezett romonyai völgyben talált melegvíz mind mennyiség, mind hőfok szempontjából a baranyában talált termálvizek sorában harmadik helyen áll. az ellendi melegvíz egyelőre elfolyik, sorsáról, felhasználásáról ezután határoznak. /mti/

--

15.45/ju Hc 16 50

- 25 -

bb 42. a bécsi ünnepi hetek

t r6/pá/ny hgy

1972. április 19.

a május 27-én kezdődő bécsi ünnepi hetek programjáról tájékoztatta a sajtó képviselőit ulrich baumgartner az eseménysorozat főintendánsa.

a bécsi ünnepi hetek zenei programjában különös érdeklődés előzi meg a magyar állami hangversenyzenekar hangversenyeit ferencsik jános vezényletével. két estén lépnek fel, bartók, kodály és brahms műveivel. új kísérlet az ünnepi hetek összekapcsolása az ének-, hegedű- és zongoraszak nemzetközi versenyével. ennek révén kerülnek a fiatal művészek az ünnepi hetek műsorára. hazánkat több fiatal művész képviseli, mindhárom szak versenyén. a zenei eseményeken a világ élvonalbeli karmesterei és szólistái, s olyan elsőrangú zenekarok szerepelnek, mint a bécsi és a prágai filharmonikusok.

leningrádból a híres gorkij színház látogat el bécsbe három szindarabbal: „iv. henrik”, továbbá gogol: kispolgárok és rachmanov „viharos alkonyat”, című darabjával szerepelnek. a leningrádi ermitage most első ízben fogja nyugaton bemutatni grafikai kincseit. vendégszerepel a müncheni bajor nemzeti színház, a stuttgarti balett „a makrancos hölgy”, előadásával. ellentétét adja ennek a vendéggjátéknak az indiai keralából ellátogató kathakali balett fellépése. sziciliából, catániából érkezik a teatro stabile együttese, amely pirandello korai „liola”, című darabját mutatja be. szinte bécs valamennyi színháza premierekkel tisztel meg az ünnepi programnak és bécs egyes kerületei is megtartják a maguk külön ünnepi játékaikat. házi hangversenyek, megemlékezések a kultúrtörténeti vonatkozásban nevezetes helyeken, előadások, érdekes kiállítások nagy bőségben egészítik ki a programot. a bécsi ünnepi hetek műsorának idén mintegy ezer különböző jellegű eseménye lesz./mt1/

--

bb 44. a betegek negyven százaléka jelentősen javult a jósvafői gyógybarlangban

vid/kz/ny hgy

1972. április 19.

a jósvafői béke gyógybarlangban végzett klimaterápiás kezelésekről tapasztalatairól és eredményeiről tanácskoztak szerdán az északmagyarországi és dunántúli bányák, valamint az ózdi, kazincbarcikai kórházak és az edelényi tüdőgyógyintézet képviselői. a borsodi szénbányák igazgatósága és szakszervezeti bizottsága kezelésében lévő gyógybarlangban - az intézőbizottság beszámolója szerint - az elmúlt év májusától szeptemberig hat turmusban háromszáztíz asztmás és légzőszervi betegségben szenvedő dolgozót kezeltek.

/folyt köv/

-26-

15.55/ny

He 17^h

bb 44. / a betegek negyven százaléka...folyt/ny

a légzésfunkció vizsgálatok negyven százalékuknál jelentősebb javulást mutattak. dr. kraszkó páál, a gyógyintézet főorvosa elmondotta: nagy jövője van a barlangterápiás kúrának, s ha a betegeket gyógyszerrel is ellátják, még jobb eredményeket lehet majd elérni. az intézet terve, hogy a barlangban allergiás kutatásokat és vérgáz vizsgálatokat is végezzenek.

az idei klimaterápiás szezon május 18-án kezdődik és a nórádi, ózdi, borsodi, mátravidéki és dunántúli bányákból hat turmusban mintegy száznyolcvan légzőszervi betegségben szenvedőt kezelnek majd a gyógyhatású barlangban./mt1/

bb 45. nagyobb a kínálat a keresletnél - volán vállalatok két napos országos tanácskozása békéscsabán

vid/kz/ny hgy

1972. április 19.

a volán tröszt rendezésében két napos országos tanácskozás kezdődött szerdán békéscsabán. a résztvevők a volán vállalatok első negyedévi eredményeit értékelik és megvitatják a tavaszi-nyári szállítási gondokat. mint rámutattak a 80.000 embert foglalkoztató volán tröszt gépparkja évente több mint 120 milliófalu szállítására képes. az idén a kínálat nagyobb a keresletnél: a vállalatnak szabad kapacitása van. ezt elsősorban azzal hozták összefüggésbe, hogy a beruházások megszűrése miatt sok építkezés később kezdődik a korábban tervezettnél, s ez mérsékelte az anyagszállítási igényt. nehezíti a vállalat helyzetét az is, hogy az új gazdasági mechanizmus adta lehetőségekkel élve sok fuvaroztató saját szállítási kapacitást hozott létre. a volán tröszt, hangsúlyozták, tisztelben tartja a vállalatok, mezőgazdasági üzemek önállóságát. a piackutatás megjavítását igyekszik lekötni szabadkapacitását. /mt1/

--

T tónna

bb 47. a bukaresti comedie színház társulata petőfi sándor szülőhelyén

vid/kz/ny hgy

1972. április 19.

a budapesti bemutatkozás után két napig kecskeméten vendégszerepelt a bukaresti comedie színház társulata. művészei szerdán bacs-kiskun megyei turán vettek részt. ellátogattak petőfi sándor szülőhelyére, a nagy forradalmár költő születésének 150. évfordulójára készülő kiskörösrre is, ahol felkeresték a petőfi emlékeket őrző múzeumnegyedét. istenes józsef, a múzeum igazgatója fogadta a bukaresti művészeket, s bemutatta nekik a költő szülőházát, valamint a néhány éve mellette létesült új petőfi irodalmi múzeumot./mt1/

16.10/ny

He 17^h

--

-21-

bb 46. fiatalok legszebb munkadarabjaiból kiállítás nyílt szombathelyen

vid/ká/ny hgy

1972. április 19.

szombathely 23 Üzeme és szövetkezete mintegy 7000 munkásfiataljának legszebb munkadarabjaiból nyílt szerdán kiállítás a város ifjusági házában. régi szokás a számottevő könnyű- és élelmiszeriparral, újabban pedig híradástechnikai, műanyag- és gépgyártó-javító iparral rendelkező megyeszékhelyen, hogy tavasszal bemutatják „tudományukat”, a közönségnek a munkások, futó szalagok mellett dolgozó fiatalok. ezzel a pályaválasztás előtt álló általános és középiskolát végzőknek is segítenek, mert szinte minden szombathelyen művelt ipari szakmából izelítőt adnak.

a kiállításon látható mintegy 2000 termék és modell tükrözi a szombathelyi iparában végbemenő gyors fejlődést, a korszerű üzem- és munkaszervezés eredményeit. a remix szombathelyi gyárának munkásfiataljai felvonultatják a legújabb, zavarszűrő ellenállásokat, az autógyújtó kondenzátorokat. a lakástextil vállalat egyebek között műszörmékkal szerepel. a 100 éves fennállását a napokban ünneplő máv járműjavító kisz szervezete makettkon mutatja be a nagy változást: gőzmozdonyok helyett, korszerű, diesel vasuti járműveket javítanak. /mti/
bb 48. elhunyt sásdi ferencné

k ro/mné/ny la

1972. április 19.

a párt és a munkásmozgalom régi harcosa, a szocialista hazáért érdemrend kitüntetés tulajdonosa. bucsuztatása április 25-én, kedden 14.30 órakor lesz a mező imre uti temető fedett díszravatalozójában.

mszmp xiii. kerületi bizottsága. /mti/
--

bb 49. elhunyt tarász andrás

k ro/mné/ny la

1972. április 19.

a párt és a munkásmozgalom régi harcosa, a szocialista hazáért érdemrend kitüntettetje. temetése április 22-én, szombaton 15 órakor lesz a meyeri uti temetőben.

mszmp xiii. kerületi bizottsága. /mti/
--

16.20/ny

-28-

He 17¹⁰

bb 50. finnországba utazik a tungsrám kodály zoltán férfikórusa

i ro/mné-ju la

1972. április 19.

turku város énekkarának meghívására április 21-én finnországba utazik a tungsrám kodály zoltán férfikórusa. az aranykoszoru diplomás kiváló munkásénekkar bánhegyi sándor karnagy vezetésével három önálló koncertet ad a turkui városi színházban. műsorukban elsősorban kodály zoltán művei szerepelnek. a 60 tagu együttes finnországi köruton is résztvesz, ahol üzemlátogatások során hangversenyeket is adnak. /mti/
--

bb 51. elhagyott csecsemőt találtak sárváron

vid/kz-ju la

1972. április 19.

sárváron kondor lajosné, entzbruder utca 25. szám alatti lakásának ajtaja előtt egy pólyába burkolt csecsemőt talált. a csecsemőt a lakásba vitte, majd értesítette a rendőrséget. ezután a kislányt a sárvári kórházba szállították.

a rendőrség megállapította, hogy a gyermeket nem kórházban, intézményben, hanem titokban szülték meg, s ezzel kapcsolatban kéri mindazokat, akik az elhagyott csecsemő anyjára vonatkozóan bármilyen adatot tudnak, írásban, személyesen vagy telefonon értesítsék a sárvári városi és járási rendőrkapitányság bűnügyi alosztályát. cím: sárvár, várkerület 31. telefon: 21.

az egészséges kislányt jelenleg szombathelyen a megyei kórház gyermekosztályán gondozzák, ahol az ápolónők a sárvári zsu-
zsika nevét adták neki, s eddig már hárman is jelentkeztek, akik örömmel fogadnák örökbe. /mti/
--

16 .25/ ju

-29-

He 17¹⁰

bb 52. eltemették fenyő mikst

t ro/pá-ju la

1972. április 19.

Szerdán a farkasréti temető ravatalozójában családtagjai, tisztelői, művészársadalmunk számos kiváló képviselője rott le kegyeletét a fenyő miksa havait tartalmazó, virágokkal, koszorúkkal övezett urnánál. A végtisztesség aktusán jelen volt az írószövetség és a magyarok világszövetségének több munkatársa, szülőfalujának, mélykútnak küldöttsége.

A magyar írók szövetsége nevében dr. keresztury dezső költő-műfordító, az írószövetség választmányának tagja búcsúzott a „nyugat”, alapító tagjától.

- fő szenvedélye a gondolat, a bírálat volt, - mondotta a többi között. tájékozottsága fontos szerepet jelölt ki számára az egykori irodalmi életben, bírálóként, publicistaként, az irodalmi élet szervezőjeként. polgár volt, de olyan korban lett öntudatos polgárrá, amikor Magyarországon a polgári átalakulás kívánása is és szolgálata is radikális újító vállalkozásnak számított. vele egy nagy korszak szellemi java-rétegének utolsó tagja távozott el, s tért vissza újra közénk, amikor az ő meghagyására hamvait itthon, kedves budapestjén helyezik örök nyugalomba.

dr. szabócsi miklós irodalomtörténész a magyarok világszövetségének elnöksége búcsúszavait tolmácsolta.

- fenyő miksa levelezése és iratai nagyrészt is a magyar közgyűjteményeknek juttatta és végső pihenőre is ide tért meg. talán nem mondok nagy szavakat, ha úgy érzem, a magyar hazához való hűség és a mi felfelé törő, fejlődő, alakuló országunk, ország-átalakító munkánk elismerése és vállalása egyszerre munkált ebben. jelentős egyénisége új kötelességre figyelmeztet: számbavenni az előttünk járó, Magyarországon vagy külföldön dolgozott tudósok, művészek, szervezők munkásságát, pályáját, hisz fenyő miksa nemcsak írásait, és hamvait hozatta haza, hanem egész szívvel, meggyőződéssel és tekintélyével részt vállalt azokból az erőfeszítésekből is, amelyekkel a világban szétszóródott magyarságot szeretnénk megtartani és egyesíteni olyan hűségben, amelyre ő oly szép példát adott. /mtl/

-. -

- 30 -

17.00/ju

Ue 194

parlament

bkk 3. kádár jános felszólalása

bzs zs

1972. április 19.

rendelkezésre bocsátjuk kádár jános elvtárs felszólalását, amely a parlament szerdai ülésén hangzik el.

embargó : feloldásig!

tisztelt országgyűlés!

képviselőtársaim!

kedves elvtársak!

mindnyájan átérezzük, különleges fontosságú eseménynek vagyunk részesei: legfőbb törvényhozó testületünk, az országgyűlés államunk alaptörvényének, az alkotmánynak a módosítását tárgyalja ma. a módosításról szóló törvényjavaslatot az országgyűlés kiküldött bizottsága elkészítette, benyújtotta, s a bizottság elnöke, kállai gyula elvtárs, előadói beszédében sokoldalúan ismertette és indokolta. előterjesztéséhez kapcsolódva, pártunk állásfoglalásai alapján kívánok szólni az alkotmányról, s azzal szorosan összefüggő néhány kérdésről.

az alkotmány a törvények törvénye, az állam fundamentuma, a társadalom jogi felépítményének alapja. az országgyűlés előtt levő módosítási javaslat jól kifejezi a több mint ezeréves magyar állam és társadalom történelmi folyamatoságát, forradalmi változásait, a szocializmus és a magyar államiság napjainkra megvalósult, rendíthetetlen és megbonthatatlan egységét. a benyújtott tervezet - ha az országgyűlés törvényerőre emeli - a független, szuverén és szocialista magyar állam, a magyar népköztársaság alkotmánya lesz, amely foglalata és sérthetetlen törvénye a szocializmus útjára lépett és nemzeté vált magyar nép minden történelmi vívmányának.

/folyt. köv./

8.10 rj

17-900

- 24 -

bkk 3. /kádár ... 1. folyt./bzs

most, amikor országgyűlésünk az alkotmányt tárgyalja, sok nemzedék küzdelmeire, nagy történelmi személyiségekre, istván királyra és hunyadi mátyásra, rákoczira, kossuthra és széchenyire, dózsára, petőfire és táncsicsra emlékezünk. tisztelettel emlékezünk a nemzet, nemzeti nyelvünk és kulturánk megőrzőire és megújítóira: a népforradalmak, a forradalmi munkásmozgalom kiemelkedő vezetőire, mártírjaira és egyszerű harcosaira. a múltól szolva mindenekelőtt a dolgozó magyar népre gondolunk, amely munkájával, vérével és verejtékével hazánkat, államunkat a századokon át fenntartotta, éltette és a fejlődés útján előbbre vitte. történelmünk mérhetetlen nehézségeinek leküzdéséért, azért, hogy idáig eljuthattunk, örök dicsőség és az élők hálája övezze mindenkor az előttünk járt nemzedékek, a nép becsülettel élt neves és névtelen fiait, leányait. helytállásuk, példájuk lelkesít és kötelez bennünket.

a történelmi múltól szolva emlékeznünk kell arra is, hogy a régi magyarország urai eloszeretettel és sokszor hivatkoztak „a nemzet ezeréves alkotmányára,,. az igazság azonban az, hogy sem a nemzetnek, sem az országnak ezer éven át soha nem volt írott, világos és egyértelmű alkotmánya. az ország életét és fejlődését jelentősen és hosszú időn át befolyásoló egyes törvények voltak, de igazi alkotmányosság soha nem fejlődött ki. a duna-tisza táján élő és államot alkotó magyarság többsége, az országot fenntartó nép ezer éven át ki volt rekesztve a jogból, a törvényeket mindig elnyomók, kizsákmányolók alkották, saját hatalmuk védelmére.

az államalkotó istván királynak a 11. században kelt, a maga korában haladó törvénykönyvei, amelyek a szervező, fiatal feudális állam és intézményeinek védelmét szolgálták, egyidejűleg a kialakuló feudális uralkodó osztály érdekeit védték. a 13. században kelt aranybulla a nemeség és a szabadbirtokosok előjogait és kiváltságait foglalta össze és biztosította. Werbőczynek a 16. században megalkotott hírhedt hármaskönyve, a magyar feudális jog összefoglalása, már brutális nyíltsággal a jobbágy-parasztok rög-hözköttetését és kizsákmányolását, a nép elnyomását szolgálta századokon át.

/folyt. köv./

bkk 3. /kádár ... 2. folylt./bzs

a letűnt régi világ utolsó nagy államjogi rendezése a múlt században, az 1848-49-es szabadságharc leverése után, 1867-ben létrejött, de nem kodifikált „kiegyezés”, volt. ez a rendezés, amely a magyar uralkodó osztályok megegyezése volt a habsburg dinasztiával, az osztrák uralkodó osztályokkal, magyar polgári forradalom felemás befejezését, a nemzeti függetlenség feladását jelentette; mindezt osztályuralmuk védelmére, a munkások és paraszok elnyomásának fenntartására. az ország akkori urai ezzel, a szabadságharc eszméit és céljait elárulva, az osztrák-magyar monarchia államának keretében még egy fél évszázadra biztosították a magyar és nemzetiségi dolgozók felett a földbirtokos és tőkés osztályok hatalmát. a magyar uralkodó és kizsákmányoló osztályok szégyene, hogy képtelenek voltak az országnak igazi alaptörvényt, alkotmányt adni; hogy a dolgozó osztályok, a nép ezer éven át jogfosztottságban élt, hogy gyakran egy tál lencséért elárulták az egész magyarságot.

tisztelet országgyűlés!

történelmiünk úgy alakult, hogy az 1919-es magyar tanácsköztársaságot követően csak 1949-ben valósulhatott meg a dolgozó magyar nép számára, milliók - petőfi által megfogalmazott - nagy eszméje, a haza és a jog egysége. az 1949. évi xx. törvény, az alkotmány elfogadása történelmi jelentőségű vívmány volt, amely a munkásosztály, a nép hatalmát szentesítette, s a nemzet programjaként törvénybe foglalta az embernek ember általi kizsákmányolásától mentes társadalom, a szocializmus felépítését.

hogy alkotmányunk, s ilyen alkotmányunk lehessen, ahhoz a magyar népnek meg kellett szabadulnia a negyedszázadon át uralkodó gonosz és reakciós horthy-rendszerrel, a kapitalistáktól és a földesuraktól, s az országot a második világháborúban megszálló idegen elnyomóktól, a hitler-fasiszta megszállóktól.

/folylt. köv./

- 26 -

M. 905

bkk 3. /kádár ... 3. folylt./bzs

hazánkat az idegen elnyomóktól a szovjetunió dicső vörös hadserege szabadította fel, saját elnyomóitól a nép maga szabadította meg magát. az alkotmány, történelmi jelentőségének megfelelően, méltatja a felszabadítást és fejezi ki népünk el nem muló háláját a felszabadító szovjetunió iránt.

a felszabadult nép a kommunisták, a munkásosztály vezetésével vette kezébe saját sorsának irányítását, vitta ki hatalmát, s teremtette meg államát, a magyar népköztársaságot. az 1949-ben elfogadott alkotmány összegezte addigi harcunk, munkánk eredményeit, meghatározta az új államszervezet felépítését, alapvető intézményeit; az állampolgárok jogait és kötelességeit, s kinyilvánította, hogy a magyar népköztársaság a dolgozó nép állama. közel egy negyedszázad történelmi tapasztalatai bizonyítják, hogy az 1949-es alkotmány megfelelt rendeltetésének.

az alkotmányunk elfogadása óta eltelt több mint két évtized a dolgozó nép alkotó munkájának, áldozatos harcának, nemzeti felemelkedésének története, noha az ut egyes szakaszai hallatlanul nehezek voltak, s az 1949-től eltelt időszak nem volt mentes megrázkódtatásoktól sem. a szocializmus növekvő számu híveinek helytállása, pártunk, munkásosztályunk, népünk munkája és harca hatalmas fejlődést hozott; nagy, valóban történelmi jelentőségű eredményekhez vezetett. a munkásosztály, a nép hatalma, a magyar népköztársaság ma szilárdabb, mint volt. a szocialista társadalom alapjait leraktuk, a szocialista termelési viszonyok teljes győzelmet arattak az egész gazdaságban, s népünk ma a szocialista társadalom teljes felépítésén dolgozik.

a szocialista tervgazdálkodás, a gazdasági építőmunka eredményeként az iparban csupán az utóbbi tíz év alatt megkétszereződött a termeléseszközök állománya; hazánk szocialista ipara ma kilencszer annyit termel, mint a kapitalista ipar termelt 1938-ban. a szocialista mezőgazdaság ma negyven százalékkal kevesebb munkaerővel 45 százalékkal többet termel, mint 1938-ban termelt a tőkés mezőgazdaság. megoldott az ország kenyérel látása és a mezőgazdaság terméseredményeit a legdöntőbb terményeknél méltán állíthatjuk szembe a tőkés nemzetgazdaság hozamaival.

/folylt. köv./

M. 905
8.25 rj

- 27 -

bkk 3. /kádár ... 4. folyt./bzs

népünket felvilágosult, művelt néppé tette a kulturális forradalom. megnyitotta a tanulás, a művelődés lehetőségét a műveltségből addig mesterségesen kívülrekesztett dolgozó tömegek számára, kitárta előttük a könyv, a színház, a zene és a film embert nemesítő értékeit, serkentette a tudományok és a művészetek fejlődését, utat nyitott alkotóink, tudósaink bőven sugárzó tehetségének. erősödött a szocialista közgondolkodás, az egyén és a közösség kapcsolata. kulturális, művészeti életünkben vezető szerepet játszanak a szocialista tendenciák, s eredményesen segítik nagy társadalmi céljaink megvalósítását, a tartalmas emberi életet.

a szocializmus előrehaladásával a felszabadulás előttihez szinte nem is mérhetően alakult az életszínvonal, a magyar nép életmódja, életbiztonsága, jóléte. a tömegnyomor, az éhség, a „három millió koldus”, Magyarország rossz emlék csupán. ma az életviszonyokra az jellemző, hogy az országban mintegy 100 háztartás közül 50-ben működik mosógép, 59-ben hűtőszekrény, 58-ban televízió. 1949-ben óvodáink száma és befogadó képessége még elenyészően kevés volt, 10 évvel ez előtt 1000 gyermek közül már 337-nek jutott hely az óvodákban, ma pedig még többnek, 577-nek - a korosztály 57 százalékának - biztosított az óvodai elhelyezése.

a szocialista építőmunka eredményei nemcsak egyszerűen az ipar, a termelőszövetkezetek és az állami gazdaságok, a nagyüzemi gazdaalkodás fölényét fejezik ki, hanem a szocializmust tudatosan építő magyar munkásosztály, a termelőszövetkezeti parasztság, a tudósok, alkotók, értelmiségiek szorgalmát, tehetségét, áldozatkészségét, ügyünk és egész népünk iránt érzett mély felelősségtudatát. büszkén szólhatunk és szólnunk is kell - az elért eredményekről, mert azok a felszabadult, a maga jövőjét építő nép alkotó képességét, a dolgozó milliók helytállását bizonyítják és dicsérik. egyben arról is biztosítanak, hogy legyenek az előttünk álló feladatok még oly nagyok, azokat is megoldjuk.

/folyt. köv./

NA 905

bkk 3. /kádár ... 5. folyt./bzs

a szocializmust építő nép haladásához hasonló utat a régi Magyarország nem tudott megtenni, nem tehetett meg. huszonhét év óta elért eredményeink állják a versenyt bármilyen kapitalista ország fejlődésének ütemével. s ha ehhez hozzátesszük, hogy itt nemcsak a számok igazságáról van szó, hanem elsősorban arról, ami a számok mögött van, arról, hogy miként élünk korábban - akárhány esztendőre tekintünk is vissza -, és hogyan élünk ma, s látjuk, hogy mennyivel emberibb az élet nálunk ma, teljes meggyőződéssel ismét kimondhatjuk: a szocializmus, mint minden nép számára, a magyar nép számára is az egyetlen és biztos útja a társadalmi felemelkedésnek, a nemzeti felvirágzásnak.

a szocializmust építő népek - közöttük a magyar nép - a dolgozók jogai, az egészségügyi ellátás, a szociális biztonság, a kultúra tekintetében és sok más vonatkozásban már utolérték és túlszárnyalták a legfejlettebb kapitalista országok viszonyait is. utol fogjuk érni és túlhaladjuk őket a technikai normák mindazon területein, ahol még le vagyunk maradva. de nálunk a technikai haladás más úton, szocialista módon történik. mi nem elembertelenedett, az egyéniséget elszűrítő, morális csődhöz vezető, sivár gépkorszakot építünk. mi nem az ifjúság narkotizálásában és a modern technikával felfegyverkezett gengszterizmus eltűrésében versengünk velük. mi ilyen és hasonló vonatkozásban nem akarjuk és semmi szín alatt nem is fogjuk őket, ugymond, „utolérni”, mi a tudományt és a technikát - az emberi élet humánus vonásainak, a kultúra, a civilizáció valódi vívmányainak megőrzésével - az ember javára akarjuk s fogjuk fejleszteni, és így haladunk előre utunkon.

mi ebben az értelemben gondoljuk el az ország gazdaságának korszerűsítését, modernizálását, magasabb színvonalra emelését. a társadalmi rendszerek versenyében sokatmondó tény, hogy alig több mint negyedszázados szocialista fejlődés eredményeként a népre örökölt szállt, az iparosodásban elmaradott, félfudális Magyarország a gazdaságilag közepesen fejlett országok sorába lépett. a párt x. kongresszusának fontos, jövőbemutató megállapítása volt, hogy hazánk belátható időn belül a fejlett ipari országok sorába lép. mély meggyőződésünk, hogy ennek megvannak a feltételei, a cél reális, és azt szocialista rendszerünk erejével el is fogjuk érni.

/folyt. köv./
8.36 rj

NA 905

bkk 3. /kádár ... 6. folyt./bzs

tisztelt országgyűlés!

hazánk két évtizedes szocialista felemelkedése nagy munka, állhatatos harc eredménye; ez a küzdelem a politika, a gazdaság, a kultúra, a társadalmi élet minden területén, az egész országban, minden közösségen, nem egy esetben még családokon belül is folyt. ez viszonyaink között törvényszerű volt, mert nálunk a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet éles osztályösszeütközések közepette ment végbe. ennek során a kiváltságos földesuri és kapitalista osztályok megszüntek, a társadalmon belül tömegeket érintő átcsoportosulások mentek végbe, s jelentősen fejlődött és átalakult még maga az új rend kialakítója és alapja, a munkásosztály és a parasztság is.

az új magyarországiért folyó harcban a nagy távlatokban gondolkodni tudó munkásosztály joggal szerezte meg a társadalom vezető osztályának rangját. az osztályellenséggel vívott csatákban megnyerte mindenekelőtt legfőbb és természetes szövetségesének, a parasztságnak, továbbá az értelmiség és minden dolgozó réteg legjobbjainak támogatását. a hatalomért folytatott harc próbatételnek vetette alá és politikatalméért folytatott harc próbatételnek vetette alá és politikailag formálta az egyes embereket is. vannak, akik már a forradalmi átalakulások kezdetén az igaz ügyért szálltak síkra, és mindvégig kitartottak mellette. vannak akik a harc menetében szembefordultak vele, és elbuktak. vannak, akik ugyanabban a harcban, az igazságot felismerve, ellenfelből küzdőtársak lettek, s most együtt dolgozunk, harcolunk közös céljainkért.

a tőkés uralkodó osztályok által szított előítéletek maradványait leküzdve, a nagy osztályösszeütközések tapasztalataival felvértezve, a felismert érdekközösségben egymásra találva a szocializmus építésében ma együtt tevékenykedik a magyar munkás, a paraszt és értelmiségi; az ország javán közösen munkálkodik kommunista és pártonkívüli, hívó és nem hívó. csak a munkáshatalom, a népköztársaság viszonyai között, a szocializmus programja alapján, a lenini szövetségi politikai érvényesítésével valósulhatott meg, hogy így egymásra találjanak a haza polgárai. forradalmunk egyik legnagyobb vívmánya a társadalomunk minden alapvető osztályát, rétegét átformáló szocialista nemzeti egység; mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a jövőben még tovább erősödjék.

/folyt. köv./
8.44 rj

- 30 -

1955

bkk 3. /kádár ... 7. folyt./bzs

a szocialista nemzeti egység realitása. ma a munkásosztály élcsapatába, a pártba, a tömegszervezetekbe és tömegmozgalomokba, a hazafias népfrontba tömörült társadalmilag aktív milliók, az ország felnőtt lakosságának nagy többsége egy akarattal vállalja, közös cselekvéssel bizonyítja: a magyar népköztársaság igaz hazánk; a szocializmus a magyar nép programja, jövője.

áttekintve az alkotmány 1949-ben történt törvénybeiktatásától megtett utat, megállapíthatjuk, hogy eddigi céljainkat elértük: leraktuk a szocializmus alapjait, s jelentős eredményeket értünk el a szocializmus felépítésének útján. világos a programunk. legfontosabb céljainkat maga az alkotmány is kimondja. soronlévő feladatainkat megfogalmazta a párt x. kongresszusa, a hazafias népfront választási programja és az országgyűlés által törvényerőre emelt iv. ötéves terv.

a történelem kereke nagyot fordult: magyarország örökre megszűnt az ősdi urak, a kizsákmányolók országa lenni; a kapitalisták, az imperialisták elvesztették az országot, és soha többé nem lesz az övék egy taplatnyi magyar föld sem. osztályellenségeink ezt soha nem felejtik el, de népünk is tudja ezt. a szocialista haza minden fiának erkölcsi parancsa a nép hatalmának, vívmányainak védelme minden körülmények között és minden módon. ésszel és szívvel, szóval és tettel egyaránt kell szolgálni a hazát, tovább kell gyarapítani, erősíteni és felvirágoztatni a magyar népköztársaságot, amely számunkra mindennél drágább, mert népünk békéjét, szocialista jelenét és jövőjét biztosítja.

amikor mindez összegezzük, joggal mondhatjuk: pártunk, munkásosztályunk, népünk nem hiába küzdött, az áldozatok nem voltak hiábavalók, volt és van értelme a munkának és a harcnak. mindenki, aki az elmúlt negyedszázad alatt részt vett a szocializmus harcaiban és építésében, büszke lehet erre. jó ügynek szentelte ifjúságát, hitét, erejét. megérdemli mindenki tiszteletét, mert híven teljesítette a magyar nép, a haza iránti kötelességét

/folyt. köv./
8.47 rj

- 31 -

1955

parlament

bkk 3. /kádár ... 8. folyt./bzs

tisztelt országgyűlés!

kedves elvtársak!

az alkotmánytörvény módosításának előkészítése során szükségszerűen nagyon sok kérdés vetődött fel és maga a bizottság által benyújtott javaslat is egész sor lényeges szövegmódosítást ajánl. a dolog természeténél fogva ezek mindegyike nagyfontosságú és elvi jelentőségű; gondos mérlegelést és döntést kíván. az előkészítésnél felvetődött kérdések, illetve a benyújtott javaslatok közül a magam részéről csak néhányat kívánok foglalkozni.

- pártunk központi bizottságának is az a véleménye, hogy az 1949 óta végbement jelentős fejlődés ellenére sem szükséges új alkotmányt kidolgozni, de szükséges az alaptételeiben teljesen helytálló érvényes alkotmány szövegének az időközben bekövetkezett változásoknak megfelelő módosítása.

- a benyújtott módosítások megfelelőek; utalnak az államéletben, az országgyűlés, a kormány, a tanácsok tevékenységében, általában az állami intézmények munkájában bekövetkezett változásokra; pontosabban határozzák meg az állampolgárok jogait és kötelességeit a szocializmus építésének jelenlegi szakaszában. a módosítások összességükben alkalmasak arra, hogy az országgyűlés az alkotmány új, egységes szövegét jóváhagyhassa.

- pártunk x. kongresszusa azt is megvizsgálta, meg kell-e változtatnunk államunk nevét. úgy foglalt állást, hogy még nem érkezett el az ideje annak, hogy országunkat elnevezésben is szocialista köztársaságnak kiáltsuk ki. kiindulva abból, hogy az alkotmány lényegét tekintve éselvileg a már elért vívmányokat rögzíti és nem programnyilatkozat, ennek az elvnek államunk hivatalos nevében is helyes érvényesílnie. a magyar népköztársaság elnevezés jól kifejezi munkásosztályunk, néplünk harcának legnagyobb eredményét. a magyar népköztársaság neve dolgozó néplünk hatalmát, államát, hazáját, az épülő új szocialista világot jelenti, hirdeti félreérthetetlenül mindenhol és mindenki számára.

/folyt. köv./

NA 905
8.53 r.j

k parlament

bkk 3. /kádár ... 9. folyt./bzs

- tekintettel azonban arra, hogy társadalmi rendszerünk fő jellemvonásaiban, a tulajdon- és osztályviszonyok tekintetében már szocialista, helyes, hogy az új szöveg kevésbé deklaratív módon, mégis egyértelműen állapítsa meg: a magyar népköztársaság szocialista állam.

- korunkban a munkásosztály a társadalom legforradalmibb osztálya, amely saját felszabadítását és történelmi céljait csak úgy valósíthatja meg, hogy egyidejűleg minden más elnyomott osztályt és réteget felszabadít, s az egész társadalom előtt megnyitja az általános felemelkedés útját. ez történt nálunk is. hazánkban ma már csak egymással szövetségi, testvéri viszonyban álló dolgozó osztályok vannak. az alkotmány a tényleges helyzetnek és a kérdés elvi, politikai jelentőségének megfelelően helyesen leszögezi, hogy a társadalom vezető osztálya a munkásosztály.

hazánk munkásosztálya is magára vállalta a felelősséget a nemzet sorsáért. a hatalmat történelmünk során első ízben birtokolja olyan osztály, amely a hatalmat nem arra használja fel, hogy a maga számára kiváltságos helyzetet biztosítson, hanem a jogokkal arányos részt kér és vállal a felelősségből is.

munkásosztályunk az elmúlt negyedszázadban történelmi jelentőségű feladatokat oldott meg: kivívta a hatalmat; kiszajátította a kisajátítottakat; megszervezte és fejlesztte a szocialista ipart; a földesuraktól elvette és a parasztoknak juttatta a földet, majd segítette őket a mezőgazdaság szocialista átszervezésében; megtörte a régi kizsákmányoló osztályok műveltségi monopóliumát; elmélete, világnézete és erkölce kihat az egész társadalomra; élenjár, példát mutat a szocializmus építésében.

- a köznyelvben gyakran - és helyesen - „a munkásosztály, a nép hatalma”, kifejezést használjuk. ebben is kifejeződik, hogy a munkásosztály hatalma az egész nép érdekeit szolgálja, s a hatalmat, mint a társadalom vezető osztálya a szervezetekbe tömörült parasztsággal szövetségben, az értelmiséggel és a társadalom többi dolgozó rétegével együtt gyakorolja. pártunk helyesli, hogy alkotmányunk új szövegében ez is egyértelműen megfogalmazást nyer.

/folyt. köv./

9.00 bh

- 33 -

NA 910

parlament

bkk 3. /kádár ... 10. folyt./bzs

- az alkotmánytervezet módosított szövege kimondja: a munkásosztály marxista-leninista pártja a társadalom vezető ereje.

a munkásosztály legmagasabb rendű politikai szervezete a párt, amely élcsapatként halad elől, amelyen keresztül megoldja kormányzati feladatait és megvalósítja történelmi céljait. pártunk mindenkor kötelességének tartotta, hogy egyidejűleg kifejezze a munkásosztály történelmi céljait és képviselje a dolgozók napi érdekeit. az alkotmány előkészítő bizottság javasolta, hogy alaptörvényünk új szövege rögzítse a párt vezető szerepét, nagy megtiszteltetés egész pártunk, minden kommunista számára.

pártunk mindenkor hangoztatta, hogy a társadalomban betöltött vezető szerepét, kormányzati feladatait nem valamiféle „uralkodásnak”, hanem szolgálatnak, a nép becsületes és hű szolgálatának tekinti. az alkotmány idevonatkozó új megfogalmazását mindenekelőtt a magyar szocialista munkáspártnak, a párt minden tagjának az egész társadalom előtt megnövekedett felelősségeként fogjuk fel. a magyar kommunisták azon lesznek, hogy a jövőben is részlegáljanak a bizalomra, hiven szolgálják a népet, igaz hazafiak módjára élenjárjanak a magyar népköztársaság felvirágoztatásában.

- alkotmányunk egyik fontos vonása az állampolgári egyenlőség. államunk, a magyar népköztársaság minden állampolgára számára egyenlő jogokat biztosít és azonos kötelezettségeket ír elő, a politikai jogoktól kezdve a szociális biztonsáig. több mint negyedszázados politikai harcunk és építomunkánk egyik legnagyobb eredményeként új alkotmányunk egyrészt bővítheti a jogok körét, másrészt számos jogot már kiterjeszthet a társadalom legszélesebb rétegeire.

alkotmányunk módosított szövege magában foglalja az emberi jogok tiszteletben tartását; a jogoknak a társadalom érdekeivel összhangban való gyakorlását; a jogok és a kötelezettségek elválaszthatatlanságát; a közügyekben való részvétel biztosítását. kiterjeszti az egész társadalomra, állampolgári joggá teszi a szocialista társadalom érdekeit szolgáló egyenlőségi jogot; a pihenéshez, az élet, a testi épség és az egészség védelméhez, a társadalombiztosításhoz, a művelődéshez való jogot.

/folyt. köv./

NA 910
9.05 bh

parlament

bkk 3. /kádár ... 11. folyt./bzs

szocialista törekvéseinkkel összhangban bizonyos állampolgári jogok jelentőségét az eddiginél jobban kiemeli, így nagyobb hangsúlyt kap a munkához való jog, a házasság és a család intézményének védelme, az ifjúság védelme és szocialista nevelése, valamint az ezekkel kapcsolatos kötelezettségek.

befejezve az egyes tételekhez fűzött megjegyzéseket, hangsúlyozni szeretném: pártunk központi bizottsága úgy véli, hogy ha a módosítást előkészítő bizottság javaslatai elfogadásra kerülnek, az alkotmány új szövege minden tekintetben kifejezi népünk eddigi munkájának, harcának eredményeit, céljait és tovább erősíti népi demokratikus államunk alapjait.

tisztelt országgyűlés!

kedves elvtársak!

alkotmányunk ma, az országgyűlés határozatával szentesítést nyer. javasolt új szövegezésében az eddiginél pontosabban összefoglalja és a törvény, az állam teljes erejével biztosítja a szocializmus építésének útjára lépett magyar néptörténelmi vívmányait, megerősíti a magyar népköztársaság, társadalmunk életét szabályozó, és a további szocialista fejlődést szolgáló magasztos elveket.

a törvényerőre emelést követő perctől kezdve, társadalmunk minden szervezett erejének, minden magyar állampolgárnak szent kötelessége lesz a módosított szövegű alkotmány betűinek és elveinek maradéktalan betartása és betartatása. az alkotmány elveinek érvényesítése és érvényesülése nem pusztán jogi értelemben vett törvényes kötelezettség számunkra. az is! de ezen túlmenően azt igényli mindnyájunktól, hogy tettekkel, itthon végzett munkánkkal és nemzetközi tevékenységünkkel egyaránt védjük és gyarapítsuk népünk alkotmányba foglalt vívmányait és még haaékonyabban szolgáljuk távlati szocialista céljaink mielőbbi elérését.

alkotmányunk mai tárgyalása nem igényli, és kerete nem is engedi meg, hogy most és itt sorra vegyük bel- és külpolitikai feladataink, belső szocialista építésünk minden kérdését; ezért felszólalásomban én is csupán érinteni kívánom azokat.

/folyt. köv./

9.10 bh

- 35 -

NA 920

bkk 3. /kádár ... 12. folyt./bzs

szocialista fejlődésünket, a nemzet jövőjét sok tényező együttes hatása befolyásolja. belpolitikai törekvéseink középpontjában ma az államélet, a szocialista demokrácia továbbfejlesztése áll. az alkotmány módosítása maga is ennek egyik fontos aktsa. az alkotmány elveinek teljes érvényesülése nem utolsó sorban azon múlik, hogy mennyire sikerül a tömegeket az eddiginél is fokozottabb mértékben bevonni a közügyek intézésébe. jól tudjuk, hogy ez sem megy még önmagától, egyik napról a másikra. rajtunk múlik, ezért úgy kell dolgoznunk, hogy a szocialista demokrácia, az együttes gondolkodás és együttes cselekvés előrehaladásunknak még erősebb motorja legyen, mint eddig volt.

szocialista fejlődés elképzelhetetlen fejlett tudomány és technika, magas színvonalú ipar, mezőgazdaság és szolgáltatás, az anyagi körülmények rendszeres javulása nélkül. de a szocialista fejlődés ennél jóval több. a szocializmus építésének elengedhetetlen része a szellemi javak szüntelen gyarapítása, a kultúra közkinccsé tétele. sohasem feledkezhetünk meg a szocialista gondolkodásmód és erkölcs szüntelen terjesztéséről, az emberi élet sokoldalubb kibontakoztatásáról és gazdagításáról, s arról, hogy a gyermekek kiegyensúlyozott, boldog, népes családokban, szocialista szellemben nevelődjenek, s jól készüljenek fel a társadalomban betöltendő szerepükre.

olyan új világot építünk, amely megvalósítja legjobbjaink álmait, olyat, amelyben a haza valóban szerető édesanya lesz minden állampolgár számára. röviden szólva: olyan társadalmat, amely szocialista, egyben magyar is lesz, és a haladó népek testvéri közösségének egyenrangú tagja.

a szocializmus építésének olyan szakaszában vagyunk, amikor továbbfejlődésünk döntően a gazdasági feladatok eredményes megoldásától függ. az építőmunka folytatásához minden szükséges feltétellel rendelkezünk: hazánkban szilárd a népi hatalom, egészségesen fejlődik népgazdaságunk, élhetünk a szocialista tervgazdálkodás nyújtotta előnyökkel, az elmúlt években továbbfejlődött gazdaságirányítási rendszerünk, van reális népgazdasági tervünk.

/folyt. köv./
9.16 bh

- 36 -

M 920

bkk 3. /kádár ... 13. folyt./bzs

nagy életerű van a mi népgazdaságunkban, az a feladattunk, hogy tervszerűen és sokoldalúan fejlesszük. az iparban és a mezőgazdaságban egyaránt növeljük a munka termelékenységét és jövedelmezőségét, fejlesszük a termelés technikai alapját és emeljük technológiai színvonalát. emeljük a vezetés színvonalát, az igényeknél a realitásokból és ne a vágyakból induljunk ki; javítsuk a beruházási politikát és a költségvetési egyensúlyt, s mindezek által növeljük tovább szocialista gazdaságunk erejét, munkánk jó hírnevét, dolgozóink becsületét.

építőmunkánk célja, hogy pártunk életszínvonalpolitikájának megfelelően, munkánk eredményével összhangban rendszeresen emelkedjék a nép életszínvonala, javuljanak életkörülményei.

népünk életszínvonalának rendszeres emelkedése méltán sorolható nagy történelmi vívmányaink közé. ugyanakkor tudjuk azt is, hogy vannak még nehéz anyagi körülmények közt élő néprétegek, amelyeknek sorsán fokozatosan javítani kötelesség. ezért határozta el a párt x. kongresszusa - amit egyébként ötéves tervünk is tartalmaz -, hogy bizonyos szociális juttatások nagyobb mértékben emelkedjenek, mint a bérek, s így módon csökkenjenek a családok közötti jövedelemkülönbségek. másképpen fogalmazva: a bérekben a munkától függő differenciálódást, a családok jövedelmében további kiegyenlítődést akarunk.

a mi viszonyaink közt ez azt jelenti, hogy mindenki munkája szerint részesedjék a megtermelt javaskból. aki többet dolgozik, kapjon többet, s aki hiányzik a munkából, ne álljon sorba akkor sem, amikor a fizetést osztják. ez a mi igazságunk, ez a dolgozó emberek igazsága.

gazdasági, kulturális továbbfejlődésünknek, életkörülményeinek további javulásának kulcsa saját kezünkben van. pártunk x. kongresszusa világos és reális programot adott, amelyet népünk a múlt év tavaszán lezajlott választásokon szavazatával is megerősített, és azóta is cselekvően támogat. /folyt. köv./

9.22 bh

- 37 -

M 920

bkk 3. /kádár ... 14. folyt./bzs

a határozatok végrehajtása a politikai, a gazdasági, a kulturális területen, a társadalmi élet minden fontos területén folyamatban van. tekintettel arra, hogy a párt rövidesen elérkezik a két kongresszus közötti ciklus feléhez, a központi bizottság a közeljövőben át fogja tekinteni, hogy hol tartunk a kongresszusi határozatok végrehajtásában, s ahol lemaradást tapasztal, vagy új tennivalókat lát, meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket.

a munka színvonalának emeléséhez az élet minden területén vannak még tartalékaink. tudjuk, hogy nem mindig megy zökkenő nélkül terveink valóra váltása, közismert, hogy vannak negatív jelenségek is. társadalmunkban, amely az épülő szocializmus társadalmá, még hat és esetenként, helyenként újra is termelődik a maradi felfogás. tapasztalható kényelmesség, felelőtlenség, tehetetlenség és engedékenység a mulasztókkal szemben. a társadalom szervezett erőinek, a felelősséget érző és vállaló nagy többségnek mindenütt és határozottan fel kell lépnie e vissza jelenségekkel szemben.

a felemelkedés legfőbb lendítő ereje maga a dolgozó ember, s legfőbb reményességünk munkásosztályunk, dolgozó népünk helytállása, öntudatos fegyelme és felelősségérzete. naponta vagyunk tanúi az emberi helytállás, a kötelességteljesítés öntudatos, ugyanakkor hivatkozástól mentes, tömeges megnyilvánulásainak. a társadalom érdekében önzetlenül dolgozó aktivisták növekvő serege, a szocialista brigádmozgalom megújulása és fejlődése, a szocialista közgondolkodás fokozatos terjedése szemmel látható bizonyítékai társadalmunk érettségének, a közösség ügyéért, a haza sorsáért érzett felelősség növekedésének.

bizonyos, hogy harcedzett munkásosztályunk, népünk - amely olykor hallatlanul nehéz körülmények között dolgozott és harcolt, mégis képes volt arra, hogy 21 év alatt gyökeresen megváltoztassa az ország arculatát - meg fogja oldani azokat az új feladatokat is, amelyek a fejlődés jelenlegi, magasabb szintjén, a szocializmus további építéséből adódnak.

/folyt. köv./

9.25 bh

M. 93

bkk 3. /kádár ... 15. folyt./bzs

tisztelt országgyűlés!

a haladásért nemcsak határainkon belül, hanem a nemzetközi politika színterén is meg kell küzdenünk. terveink megvalósításának nemzetközi feltételeit a jövőben is biztosítani fogjuk. ennek érdekében egyrészt erősítjük szocialista házákat, mert a belső fejlődés minden külpolitikai aktivitás és nemzetközi hatás elsősorú forrása, másrészt szélesítjük és mélyítjük a szocialista világszervezethez, s elsősorban hű barátunkhoz és megbízható szövetségeseinkhez, a szovjetunióhoz fűződő testvéri kapcsolatainkat.

céljainkat nyíltan hirdetjük: a magyar népben a világ népei tevékeny harcost és biztos szövetségest láthatnak az imperializmus ellen, a tökéletes, gyarmati kizsákmányolás minden formájának felszámolásáért, a háború megakadályozásáért vívott küzdelemben. ugyanakkor hívei és aktív szorgalmazói vagyunk és maradunk a különböző társadalmi rendszerű országok békés és egymás mellett élésének. a magyar népköztársaság rendezett, normális viszonyra, kölcsönösen előnyös kapcsolatokra törekszik a kapitalista országokkal is.

igy válik eleven valósággá az alkotmány betűje, amely a javaslat szerint kimondja: a magyar népköztársaság, mint a szocialista világszervezet része, fejleszti és erősíti barátságát a szocialista országokkal; a béke és az emberi haladás érdekében együttműködésre törekszik a világ valamennyi népével és országával. elveink fedezetét azok a konkrét tettek, állásfoglalások adják, amelyekkel a nemzetközi helyzet égető problémáinak rendezését kívánjuk tőlünk telhetően elősegíteni a népek, a szocializmus, a béke érdekeinek megfelelően.

európában a varsói szerződés többi tagállamával együtt, a kölcsönös kötelezettségvállalásokra épülő biztonsági rendszer megteremtésén fáradozunk.

/folyt. köv./

9.30 bh

- 39 -

M. 94

bkk 3. /kádár ... 16. folyt./bzs

ebbe az irányba befolyásolná az eseményeket a szovjet-unió és a német szövetségi köztársaság, valamint a lengyel népköztársaság és a német szövetségi köztársaság közötti szerződéseknél elfogadása, valamint a nyugat-berlini négyoldalú megállapodásnak, továbbá a német demokratikus köztársaság és a német szövetségi köztársaság megállapodásainak életbeléptetése. a magyar népköztársaság érdekelt e szerződések életbeléptetésében, mert ezek az európai államok kapcsolataiban az együttműködés, a béke és a biztonság távlatait erősítik. a szerződések életbeléptetése érdeke minden európai államnak, s nem utolsósorban a német szövetségi köztársaságnak.

az európai biztonsági rendszer utján fontos állomásnak tartjuk a kormányok értekezletét, aminek összehívására egyre érettebbek a feltételek. az értekezlet hívei élvezik a földrész társadalmi erőinek sokoldalú támogatását. a biztonság, s így a tanácskozás ellenzői fokozatosan elszigetelődnek és leleplezik magukat.

pártunk és kormányunk a nemzetközi osztályharc európai frontján - népünk legsajátabb érdekeit képviselve - az oldalán száll sikkra, akik a katonai tömböktől megosztott, hidegháborús maradványokkal terhes kontinent, valamennyi európai ország érdekeinek megfelelően, a biztonság és az együttműködés földrészévé akarják változtatni. az általános helyzetben adva vannak azok a lehetőségek, amelyekkel ha élnek kontinensünk országai, lezárhatjuk europa multjának tragikus fejezetét, a kontinens történelmének véres háborúba torkollo, a népeknek oly sok szenvedést okozó korszakát.

elvi, internacionalista politikánk vezet bennünket az imperializmus indokinaí és közel-keleti agressziói elleni fellépésünkben.

vietnam hős népének igazságos harcát minden tőlünk telhető módon segítjük, mert csakis országa szabadságának és függetlenségének tiszteletben tartása, laosz és kambodzsai népei önrendelkezési jogának biztosítása, az amerikai beavatkozás megszüntetése hozhat tényleges megoldást a térség problémáira, és szolgálja egyben a béke és biztonság általános érdekeit. erre irányulnak a vietnami demokratikus köztársaság és a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormány javaslatai, amelyek igazságosak, a háború befejezésének reális alapjai és méltán élvezik a haladó országok, köztük hazánk messzemenő támogatását.

/folyt. köv./

9.35 bh

N+940

- 50 -

bkk 3. /kádár ... 17. folyt./bzs

a vietnami hazafiak napjainkban kibontakozó offenzívája újabb sikereket hoz a népi felszabadító erőknél, és súlyos veszteségeket okoz az amerikai agresszoroknak és saigoni csatlósáknak. az indokinaí népi háború eddigi győzelmei is bizonyítják, hogy az amerikai imperializmus a katonai kaland semmiféle kiterjesztésével nem juthat ki vietnami zsákutcájából.

a vietnami nép, indokina népei senkinek a biztonságát sem fenyegetik, hanem hazájuk földjén, szabadságukért és függetlenségükért harcolnak a betolakodók és a zsoldosok ellen. a magyar népköztársaság, társadalmunk határozottan elítéli az amerikai imperialisták agressziós cselekedeteit, a vietnami demokratikus köztársaság bombázásának felhárító felújítását, és határozottan követeli: az egyesült államok ne szabotálja az indokinaí kérdés tárgyalások utján történő, a térség népeinek elidegeníthetetlen jogait tiszteletben tartó, igazságos, békés megoldását. vietnami testvéreink a jövőben is számíthatnak az egész haladó emberiség, ezen belül népünk mindenoldalú, önzetlen támogatására. a vietnami nép, indokina népeinek hősiessége, mérhetetlen áldozatai nem hiábavalók, igazságos ügyük győzelmének napja közeledik.

a közel-keleten szolidárisak vagyunk az izraeli agresszorok és imperialista támogatóik ellen következetesen harcoló arab államokkal. határozott álláspontunk, hogy csak az arab országok függetlenségét és szuverenitását, a térség minden államának nemzeti létét és fejlődését biztosító politikai rendezés felelhet meg a béke és biztonság érdekeinek. meggyőződésünk, hogy végső soron az imperializmus, az agresszió erői a közel-kelet térségében is kudarcot vallanak.

büszkék vagyunk arra, hogy a magyar nép, a magyar népköztársaság a nemzetközi élet küzdőterein szilárdan, a világ haladó erőinek sorában küzd az emberiség jövőjét biztosító igaz ügy, a szocializmus, a béke érdekében. nemzetközi tevékenységünket a jövőben is alkotmányunk szellemében, nemzetközi kötelezettségeink maradéktalan teljesítésével, abban a tudatban folytatjuk, hogy a világ a nemzetközi reakció minden erőfeszítése ellenére a társadalmi fejlődés irányába halad, győzedelmeskedik a szabadságukért harcoló népek ügye, s megvalósul az egész emberiség leghőbb vágya, a tartós béke.

/folyt. köv./

9.43 bh

N+940

- 41 -

t

parlament

bkk 3. /kádár ... 18. folyt./bzs

tisztelt országgyűlés!

képviselőtársaim!

kedves elvtársak!

népünk előtt a szocializmus építésének nagy, lelkesítő céljai állnak. Jelenünk biztató, jövőnk reményteljes. Céljaink a munkásosztály, a nép, az egész nemzet felemelkedését szolgálják; hazánknak minden tisztességben élő és dolgozó állampolgára bizalommal tekinthet a jövőbe.

a magyar népköztársaságban - abban az államban és egy olyan rendszerért, amely megtalálja a harmóniát az egyén és a társadalom érdekei között, amely az egész nép boldogulását szolgálja, - érdemes élni, tervezni, dolgozni, harcolni, felelősséget vállalni az élet mindennapi dolgaiban, a szűkebb közösség, a család, a munkatársak sorsáért, és a nagyobb közösségért, a haza és az emberiség sorsáért.

nagy társadalmi céljainkat - a szocializmust, a kommunizmust, népünk boldogulását, nemzetünk felemelkedését, a költő szavaival szólva - nem elég akarni, tenni is kell értük. Szocializmust építő társadalmunkban mindenki aszerint méretik meg, hogy mennyit ad a közösségnek. A haza mindenkitől odaadó munkát, a harcban állhatatosságot kér, és általános felemelkedést ígér. Ha ennek tudatában dolgozik egész népünk, beteljesedik mindaz, amire törekszünk, amit az előttünk fekvő alkotmánytervezet átfogóan kifejez. Meggyőződésünk szerint ez az alkotmány híd, amely a megpróbáltatásokkal terhes, több mint ezerszázéves múltból a jelenen át a szebb, boldogabb jövő felé vezet.

tisztelt országgyűlés!

kedves elvtársak!

az előttünk fekvő törvénytervezet jó, és elismerés illeti mindazokat, akik dolgoztak az alkotmány módosításának a feladathoz illő gondos előkészítésében; köszönet és elismerés illeti az országgyűlés kiküldött bizottságának tagjait, akik ezt a nagy munkát befejezték.

/folyt. köv./

9.45 bh

- 42 -

Na 950

parlament

bkk 3. /kádár ... 19. folyt./bzs

köztudott és most megismétlem: pártunk az alkotmány betartása fölött mindig őrködött, betűinek és szellemének feltétlen tiszteletbentartásával tevékenykedett eddig is; ezt fogja tennie jövőben is. az alkotmánymódosítás célját, fő elvi kérdéseit szélesebb közvéleményünk is ismeri és támogatja.

e gondolatok jegyében az alkotmány módosítására vonatkozó törvényjavaslatot elfogadom, és a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága nevében a tisztelt országgyűlésnek elfogadásra javaslom. /mti/

--

9.47 bh

Na 950

- 43 -

parlament

bkk 4. megnyilt az országgyűlés ülészsaka

t hi-sz6-tf-pr/tm szb-bzs zs

1972. április 19.

szerdán délelött 11 órakor összeült az országgyűlés

az ülésen részt vett Losonczi pál, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke; kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára, fock jénő, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, továbbá aczél györgy, apró antal, fehér lajos, gáspár sándor, kállai gyula, komócsin zoltán, németh károly, nyers rezső, az mszmp politikai bizottságának tagjai, valamint a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai. a diplomáciai páholyokban a budapesten akkreditált diplomáciai képviselötek több vezetője foglalt helyet.

az ülést apró antal,

----- az országgyűlés elnöke nyitotta meg. napirend előtt kegyeletos szavakkal emlékezett meg a legutóbbi ülészsak óta elhunyt egrí gyula országgyűlési képviselőről. egrí gyula - mondotta - a magyar forradalmi munkásmozgalom régi, kiemelkedő harcosa volt. már ifjummunkás korában részt vett a fasisztákkal szembeni ellenállás szervezésében. a felszabadulás óta fontos párt- és állami funkciókat töltött be. bárhová állított a párt és a mozgalom, mindig szerény, közvetlen ember, igaz kommunista maradt, egész életét a munkásosztály, a dolgozó nép odaadó, hű szolgálatának szentelte.

az országgyűlés néma felállással adózott egrí gyulának, s emlékéét jegyzőkönyvben is megörökítette.

apró antal ezután bejelentette, hogy az országos választási elnökség benyújtotta az időközi országgyűlési választásokról szóló jelentést. ezt dr. pesta lászló ismertette.

az elnök ezután közölte, hogy a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság az országos választási elnökség jelentését tudomásul vette, és a választási jegyzőkönyvek alapján megvizsgálta kangyalka antal és vilmányi mária országgyűlési képviselők megbízólevelét. a bizottság megállapította, hogy a megbízólevelek a törvényben előirt feltételeknek mindenben megfelelnek, ezért javasolja a képviselők igazolását. az országgyűlés a két képviselőt igazoltnak jelentette ki. apró antal az országgyűlés nevében sok sikert kívánt munkájukhoz.

/folyt.köv./

-44-

11.15/bzs

74 1130

parlament

bkk 4. /megnyilt az... 1. folyt./-szb

az elnök ezután bejelentette, hogy a népköztársaság elnöki tanácsa az országgyűlés legutóbbi ülészsaka óta alkotott törvényerejű rendeleteiről szóló jelentését az alkotmány rendelkezésének megfelelően az országgyűlésnek bemutatta. a jelentést a képviselők kézhez kapták. az országgyűlés az elnöki tanács jelentését tudomásul vette.

közölte apró antal, hogy kállai gyula, az alkotmánymódosítást előkészítő országgyűlési bizottság elnöke, a miniszter tanáccsal egyetértésben, beterjesztette az 1949. évi xx. törvény módosításáról és a magyar népköztársaság alkotmányának egységes szövegéről szóló törvényjavaslatot. dr. szabó zoltán egészségügyi miniszter pedig a minisétertanács nevében az országgyűlésnek benyújtotta az egészségügyről szóló törvényjavaslatot.

a két törvényjavaslatot az országgyűlés tagjai között szétosztották, és az egészségügyről szóló törvényjavaslatot előzetes tárgyalás céljából az országgyűlés illetékes állandó bizottságainak kiadták.

az országgyűlés ezután elfogadta az ülészsak tárgyszorozatát. a napirend a következő:

1/ az 1949. évi xx. törvény módosításáról és a magyar népköztársaság alkotmányának egységes szövegéről szóló törvényjavaslat;

2/ az egészségügyről szóló törvényjavaslat.

ezután napirend szerint megkezdődött az 1949. évi xx. törvény módosításáról és a magyar népköztársaság alkotmányának egységes szövegéről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

kállai gyula
-----, az alkotmánymódosítást előkészítő országgyűlési bizottság elnöke emelkedett szólásra.

/folyt.köv./

11.18/szb

-45-

74 1130

parlament

bkk 4. /megnyilt az... 2. folyt./-szb

kállai gyula beszédét mai bkk 1-es kiadásunkon közöltük.
a beszédre a következő javításokat adjuk:

az első folytatás 4. bekezdésének /ez ma már.../ 4.
sorától a szöveg helyesen:, ezeréves,, alkotmány korszaka,
amelynek tulajdonképpen nem is volt alkotmánya.

a harmadik folytatás 1. bekezdésének 4. sorában kezdődő
mondat első szavai helyesen: másfél év telt el...

a negyedik folytatás 4. bekezdésének 7. sorától a szöveg
helyesen: ... fejlődés ellenére is csak az alkotmány módosítása
vált időszerűvé.

a hatodik folytatás 1. bekezdése /népünk.../ elejére kér-
jük beírni a következő mondatot: - 1949-ben törvénybe iktatott al-
kormányunkra tisztelettel, elégedetten tekinthetünk. népünk...

a hatodik folytatás 2. bekezdésének alulról számított 7.
sorától a szöveg - a bekezdés végéig - helyesen: ... munkásosztály
kivivta és megszilárdította a dolgozó nép hatalmát. további fel-
adatainkat pedig úgy jelöli meg, hogy a magyar nép, nemzeti egy-
ségbe tömörülve, a szocializmus teljes felépítésén munkálkodik.

a nyolcadik folytatás utolsó bekezdésének alulról számi-
tott 3. és 2. sorában a szöveg helyesen: ... a szövetkezeteknek,

amelyek...

a 10. folytatás 3. bekezdése /alkotmányunkban../ kimarad!

a tizenegyedik folytatás első bekezdése helyesen: az
országgyűlésnek a népszuverenitást megtestesítő és kizárólagos
alkotmányozó jogából következik, hogy biztosítja a társadalom al-
kotmányos rendjét, ellenőrzi az alkotmány megtartását, megsemmi-
síti az állami szervek alkotmányba ütköző vagy a társadalom ér-
dekeit sértő rendelkezéseit.

/folyt.köv./

13.05/szb

-46-

KA 1315

parlament

bkk 4. /megnyilt az... 3. folyt./-szb

a tizenegyedik folytatás utolsó bekezdésének második so-
rában a szöveg helyesen: ... államigazgatás legfőbb szerveként
említi.

a tizenkettedik folytatás 1. /alkotmányunkank../ bekezdé-
sének 5. sorában kezdődő /ezért hangsúlyozza.../ mondat kimarad,
és a következő mondat helyesen így alakul: a tanácsok mint szo-
cialista államunk jól bevált, kipróbált intézményei...

a tizenkettedik folytatás 3. bekezdése 1. sorában a szö-
veg helyesen: a bírói szervekről és az ügyészségről...

a tizenötödik folytatás 1. bekezdésének alulról számított
3. sorában a szöveg helyesen: ... minél előbb, még szélesebb körben
uralkodóvá váljanak...

ezekkel a javításokkal a beszéd embargóját

feloldjuk!

ezután megkezdődött az alkotmánymódosító törvényjavaslat
vitája.

méhes lajos,

a vasas szakszervezet főtitkára /győr-
sopron megye 4. vk./ egyebek között kiemelte: a hazánkban vég-
bement társadalmi változások tükröződnek abban a módosítási ja-
vaslatban, amely egyértelműen és világosan fogalmazza meg, hogy
társadalmunk vezető osztálya a munkásosztály, amely a hatalmat
a szövetkezetekbe tömörült parasztsággal szövetségben, az érte-
liséggel és a társadalom többi dolgozó rétegével együtt gyako-
rolja.

/folyt. köv./
13.10/bzs

- 47 -

KA 1320

parlament

bkk 4. /megnyilt az ... 4. folyt./bzs

- történelmi tény - mondotta méhes Lajos -, hogy az alkotmány megszületése idején még korántsem volt egységes a munkásosztály vezető szerepének társadalmi méretü elismerése. a szocializmus építésében elért nagy vivmányok azok a kétségbevonhatatlan érvek, amelyek a kétkedőket szinte napról-napra meggyőzték arról, hogy a marxista-Leninista párt vezette munkásosztály a nemzeti érdekek következetes képviselője. a szocialista építés kezdetétől bebizonyosodott, hogy a munkásosztály önzetlen céljai és erőfeszítései nem csupán közvetlen érdekeit, hanem a társadalom valamennyi dolgozó rétegének előrehaladását szolgálják. ez volt és a jövőben is ez lesz a munkáshatalmat állandóan erősítő szövetségi politika biztos alapja.

- harcokban edzett munkásosztályunk az eltelt negyedszázad alatt létszámában is a társadalom legnagyobb osztálya lett. magába olvasztotta és munkássá formálta a mezőgazdaságból és más rétegekből érkezett dolgozók, a felnövekvő ifjúság tömegeit, s kimeríthetetlen forrásként adta és adja szocialista társadalmunk értelmiségét, politikai és gazdasági vezetőinek, tisztségviselőinek sokaságát. a számszerű növekedésnél is fontosabb, meghatározóbb, hogy a felszabadulás óta a munkásosztály politikai öntudata, közéleti aktivitása, szervezettsége, általános és szakmai műveltsége, az ország ügyeiért érzett felelőssége - egyszóval társadalmat formáló ereje - megsokszorozódott. a felszabadulás óta minden időben és minden téren bizonyította, hogy a munkáshatalom szilárd támasza és őre, a szocialista építőmunka fő terheit viselője a munkásosztály; elsősorban a szervezett, a küzdelmekben kovácsolódt nagyipari munkásság. indokolt tehát - hogy a módosított alkotmányban önálló pontként kapjon helyet a munkásosztály vezető szerepének deklarálása. a munkásosztály történelmi hivatásának teljesítése szempontjából - meghatározó a magyar szocialista munkáspárt - társadalmunkban, állami életünk egészében betöltött - szerepének alkotmányjogi megfogalmazása. az alkotmány-módosítás méltán rögzíti, hogy „a munkásosztály marxista-Leninista pártja a társadalom vezető ereje,,.

méhes Lajos a továbbiakban elmondotta: a munkásosztály megnövekedett szerepét és felelősségét tükrözi, hogy az alkotmány-módosítás javaslataiban már jóval több oldalról fogalmazódik meg a szakszervezeti mozgalom, a szakszervezetek szerepe, mint a 23 évvel ezelőtt elfogadott alkotmányban.

/folyt. köv./
13.15/bzs

- 48 -

M 13²⁵

parlament

bkk 4. /megnyilt az ... 5. folyt./bzs

méhes Lajos beszéde után szünet következett, majd dr.beresztóczy miklós elnökletével folytatódott a tanácskozás. kádár jános,

----- a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára emeledett szövegre.

a szerkesztőségek figyelmébe!

a bkk 4. /megnyilt az .../ 4. folytatásának végére kérjük pótlólag beírni:

a törvényjavaslatot elfogadta.

/kádár jános beszédére - amelyet mai bkk 5-as kiadásunkon közöltünk - javításokat a későbbiekben adunk, s akkor oldjuk fel az embargót is!/

kádár jános beszéde után ebédszünet következett.

szünet után varga gáborné

----- elnökletével folytatódott a tanácskozás az alkotmánymódosítás törvényjavaslatáról.

darvas józsef,

----- a magyar írók szövetségének elnöke /bé kés m., 8. vk./ rámutatott arra, hogy a társadalom szüntelenül változó valóságában a legállandóbbnak az alaptörvénynek, az alkotmánynak kell lennie. csak ritkán szabad és lehet azon változtatni. de a módosításra ilyenkor mégis szükség van, mert különben az „állandóság,, fetisizálódna, az alkotmány nem fejezné ki a valóság alapvető változásait. megérett módosítás nélkül szakadék keletkezne az alkotmányosság és az élet között, ami esetleg hibás jogszabályok születéséhez, at törvények rossz alkalmazásához vezetne.

/folyt.köv./

16.55/szb

-49-

HC 17

parlament

bkk 4. /megnyilt az... 6. folytmö-szb

kiemelte a képviselő, hogy az alkotmánymódosításának tervezete bevezetőjében utal a nép évezredes nemzetfenntartó szerepére, küzdelmeire, a fölemelkedésért, a szabadságért vívott harcára. elvi jelentőségű ez az utalás - mutatott rá darvas józsef -, mert egyetlen emberi közösség, népi, nemzeti közösség sem élhet, nem fejlődhet szellemében egészségesen önbecsülés nélkül. s enélkül mások megbecsülését sem követelheti. a nemzeti önbecsüléshez tartozik az is, hogymit vallunk hagyományainkról. a nemzeti önismeret egy nép morálja. ehhez az önismerethez hozzátartozik a történelmi múlt reális értékelése, a lezámolás a múlt szépitésével és misztifikálásával. ám mindez nem jelenti egész történelmi múltunk megtagadását, haladó örökségünk „kiforgatását”, ahogyan azt bizonyos deheroizáló irányzatok képviselői tennék.

a tervezet egyik legfontosabb pozitívumaként említette, hogy szól a demokratizmus kiszélesítéséről, az egyének, a közöltek, a szervezetek munkája és jogainak növelése által. a kodifikált demokratikus jog - tette hozzá - nem jog akkor, ha nem áll mögötte a törvényhozó cselekvő felelőssége. enélkül ugyanis inkább csak formális engedményeket, rossz liberalizmust teremtenek, nem pedig demokráciát. éppen ezért minden állampolgár felelősséggel tartozik azért, hogy igazi tartalommal töltsük meg mindazt, amiről demokratikus keretek között szól az alkotmány. ebben a munkában cselekvő részt vállalhat a hazafias népfront, amely már eddig is sokat és eredményesen tett a párt szövetségi politikájának megvalósításában. a hazafias népfrontnak ki kell vennie részét a szocializmus építése feladatainak kimunkálásából, az adódó problémák megoldásából is. olyanformán, hogy vállalják a népfront a legfontosabb politikai kérdések - nem különben a helyi gondok - megvitatásának fórumává, a párt népfront-politikájának letéteményesévé.

szólt a képviselő arról is, hogy a módosítási tervezet biztosítja a tudományos és művészi alkotómunka szabadságát. ez olyan új rendelkezés, paragrafus az alaptörvényben, amely növeli az alkotó értelmiség biztonságát és szellemi lendületét. nekünk, marxistáknak - jelentette ki darvas józsef - élettelemünk a valóság minél alaposabb megismerése, az, hogy szüntelenül lássuk és láttassuk az állandóban a változót. a jó irodalom és a színvonalas tudomány sokat adhat, s a politika a maga érdekei ellen vétene, ha nem engedné szabadon fejlődni az igaz irodalmat és tudományt. ennek az alkotó szabadságnak az alkotmányi biztosítása egyben az írók, művészek, tudósok felelősségét is növeli.

a törvényjavaslatot elfogadta.

/folyt.köv./

17.03/szb *170*

parlament

bkk 4. /megnyilt az ... 7. folyt./bzs

ezután dr.korom Mihály

----- igazságügyminiszter emelkedett szólásra. /beszédét mai bkk 2-es kiadásunkban közöltük, az embargót

f e l o l d j u k ! /

dr. horváth richárd /budapest, 13. vk./

templomigazgató,
főszerkesztő bevezetőben köszönetet mondott a bizalomért, hogy mint katolikus pap részt vehetett az alkotmánymódosító bizottság munkájában. ez egyben elvi jelentőségű is - mondotta -, szimbolizálja a népfrontpolitika valóságát, a népi-nemzeti egységre törekvést. ezzel a bizalommal gyakran találkozhatunk a nagy, országos ügyekben is, és a mindennapi élet apró dolgaiban. ez a bizalom nélkülözhetetlen feltétele az állampolgárok - hívő és nem hívő emberek - közös életének, együttes munkájának.

- ennek az alkotó együttélésnek az alapelveit, legegyszerűsebb kereteit igyekeztek és igyekeznek meghatározni és biztosítani mindazok, akik az alkotmányt - a fejlődésnek megfelelően - segítették és segítenek részben újrafogalmazni. gyakorlatilag nagyon széles kör ez, amely - talán lehet így mondani - a benne résztvevő különböző foglalkozású emberek és különböző szintű intézmények útján az egész magyar népet átfogja.

- az elvek és eszmék akkor helyesek és jók - hangoztatta a továbbiakban -, ha segítik, előbbre viszik az életet, ha mindennapi gyakorlati tudnak válni. első alkotmányunk betöltötte ezt a szerepét, s a most szükségessé vált módosításokat is voltaképpen maga az élet - a haladás, a fejlődés - teremtette meg. a törvényjavaslat fogalmazása logikus, következetes, alapos és rendszeres - fűzte hozzá. - aki nem marxista, helyel-közzel talán más szavakat, más kifejezéseket használt volna, azonban bizonyos: a törvényjavaslatban foglaltak a mélységes humánusot, az ember szolgálatát tükrözik, s azt példázzák, hogy népköztársaságunk alkotmánya mindannyiunk számára nagy kincs, hitre, világnézeti felfogásra való tekintet nélkül.

a törvényjavaslatot elfogadta.

/folyt. köv./
17.10/bzs

4c 170

parlament

bkk 4. /megnyilt az ... 8. folyt./bzs

dr. antalfy györgy /csongrád megye 8. vk./, egyetemi tanár, a magyar jogász szövetség elnöke egyebek között aláírta:

az alkotmány érvényesülésének további feltétele, hogy mind a jogalkalmazók, mind pedig az állampolgárok ténylegesen ismerjék is meg a társadalmi és állami berendezkedésünk alaptörvényét és a jogviszonyok alkalmazásakor mindenkor legyenek figyelemmel az alkotmány szabályaira is. olyan módosításokról van szó, amelyek a fejlődést, a haladást jelzik, és amelyek egyben azt is világossá teszik, hogy ezekkel a módosításokkal erősödött alkotmányunk szelleme, annak szocialista jellege. minden irányban a szocializmus eszméi kapnak benne további kiteljesedést.

rámutatott: az alkotmány megfogalmazza népköztársaságunk nemzetközi tevékenységének szocialista elveit. leszögezi, hogy a magyar népköztársaság, mint a szocialista világrendszer része fejleszti és erősíti barátságát a szocialisták országokkal; a béke és az emberi haladás érdekében együttműködésre törekszik a világ valamennyi népével és országával. ez a kiegészítés is jelzi, hogy alkotmányunk egyben a béke alkotmánya is. a módosítás alkotmányunk szintjén juttatja kifejezésre, hogy az 1949. évi alkotmány elfogadása óta létrejött az egész világot átfogó békemozgalom is, amelyben népünk jelentős erőfeszítéseket vállalt. a békés egymás mellett élés alapelveiből kiindulva a magyar nép képviselői - köztük a jogászok - különböző nemzetközi fórumokon éppen a modern nemzetközi jog alapelveire támaszkodva harcolnak az egyesült államok indokínai agressziója ellen, a közel-keleti válság politikai megoldása, és az európai biztonság ügye mellett.

a törvényjavaslatot elfogadta és elfogadásra ajánlotta.

17.15/bzs

4c 17²⁰

- 52 -

parlament

bkk 4. /megnyilt az ... 9. folyt./bzs

dr. varga pálné /hajdu-bihar m. 11. vk./

kutatási főosztályvezető az alaptörvény tervezetének az értelmiséget említő paragrafusán rámutatott, hogy 1949 óta kialakult az a szocialista értelmiség, amelynek a többsége már a mi rendszerünkben nevelkedett föl, jelentős része munkás és paraszt származású. az értelmiségi rétegek közül a műszaki értelmiség sajátos helyet foglal el azáltal, hogy szoros kapcsolat fűzi a munkásosztályhoz, a teremtésben való közvetlen részvétele révén. a parasztsággal is egyre inkább a műszaki értelmiség érintkezése: a korszerű nagyüzemi gazdálkodás előnyeinek megismertetésével, a modern termelési technológiák elterjesztésével. elmondta a képviselő, hogy az értelmiség műszaki végzettségű része örömmel fogadta az 1969-ben kiadott tudománypolitikai irányelveket és a x. pártkongresszuson megfogalmazott feladatokat, amelyek újabb nagyszerű lehetőségeket jelentenek részére alkotó, termelő munkája végzéséhez.

foglalkozott azzal, hogy a tervezet az állam szervező feladatává teszi az állampolgárok képzettségének állandó növelését. ennek kapcsán elmondta, hogy az utóbbi években a műszaki értelmiség egyre nagyobb számban vesz részt a politikai továbbképzésben, nagy számban bővítik tudásukat az egyetemek általános és szakosító tagozatain. megszerzik a társadalmi életben is a kellő jártasságot, amelyet azután gazdasági munkájukban messze-nyre hasznosítani tudnak. arra is sok lehetőség nyílik, hogy a műszaki szakemberek tudásukat átadják a vezetéssel megbízott szakmunkásoknak.

az 1949-es alkotmány a nőknek a férfiakkal egyenlő jogokat biztosított, ez a törvény szerinti egyenlőség azonban hosszú ideig nem érvényesülhetett, nem jelentett társadalmi egyenlőséget a nők számára. annak idején az alaptörvény a nők egyenjogúságát a férfiakéhoz viszonyította. az a mai megfogalmazás viszont, hogy a nők és a férfiak egyenlő jogokat élveznek, már azt is tartalmazza, hogy a nők egyenrangúak a férfiakkal a munkában, a családban és a társadalmi életben egyaránt. a tervezetben most benne van a nők munkalehetőségeinek és munkafeltételeinek biztosítása, viszont a törvényhozó nem feledkezett meg a nők és a férfiak közötti biológiai különbségről, nevezetesen alkotmányban biztosítja a fizetett szabadságot szülés esetére a nőknek mint családanyáknak. ezáltal az alaptörvényben is elismerést nyert a gyermekszülés társadalmilag kiemelkedő fontossága.

a törvényjavaslatot elfogadta.

/folyt. köv./

18.05/bzs

- 53 -

4c 18²⁰

parlament

bkk 4. /megnyilt az ... 10. folyt./bzs

ezután szünet következett, majd apró antal elnöklésével folytatódottak a felszólalások.

farkas pál

----- /borsod megye 12.vk./, a putnoki tsz elnöke a termelészövetkezeti tagság szemszögéből vizsgálta a törvényjavaslatot. hangsúlyozta: az egyes szövetkezeti ágazatokat szabályozó rendelkezések, a mezőgazdasági szövetkezet-jogi fejlődés híven tükrözi a termelési, társadalmi viszonyok alakulását, azok követelményeit. ma már egyértelműen megállapíthatjuk, hogy a szövetkezetek nem átmeneti, nem szükségmegoldást jelentenek, hanem állandó, nélkülözhetetlen tényezői a szocialista termelési viszonyoknak. ennek megfelelően a szövetkezeti tulajdon az állami tulajdonnal egyenrangú, népgazdaságilag legfontosabb csoporttulajdonnak minősül. ennek a felismerése vezetett a közelmúltban elfogadott, nagyjelentőségű egységes szövetkezeti törvény megalkotásához, amely az elsők között szabályozta a szövetkezeti mozgalom alapvető kérdéseit. mégis, jogrendszerünk belső fejlődése nem lenne teljes, ha az említett kérdések nem kapnának helyet népköztársaságunk alaptörvényében, az alkotmányban is. ennek tesz eleget a törvényjavaslat amikor határozottan és világosan megállapítja: a szövetkezetek a szocialista társadalmi rend részei, a szocialista állam társadalmi és gazdasági céljaival összhangban szolgálják a tagságuk érdekeit.

a továbbiakban aláhuzta a törvényjavaslatnak azt a fontos megállapítását, amely a szövetkezeti forma egyenjogúságának deklarálása mellett kiemeli a legjelentősebb szövetkezeti ágazatnak, a mezőgazdasági tsz-eknek és azok alapvető termelészközének, a földnek a jelentőségét. hangsúlyozta: a szocialista közös gazdaságban érvényesül a szövetkezeti tag tulajdonosi joga, ugyanakkor a nagylüzemi gazdálkodás lehetőségeivel élve, a tagságnak lehetősége nyílik arra, hogy túllépje az egykori kisbirtokok gazdálkodási körét. ezért vált szükségessé az elmúlt években a mezőgazdasági termelészövetkezetek használatában levő földek tulajdonjogának rendezése.

az alkotmány módosításáról szóló törvényjavaslatot elfogadta.

/folyt. köv./

18.10/bzs

- 54 -

40 1840

parlament

bkk 4. /megnyilt az ... 11. folyt./bzs

halasi lajosné /baranya megye 8. vk./,

----- a mohácsi gépgyár magkésztője egyebek közt a nemzetiségi alkotmány biztosító jogával foglalkozott. rámutatott: több nemzetiségű választókerületben megtalálhatók magyarokon kívül a délszlávok is és a németajkuak is. a párt és az állam következetes politikája biztosítja a nemzetiségek egyenjogúságát, anyanyelvük használatát, saját kulturájuk megőrzését és ápolását. a baranya megyében élő nemzetiségek, németek és délszlávok egyaránt hű fiai hazánknak; a marxista-leninista nemzetiségi politika talaján, annak szellemében barátságban és teljes megértésben, egyenjogú állampolgárként dolgoznak együtt a magyar ajkuakkal a szocializmus teljes felépítéséért.

kitért a képviselő a módosított alkotmánynak arra a részére, amely kimondja: „a magyar népköztársaságban a nők és a férfiak egyenlő jogokat élveznek... ezzel kapcsolatban hangsúlyozta: a nők igen nagy feladatot vállalnak a szocializmus építésében, s a munka frontján mindenhol és minden beosztásban megtalálhatók. a nők élni is fognak az alkotmányban lefektetett jogokkal és megmagyarázzák majd azoknak, akik még nem akarják ezt megérteni, illetve tudomásul venni, és akik még most is kevesebbre értékelik a női munkát, mint a férfiakét.

a törvényjavaslattal egyetértett, elfogadta, és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

csillik andrás,

----- a kisz budapesti bizottságának első titkára /bp. 20. vk./ hozzászólásában hangsúlyozta:

- mi, akik hazánk, a magyar népköztársaság állampolgárainak bizalmából véleményt mondunk az alkotmánymódosítás kérdéseiben, jelentős esemény felelősséggel felruházott szereplői vagyunk. egy állam jogrendje mindenkor kifejezője az érvényben levő politikai és etikai normáknak is. választóinak véleményét képviseljük s közös érdekünk, közös jövőnk kérdéseiben foglalunk állást. történelmi fontosságú ez, hiszen egy ország, egy nemzet, egy társadalom jövőjéről döntünk -, de nem mindegy, hogy miképpen. a magyar történelm sok évszázados tanulsága, hogy népiünk meg-megújuló harcokban követelte a beleszólás jogát saját sorsa alakításába. ezzel a joggal igazán csak 1945 óta tud élni.

/folyt. köv./

18.13/szb 40 1845

-55-

parlament

bkk 4. /megnyilt az... 12. folyt./-szb

- úgy gondolom, s az eddigi vélemények is azt mutatják, hogy jelenlegi jogalkotásunkat is széles körű demokratizmus jellemezte. e munkában részt vettek a társadalmi szervek, köztük a magyar kommunista ifjúsági szövetség központi bizottsága is. ezt azért tartjuk nagy jelentőségűnek, mert felnőtt egy olyan ifjúság, amely nagyra értékeli az elődök tetteit, ott van társadalomépítő feladataink megoldásánál, a történelmi elődök dícső tetteinek buzdító példáját követve aktív részese országépítő munkáinknak, politikai tevékenységünknek. a magyar közvéleményen belül az ifjúság is élénk figyelemmel, érdeklődéssel várja az új, módosított alkotmányt. az mszmp ifjúságpolitikai határozata és az ifjúsági törvény csak egy-egy mérföldkő volt azon az úton, amelynek most újabb szakaszához érkeztünk. a módosított, a jövő igényeinek megfelelő alkotmány előnyeit a fiatalok élvezik legtöbbször. ezért történelmi fontosságú munka, megtisztelő feladat az alkotmánynak, államunk alaptörvényének kimunkálásában részt venni.

- valamely alkotmány jelentősége mindig abban van, hogy mint az állam alaptörvénye, hogyan tükrözi a tényleges osztályerőviszonyokat, - mondotta csillik andrás, majd leszögezte: - igaz volt pártunk x. kongresszusának, amikor megállapította, hogy „inkább jussunk előre az építéssel és késsünk az elnevezéssel, mint siessünk az elnevezéssel és késsünk a szocializmus építésével,„. nemcsak a fiatalság, hanem a széles közvélemény helyeslésével is találkozott ez a higgadtságot, a jövőt építő munka komolyságát tükröző megállapítás.

a kisz budapesti bizottságának első titkára végezetül arról beszélt, hogy az emberek érzik, tudják, hogy ebben az országban minden az ő érdekükben születik, fiaik és lányaik bekecs életének, szocialista nevelésének, a kommunista embereszmény megvalósításának jegyében együtt tervez és cselekszik az egész társadalom.

a törvényjavaslatot elfogadta.

/folyt.köv./

18.20/szb

-56-

parlament

bkk 4. /megnyilt az... 13. folyt./-szb

mivel a törvényjavaslatához újabb hozzászólást már nem jelentettek be, az elnöklő apró antal - megállapítva, hogy az elhangzott felszólalásokban újabb módosítójavaslat nem merült fel - a vitát lezárta.

ezután határozathozatal következett. az országgyűlés az 1949. évi xx. törvény módosításáról és a magyar népköztársaság alkotmányának egységes szövegéről szóló törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben - a bizottság jelentésében betervezett szöveg-pontosításokkal - egyhangulag elfogadta.

- az alkotmány módosításával és egységes szövegének megállapításával az országgyűlés legmegtisztelőbb feladatának tett eleget - mondotta ezután apró antal. az országgyűlés hazánk több mint kétévtizedes fejlődésének történelmi jelentőségű vívmányait, a szocializmus teljes felépítésének céljait oktatta alaptörvényébe. hazánk minden állampolgára jogos büszkeséggel tekinthet szocialista alkotmányunkra, amely kifejezi legfőbb emberi törekvéseinket, megszilárdítja eddigi eredményeinket, biztosítja további előrehaladásunkat.

megállapította az elnök, hogy a törvényjavaslat előkészítését igen gondos, alapos munka előzte meg. az országgyűlés nevében elismerését és köszönetét fejezte ki az alkotmány-módosítást előkészítő országgyűlési bizottság elnökének és tagjainak, továbbá mindazoknak az állami és társadalmi szerveknek, valamint szakembereknek, akik a nagyjelentőségű munkában tevékenyen közreműködtek. kifejezte az országgyűlésnek azt az óhaját, hogy a szocializmus teljes felépítésének alkotmányunkban rögzített nemes és magasztos feladata néplink javára mielőbb, sikeresen megvalósul.

az országgyűlés csütörtökön délelőtt 10 órai kezdettel - az egészségügyről szóló törvényjavaslat tárgyalásával - folytatja munkáját.

x x x

/folyt.köv./

18.25/szb

-57-

parlament

bkk 4. /megnyílt az... 14. folyt./bzs

javitások kádár elvtárs beszédére:

bkk 3-as mai kiadásunkon közöltük kádár elvtárs parlamenti felszólalását. a beszéden - kérjük - a következő javításokat vezessék át:

az 1. folytatás első bekezdésének 4. sorában a szöveg helyesen ez lesz:

„ ... petőfire, táncsicsra és másokra emlékezünk,,

az 1. folytatás első bekezdésének 9-10. sorában a szöveg helyesen ez lesz:

„ ... munkájával, verejtékével és vérével hazánkat, államunkat századokon át ... ,,

az 1. folytatás harmadik bekezdésének 7. sora közepén a „werbőczynek,, helyett „werbőczy -nek ,, irandó.

a 2. folytatás 5-6. sorában a szöveg helyesen:

„ ... uralkodó osztályokkal, a magyar ... ,,

ugyanennek a bekezdésnek a befejezése helyesen:

„ ... árulták az egész magyarságot, az országot,,

a 4. folytatás második bekezdésének 2. sorában a helyes szöveg így hangzik:

„ ... mérhetően javult az életszínvonal ...,,

a 4. folytatás második bekezdésének 6. sora elején a „mintegy helyett „minden,, irandó.

/folyt. köv./
18.40/bzs

- 58 -

He 184

parlament

bkk 4. /megnyílt az ... 15. folyt./bzs

a 4. folytatás második bekezdésének utolsó két sora a következőképpen hangzik:

„ ... ma pedig még többnek, 600-nak - a korosztály 60 százalékának - biztosított az óvodai elhelyezése. tudjuk, ez sem elég, de eredménynek nagyon szép.,,

a 4. folytatás utolsó bekezdésének alulról számított 5. sora elején a szöveg helyesen ez lesz:

„ ... és időnként szólnunk is kell az eredményekről ...,,

az 5. folytatás első bekezdésének 2. sora végén a mondat így fejeződik be:

„ ... nem is tehetett meg.,,

az 5. folytatás 2. bekezdésének első mondata helyesen:

„a szocializmus útjára lépett és azon haladó magyar nép a dolgozók jogai, az egészségügyi ellátás, a szociális biztonság, a kultúra tekintetében és sok más vonatkozásban már utolérte és tulszárnyalta a legfejlettebb ... ,,

az 5. folytatás 2. bekezdésének 7. sorában a mondat helyesen így hangzik: ... szocialista módon kell, hogy történjék és történik is.

az 5. folytatás 2. bekezdésének 10. sorában a szöveg helyesen:

... és a modern technikával felfegyverzett ...

a 6. folytatás 1. bekezdésének 4. sorában a szöveg helyesen:

„ ... minden közösségben, nem egy esetben még családokon belül is folyt. ez viszonyaink között elkerülhetetlen, törvényszerű,,

/folyt. köv./
18.43/bzs

- 59 -

He 192

parlament

bkk 4. /megnyilt az ... 16. folyt./bzs

a 6. folytatás 2. bekezdésében, az alulról számított 5. sorban:

vannak, nagyon sokan vannak, akik ...

a 6. folytatás utolsó bekezdésének utolsó sorában a szöveg helyesen:

„ ... érdekében, hogy ez a jövőben ... „

a 8. folytatás 1. bekezdésének 5-6. sorában a szöveg helyesen:

„ ... mérlegelést és döntést kíván az országgyűléstől. az előkészítésnél ... „

a 8. folytatás első bekezdésének végén új mondattal bővül ... foglalkozni.

sorra veszem őket.

a 9. folytatás első bekezdésének utolsó sorában a ritkítva írott s z o c i a l i s t a szót kérjük szintén ritkítva, kurzívval szedni.

a 9. folytatás 2. bekezdésének utolsó előtti sorában a szöveg helyesen:

... politikai jelentőségének megfelelően foglalkozik a dolgozó osztályok egymáshoz való viszonyával és helyesen leszögezi ..

/folyt. köv./
18.47/bzs

- 60 -

HC 196

parlament

bkk 4. /megnyilt az ... 17. folyt./bzs

a 9. folytatás 3. és 4. bekezdése elé kérünk gondolatjelet tenni

- hazánk munkásosztálya magára vállalta ... /az is szócska elmarad/

- munkásosztályunk az elmúlt ...

a 10. folytatás 2. bekezdésének 3. sorában a szöveg helyesen:

... megoldja az osztály kormányzati feladatait ...

a 10. folytatás 2. bekezdésének alulról számított 3. sorában a szöveg helyesen:

... bizottság javaslata , hogy ...

a 10. folytatás 2. 3. és utolsó bekezdése elé kérünk gondolatjelet tenni:

- a munkásosztály legmagasabb ...

- pártunk mindenkor ...

- alkotmányunk módosított szövege ...

a 10. folytatás 3. bekezdésének 4. sorában a szöveg helyesen:

„az alkotmány ide vonatkozó megfogalmazását ... „ /az új szó tehát kimarad./

a 10. folytatás 4. bekezdésének 2. sorában a szöveg helyesen:

„ ... népköztársaság minden polgára számára ... „ /az állam szó tehát kimarad./

/folyt. köv./
18.52/bzs

- 61 -

HC 196

parlament

bkk 4. /megnyilt az ... 18. folyt. /bzs

ugyanennek a bekezdésnek az utolsó mondatában a szöveg helyesen:

„... eredményeként alkotmányunk egyrészt kiboviti a jogok körét, másrészt számos jogot már kiterjeszt a társadalom legszegesebb rétegeire „,

a 11. folytatás 1. bekezdése elé kérünk gondolatjelet tenni:

- szocialista törekvéseinkkel ...

a 12. folytatás 1. bekezdésének alulról számított 2. sorában a szöveg helyesen:

„... az egyittes gondolkodás és az egyittes cselekvés ... „

ugyanebben a folytatásban a 2. bekezdés alulról számított 5-4. sorában a szöveg helyesen:

„... az emberi élet sokoldalú kibontakoztatásáról ... „

a következő bekezdés 3. sorának elején és a következő sor közepén szereplő „lesz „, szócska kimarad.

a 12. folytatás utolsó bekezdésének 5. sorában a szöveg helyesen:

... élhetünk és élünk a szocialista ...

a 13. folytatás 3. bekezdésének 4. sorában a szöveg helyesen:

... néprétegek , családok, amelyeknek ...

/folyt. köv./
18.55/bzs

- 62 -

4c 1910

parlament

bkk 4. /megnyilt az... 19. folyt./-szb

a 13. folytatás 3. bekezdésének alulról számított 3. sorában a szöveg helyesen: ... a munkától függő nagyobb differenciálódás...

a 13. folytatás utolsó bekezdésének 1. sorában a szöveg helyesen: „gazdasági, kulturális fejlődésünknek, életkörülményeink további javulásának..... „

a 14. folytatás 1. /a munka.../ bekezdésének 5. sorában a szöveg helyesen: ... még hat és időnként , helyenként újra és ...

a 14. folytatás 1. /a munka.../ bekezdésének alulról számított 4. sorában a szöveg helyesen: ... engedékenység a mulasztásokkal és a mulasztókkal szemben.

a 14. folytatás utolsó bekezdésének 2. sorában a szöveg helyesen: ... nehéz körülmények között élt, dolgozott és harcolt...

a 15. folytatás harmadik bekezdésének utolsó sorában a „megfelelően „ helyett „ j a v á r a „ „ „ irandó.

a 16. folytatás 1. bekezdésének 3-4. sorában a szöveg helyesen: „... közötti szerződések elfogadása... „

a 16. folytatás első bekezdésének utolsóelőtti sorában a szöveg helyesen: ... érdeke k i v é t e l n é l k ü l minden európai...

a 17-11k folytatás második bekezdésének első sora helyesen:

a vietnami nép, indokina népei, senkit sem támadtak meg, senkinek a biztonságát sem fenyegetik...

ugyanezen bekezdés 6-1k sorában... a vietnami demokratikus köztársaság terrorbombázásának felháborító felujítását,... stb.

/folyt.köv./

18.58/szb

-63-

4c 1910

parlament

bkk 4. /megnyilt az... 20. folyt./-szb

a 17. folytatás második bekezdésének 7. sorában az „egyesült államok,, után beirandó: ne taktikázzon...

a 17. folytatás második bekezdésének 11. sorában a szöveg helyesen: ... emberiség, a szocialista országok, ezen belül...

a 17. folytatás 2. bekezdésének 12. sorában a szöveg helyesen: ... támogatására. mi hisszük és valljuk: a vietnami nép...

a 17. folytatás 2. bekezdésének utolsó előtti sorában a szöveg helyesen: ... nem hiábavalók, bármit tesz az agresszor,
igazságos ügyük...

a 17. folytatás utolsó bekezdésének utolsó sorában a szöveg helyesen: .. a tartós és szilárd béke.

a 19. folytatás 1. mondatában a szöveg helyesen: „köz-
tudott és most megismétlem: pártunk, a magyar szocialista munkás-
párt az alkotmány betartása...,,

e javításokkal az embergót feloldadjuk.

kádár jános beszédét többször szakította félbe a képviselők
hosszantartó, nagy tapsa. /mti/

18.59/szb

-64-

parlament

bkk 4. /megnyilt az ... 21. folyt./bzs

a szerkesztőségek figyelmébe!

javitás kádár jános beszédére:

a 6. folyt. 1. bekezdésének 4. sorára adott javítás
szövege helyesen:

„... minden közösségben, nem egy esetben még családokon belül
is folyt. ez viszonyaink között elkerülhetetlen, törvényszerű
volt, mert ... „

a 10. folytatás 2. bekezdésének 3. sorára adott javi-
tás a 2. és 3. sor szövegére a következőképpen értendő:

... halad elől, amelyen keresztül az osztály megoldja kormány-
zati feladatait ...

a 3. folytatás utolsó bekezdésében, az utolsó sorban
a szöveg helyesen:

„... szembe a tőkés mezőgazdaság hozamaival ...

a 6. folytatás utolsó bekezdésének 4-5. sorában a szöveg
helyesen:

„... együtt tevékenykedik a magyar munkás, a paraszt és az ér-
telmiségi

- v é g e -

20.30/bzs

- 65 -

4c 2031

bb 53. magyar-osztrák élelmiszergazdasági együttműködés

mné-ju lé la

1972. április 19.

a magyar-osztrák gazdasági, ipari és műszaki együttműködési vegyesbizottság keretében létrejött mező-, erdőgazdasági és élelmiszeripari munkacsoport április 17-19. között budapesten tartotta első ülését. a tárgyaláson a felek megállapították, hogy a két ország vállalatai és intézményei között már korábban is eredményes együttműködés alakult ki, melynek során néhány kooperáció már megvalósult, illetve számos témában a kooperációs tárgyalások folyamatban vannak. a felek megegyeztek abban, hogy a megkezdett gazdasági és műszaki tudományos kapcsolatot fejlesztik, elősegítik a termelési kooperációs szerződések megkötését, továbbá a vállalatok és intézmények közötti közvetlen kapcsolat kialakítását és a szakértők közötti tapasztalatcseréket. a jegyzőkönyvet szerdán a mém váci utcai bemutatótermében írták alá. /mt1/

--

bb 54. további tiltakozások az amerikai bombázások ellen

mné-ju la

1972. április 19.

változatlanul folytatódnak a tiltakozó gyűlések budapest és a vidék üzemeiben. szerdán a budapesti baromfifeldolgozó vállalat, az egyesült izzó és villamossági rt., a villamos berendezés és készülék művek, a kismotor és gépgyár vállalat, a villamoszigetelő és műanyaggyár, a borsodnádasdi lemezgyár, a diósgyőri gépgyár, az elektroakusztikai gyár, a villamos berendezés és készülék művek akkumulátor és szerszámgyára, a kecskeméti baromfifeldolgozó üzem és a debreceni baromfifeldolgozó vállalat dolgozói juttatták el tiltakozó táviratukat az amerikai egyesült államok budapesti nagykövetségéhez és fejezték ki szolidaritásukat ugyancsak táviratban a vdk budapesti nagykövetségének. /mt1/

--

bb 55. közéleti tevékenységre is fel kell készíteni a fiatal agrárszakembereket - országos konferencia mosonmagyaróvárott

vid/kz/mné/ny la

1972. április 19.

hogyan lehet az élelmiszer és fagazdaság területén munkába álló fiatal szakembereket bekapcsolni a tit munkájába, felkészíteni a társadalmi és a közéleti tevékenységre? erről a kérdésről tanácskoznak szerdán és csütörtökön mosonmagyaróvárott a mezőgazdasági és élelmiszerügyi minisztériumhoz tartozó egyetemek és főiskolák vezetői, hallgatói, együttesen mintegy kétszázan.

/folyt köv/

-31-

Ue 1972

bb 55. közéleti tevékebb 55. / közéleti....folyt/ny

szendán

ismétlem

bb 55. / közéleti.....folyt/ny

A szerdai megnyitón megjelent dr. soós gábor, a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter első helyettese, dr. vonsik gyula, a tit főtitkára és szücs istvánné, a kisz központi bizottságának titkára is. dr. soós gábor felszólalásában arról beszélt, hogy a mezőgazdaság és az élelmiszeripar területén dolgozó szakembereknek szakmai, szervező és irányító munkájuk mellett feladatuk a dolgozók tudati nevelése, a falvakban pedig kiterjedt közéleti tevékenységet is vállalniuk kell. e szerepre már az egyetemen fel kell készíteni őket. e tekintetben példamutatónak tekinthető a keszthelyi agrártudományi egyetem mosonmagyaróvári kara, ahol mint dr. varga jános dékán felszólalásában elmondotta, már 7 évvel ezelőtt szervezeten bevonták a hallgatókat az ismeretterjesztő munkába, s azóta minden évben több hallgató szerzi meg a társadalmi mezőgazdasági szakoktatói oklevelet is. az egyetem tit csoportja most már évente több mint 100 előadást tart a győr-sopron megyei termelészövetkezetekben és falvakban. dr. vonsik gyula arra mutatott rá, hogy az ismeretterjesztésben az intenzív módszereket kell felkarolni. az ismeretterjesztő tevékenységet hazánkban edig általában a nagy csoportokra alapozták. a jövőben éppen ellentétesen a kis csoportokat kell az ismeretterjesztés alapjának tekinteni. ez lényegesen nagyobb hatékonyságot biztosít majd.

a konferencia résztvevői szerdán délután meglátogatták a lajtahansági állami gazdaságot. a csütörtöki ülésen újabb előadások hangzanak el. /mti/

--

bb 56. magyar-lengyel barátsági est kemenessömjénben

vid/ká-ju la

1972. április 19.

magyar-lengyel barátsági estet rendezett szerdán kemenessömjénben a hazafias népfront vas megyei bizottsága. ebből az alkalomból a községbe látogatott henryk wroniecki, a budapesti lengyel kultúra igazgatóhelyettese, aki a művelődési otthonban előadást tartott a lengyel népköztársaság fejlődéséről, a testvéri lengyel nép életéről. /mti/

--

19.15/ju

Ac 1972

- 32 -

rbb 57. időjárásjelentés

mmé-ju la

1972. április 19.

a meteorológiai intézet jelenti 1972. április 19-én, szerdán 19.30 órakor:

változékony idő

csütörtök estig időnként borultságig növekvő felhőzet, szórványos esőkkel. napközben kissé élénkebb, változó irányú szél. várható legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön 12-17 fok között. /mti/

--

bb 58. képviselőnk baráti találkozója

-ju la

1972. április 19.

szerdán este meleghangulatu baráti találkozón látta vendégül a magyar nők országos tanácsának elnöksége a parlament ülészakán résztvevő képviselőnőket. makoldi mihályné, a nőtanács alelnöke köszöntötte a megjelenteket, s részvételüket kérte a nőtanács előtt álló feladatok megvalósításában. /mti/

--

bb 59. elutazott a hazafias népfront országos tanácsának küldöttsége

k ro/pá-ju la

1972. április 19.

a bolgár hazafias arcvonal VII. kongresszusára. a küldöttséget sarlós istván, a hazafias népfront országos tanácsának alelnöke, az mszmp kb tagja, a népszabadság főszerkesztője vezeti, tagja madló istván, a hazafias népfront vas megyei bizottságának titkára.

a delegációt a ferihegyi repülőtéren bencsik istván, a hazafias népfront országos tanácsának főtitkára, sebestyén nándorné, az országos béketanács főtitkára, és dr. molnár béla, az mszmp kb külügyi osztályának alosztályvezetője bucsuztatta. jelen volt szűcs istván, a bolgár népköztársaság budapesti nagykövete. /mti/

--

21.00/ju Ac 211

-33-

- v e g e -